

	Bestuur, 01 november 2016
	Notulen ALV 8 juni 2016
	<i>Opsteller: Wouter Saes</i>
	Inleiding
	Twee van de drie leden van de notulencommissie zijn akkoord gegaan met de notulen van de ALV van 8 juni jongstleden. Van een derde lid zijn we nog in afwachting van de verklaring. Voor u liggen de notulen zoals deze zijn goedgekeurd door de twee leden en door de directie van de VNG.
	Bijlagen
	/
	Vragen aan het bestuur:
	Instemmen met het verslag

CONCEPT

Notulen van de algemene ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, aangevangen op woensdag 8 juni 2016, Hangaar 32 te Hoofddorp.

Aanwezig zijn het bestuur – met de heer J. Van Zanen (burgemeester van Utrecht) als voorzitter, tevens voorzitter van de vergadering – en de directieraad van de Vereniging, alsmede, blijkens de ingeleverde presentiekaarten,

a. vertegenwoordigers van de volgende gemeenten, leden van de Vereniging:

Gemeente Aa en Hunze	Gemeente Blaricum	Gemeente Drimmelen
Gemeente Aalburg	Gemeente Bloemendaal	Gemeente Dronten
Gemeente Aalsmeer	Gemeente Bodegraven- Reeuwijk	Gemeente Duiven
Gemeente Alblisserdam	Gemeente Boekel	Gemeente Ede
Gemeente Albrandswaard	Gemeente Borger-Odoorn	Gemeente Eemsmond
Gemeente Alkmaar	Gemeente Boxmeer	Gemeente Eindhoven
Gemeente Almelo	Gemeente Boxtel	Gemeente Elburg
Gemeente Almere	Gemeente Breda	Gemeente Emmen
Gemeente Alphen aan den Rijn	Gemeente Brielle	Gemeente Enkhuzen
Gemeente Alphen-Chaam	Gemeente Bronckhorst	Gemeente Enschede
Gemeente Amersfoort	Gemeente Bunnik	Gemeente Epe
Gemeente Amstelveen	Gemeente Bunschoten	Gemeente Ermelo
Gemeente Amsterdam	Gemeente Buren	Gemeente Etten-Leur
Gemeente Apeldoorn	Gemeente Capelle aan den IJssel	Gemeente Ferwerderadiel
Gemeente Appingedam	Gemeente Castricum	Gemeente Geldermalsen
Gemeente Arnhem	Gemeente Coevorden	Gemeente Geldrop-Mierlo
Gemeente Assen	Gemeente Cranendonck	Gemeente Gemert-Bakel
Gemeente Asten	Gemeente Cromstrijen	Gemeente Giessenlanden
Gemeente Baarle-Nassau	Gemeente Cuijk	Gemeente Gilze en Rijen
Gemeente Baarn	Gemeente Culemborg	Gemeente Goeree- Overflakkee
Gemeente Barendrecht	Gemeente Dalfsen	Gemeente Goes
Gemeente Bedum	Gemeente De Fryske Marren	Gemeente Goirle
Gemeente Beek	Gemeente De Marne	Gemeente Gooise Meren
Gemeente Beesel	Gemeente De Ronde Venen	Gemeente Gorinchem
Gemeente Bellingwedde	Gemeente De Wolden	Gemeente Gouda
Gemeente Bergeijk	Gemeente Delft	Gemeente Grave
Gemeente Bergen (L)	Gemeente Den Haag	Gemeente Groningen
Gemeente Bergen NH	Gemeente Den Helder	Gemeente Gulpen-Wittern
Gemeente Bergen op Zoom	Gemeente Deurne	Gemeente Haaren
Gemeente Berkelland	Gemeente Deventer	Gemeente Haarlem
Gemeente Bernheze	Gemeente Diemen	Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude
Gemeente Best	Gemeente Doetinchem	Gemeente Haarlemmermeer
Gemeente Beuningen	Gemeente Dongen	Gemeente Halderberge
Gemeente Beverwijk	Gemeente Dordrecht	
Gemeente Bladel	Gemeente Drechterland	

Gemeente Hardenberg	Gemeente Laren	Gemeente Oldambt
Gemeente Hardinxveld-Giessendam	Gemeente Leek	Gemeente Oldebroek
Gemeente Haren	Gemeente Leeuwarden	Gemeente Oldenzaal
Gemeente Harlingen	Gemeente Leidschendam-Voorburg	Gemeente Olst-Wijhe
Gemeente Hatterm	Gemeente Lelystad	Gemeente Ommen
Gemeente Heerde	Gemeente Leusden	Gemeente Oosterhout
Gemeente Heerenveen	Gemeente Lingewaal	Gemeente Ooststellingwerf
Gemeente Heerhugowaard	Gemeente Lingewaard	Gemeente Oostzaan
Gemeente Heerlen	Gemeente Lisse	Gemeente Opmeer
Gemeente Heeze-Leende	Gemeente Lochem	Gemeente Opsterland
Gemeente Heiloo	Gemeente Loon op Zand	Gemeente Oss
Gemeente Hellendoorn	Gemeente Lopik	Gemeente Oude IJsselstreek
Gemeente Hellevoetsluis	Gemeente Loppersum	Gemeente Ouder-Amstel
Gemeente Helmond	Gemeente Losser	Gemeente Oudewater
Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	Gemeente Maasgouw	Gemeente Papendrecht
Gemeente Hengelo Ov.	Gemeente Maassluis	Gemeente Peel en Maas
Gemeente Heumen	Gemeente Maastricht	Gemeente Pijnacker-Nootdorp
Gemeente Heusden	Gemeente Marum	Gemeente Purmerend
Gemeente Hillegom	Gemeente Medemblik	Gemeente Putten
Gemeente Hilvarenbeek	Gemeente Meerssen	Gemeente Raalte
Gemeente Hof van Twente	Gemeente Meppel	Gemeente Reimerswaal
Gemeente Hollands Kroon	Gemeente Middelburg	Gemeente Renkum
Gemeente Hoogeveen	Gemeente Midden-Delfland	Gemeente Renswoude
Gemeente Hoorn	Gemeente Midden-Drenthe	Gemeente Rheden
Gemeente Houten	Gemeente Mill en St. Hubert	Gemeente Rhenen
Gemeente Huizen	Gemeente Molenwaard	Gemeente Ridderkerk
Gemeente Hulst	Gemeente Mook en Middelaar	Gemeente Rijssen-Holten
Gemeente IJsselstein	Gemeente Neder-Betuwe	Gemeente Rijswijk
Gemeente Kaag en Braassem	Gemeente Nederweert	Gemeente Roerdalen
Gemeente Kampen	Gemeente Neerijnen	Gemeente Roermond
Gemeente Kapelle	Gemeente Nieuwegein	Gemeente Rosendaal
Gemeente Katwijk	Gemeente Nieuwkoop	Gemeente Rotterdam
Gemeente Kerkrade	Gemeente Nijkerk	Gemeente Schagen
Gemeente Koggenland	Gemeente Nijmegen	Gemeente Scherpenzeel
Gemeente Kollumerland c.a.	Gemeente Nissewaard	Gemeente Schiedam
Gemeente Korendijk	Gemeente Noord-Beveland	Gemeente Schouwen-Duiveland
Gemeente Krimpen aan den IJssel	Gemeente Noordenveld	Gemeente 's-Hertogenbosch
Gemeente Krimpenerwaard	Gemeente Noordoostpolder	Gemeente Simpelveld
Gemeente Laarbeek	Gemeente Noordwijk	Gemeente Sint Anthonis
Gemeente Landgraaf	Gemeente Noordwijkerhout	Gemeente Sint-Oedenrode
Gemeente Langedijk	Gemeente Nunspeet	Gemeente Sittard-Geleen
Gemeente Lansingerland	Gemeente Nuth	Gemeente Slochteren
	Gemeente Oegstgeest	Gemeente Sluis
	Gemeente Oirschot	Gemeente Smallerland

Gemeente Soest	Gemeente Veere	Gemeente Westvoorne
Gemeente Someren	Gemeente Veghel	Gemeente Wierden
Gemeente Staphorst	Gemeente Veldhoven	Gemeente Wijdmeren
Gemeente Stede Broec	Gemeente Velsen	Gemeente Wijk bij Duurstede
Gemeente Steenwijkerland	Gemeente Venlo	Gemeente Winsum
Gemeente Stein	Gemeente Venray	Gemeente Winterswijk
Gemeente Stichtse Vecht	Gemeente Vianen	Gemeente Woensdrecht
Gemeente Strijen	Gemeente Vlaardingen	Gemeente Woerden
Gemeente Terneuzen	Gemeente Vlagtwedde	Gemeente Wormerland
Gemeente Teylingen	Gemeente Vlissingen	Gemeente Woudrichem
Gemeente Tholen	Gemeente Voerendaal	Gemeente Zaanstad
Gemeente Tilburg	Gemeente Voorschoten	Gemeente Zaltbommel
Gemeente Tubbergen	Gemeente Voorst	Gemeente Zederik
Gemeente Twenterand	Gemeente Waalre	Gemeente Zeewolde
Gemeente Tynaarlo	Gemeente Waalwijk	Gemeente Zeist
Gemeente Tytsjerksteradiel	Gemeente Waddinxveen	Gemeente Zoetermeer
Gemeente Uitgeest	Gemeente Wageningen	Gemeente Zoeterwoude
Gemeente Uithoorn	Gemeente Wassenaar	Gemeente Zuidhorn
Gemeente Urk	Gemeente Waterland	Gemeente Zuidplas
Gemeente Utrecht	Gemeente Weert	Gemeente Zutphen
Gemeente Utrechtse	Gemeente Werkendam	Gemeente Zwijndrecht
Heuvelrug	Gemeente West Maas en	Gemeente Zwolle
Gemeente Valkenswaard	Waal	
Gemeente Veenendaal	Gemeente Westerveld	

b. vertegenwoordigers van de volgende gewesten:

Publieke Gezondheid & Jeugd
Zuid-Holland Zuid
Regio Achterhoek
Regio Noord-Veluwe
Samenwerkingsorgaan Holland
Rijnland
Werkorganisatie Duivenvoorde

01. Opening en Agenda

De voorzitter opent de Algemene Ledenvergadering en heet alle aanwezigen van harte welkom. We hebben de heer Weterings bereid gevonden om als gastheer het technisch voorzitterschap op zich te nemen. De voorzitter wil hem daar voor hartelijk danken en hem hierbij het woord geven.

De heer Weterings dankt de voorzitter voor het woord en geeft aan het eer een te vinden deze vergadering te mogen leiden. Zoals gebruikelijk zullen we tijdens deze vergadering over een aantal onderwerpen elektronisch gaan stemmen. De stemmen zijn gewogen, wat betekent dat iedere gemeente per 100 inwoners 1 stem heeft met een maximum van 75 stemmen. De gewesten hebben per 10000 inwoners 1 stem, ook met een maximum van 75 stemmen.

De uitslagen van de stemmingen zijn openbaar en worden daarom na de vergadering via de VNG-website bekend gemaakt. Om te zien of de apparatuur werkt, gaan we eerst een keer oefenen met een proefstemming. De proefstemming luidt:

“Na gisteren ben ik ook een pionier”

Bent u het eens met deze stelling, dan drukt u op ‘1’. Bent u het oneens met deze stelling, dan drukt u op ‘2’.

De uitslag is dat ruim 75% zich pionier voelt. Dat geeft een goed gevoel, welkom nogmaals in Haarlemmermeer!

Voor juist verloop van de stemmingen wordt er een commissie van stemopneming ingesteld, die hier op toeziet. Deze commissie staat onder voorzitterschap van mevrouw Usmany-Dallinga, wethouder te Appingedam.

De ALV stemt hier per acclamatie mee in.

02. Benoeming leden notulencommissie

De heer Weterings geeft aan dat er door het VNG-bureau een verslag wordt opgesteld dat de volgende vergadering ter accordering voor ligt aan de vergadering. Om toe te zien op een correcte weergave van deze vergadering stellen we een notulencommissie in, bestaande uit ten minste drie personen. Het bestuur stelt u voor de volgende personen te benoemen in de notulencommissie:

Dhr. Van Heusden, raadslid gemeente Emmen

Dhr. Röell, burgemeester gemeente Baarn

Dhr. Rozendaal, wethouder gemeente Papendrecht

De ALV stemt per acclamatie in met de benoeming.

03. Vaststelling notulen van de ALV van 3 juni 2015

De heer Weterings geeft aan dat we dan nu zijn aangekomen bij de vaststelling van de notulen van de BALV in van 30 november 2015. De notulencommissie voor deze vergadering werd gevormd door

Dhr. Scholten, wethouder Epe

Dhr. Buijs, burgemeester Boxtel

Dhr. Berends, wethouder Tynaarlo

De commissie heeft verklaard dat de notulen een getrouw beeld vormen van hetgeen er op de BALV is besproken. Het bestuur vraagt de ALV de notulen goed te keuren.

De ALV keurt per acclamatie de notulen goed.

04. Mededelingen

De heer Weterings geeft aan dat het traditie is dat aan de ALV wordt medegedeeld of, en zo ja welke, er wijzigingen hebben plaats gevonden in het ledenbestand. Ook dit jaar hebben er een aantal wijzigingen plaats gevonden. Er hebben 1 januari namelijk een aantal herindelingen plaats gevonden. Het aantal gemeenten is hiermee met 3 afgenomen, naar 390 gemeenten. Bij de volgende gemeenten heeft 1 januari een herindeling plaats gevonden:

De gemeenten Zeedam en Edam-Volendam zijn samengegaan in de gemeente Edam-Volendam.

De gemeenten Naarden, Bussum en Muiden zijn samengegaan in de gemeente De Gooische Meren.

De gemeente Groesbeek heeft een naamsverandering ondergaan. Vanaf 2016 heet de gemeente Berg en Dal.

Naast de 390 gemeenten telt onze vereniging 12 gewesten.

05. Jaaroverzicht en Financieel Jaarverslag 2015

De heer Weterings geeft aan dat we zijn toegekomen aan de agendapunten betreffende de financiële zaken. Het gaat hierbij om het Jaaroverzicht en Financieel Jaarverslag 2015 (agendapunt 5), de Verantwoording collectieve activiteiten 2015 (agendapunt 6) en Contributievoorstel 2017 (agendapunt 7). De penningmeester is al hier achter de tafel verschenen om een toelichting te geven op deze drie voorstellen. *De heer Weterings* geeft het woord aan *de heer Visser*.

De heer Visser dankt de voorzitter voor de mogelijkheid een toelichting te geven op de financiële stukken van de vereniging. In het financiële jaarverslag kunt u zien dat het resultaat in positieve zin afwijkt van dat wat we hebben begroot. Er is sprake van een positief exploitatieresultaat en dat komt ten goede aan onze reserve. Daarnaast ligt ook een verantwoordingsdocument voor onze collectieve activiteiten voor. Deze activiteiten worden gefinancierd met uitnamen uit het gemeentefonds. In het document wordt zowel in financiële termen als in resultaatstermen verantwoording hierover afgelegd. Dan het contributievoorstel voor 2017. Volgend jaar wordt het laatste jaar waarin we willen werken met uitnamen uit het gemeentefonds ter financiering van collectieve activiteiten, zoals we dat in de afgelopen jaren hebben gedaan. We willen toewerken naar een nieuwe systematiek, die straks uitgebreider aan de orde komt. Dat houdt dus in dat we voor de laatste keer op deze wijze tot een contributievoorstel komen. Deze bestaan uit drie modules; gekoppeld aan het accres, compensatie voor het wegkeffect en de nieuwe taken voor de VNG. De bepaling van het percentage (0,47%) is via een ledenbrief aan de leden verzonden.

De heer Weterings dankt de heer Visser voor zijn toelichting. We gaan nu stemmen over de financiële voorstellen. We beginnen bij agendapunt 5, het Financieel Jaarverslag 2015. Dit ligt ter kennisname aan u voor. Wenst iemand hierover het woord te voeren?

Er wordt geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

De ALV stelt per acclamatie het Financieel Jaarverslag en Jaaroverzicht vast.

06. Verantwoording collectieve activiteiten 2015

De heer Weterings geeft aan nu graag het voorstel over de verantwoording collectieve activiteiten in stemming te willen brengen. Het voorstel van het bestuur is dat u kennis neemt van deze verantwoording. Heeft iemand de behoefte het woord te voeren over dit voorstel?

Er wordt geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

De ALV stelt per acclamatie de verantwoording collectieve activiteiten vast.

07. Contributievoorstel 2017

De heer Weterings geeft aan nu graag het contributievoorstel 2017 in stemming te willen brengen. Heeft iemand de behoefte het woord te voeren over dit voorstel?

Er wordt geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. *De heer Weterings opent de stemming.*

Voor: 97,68%

Tegen: 2,32%

De ALV stemt in met het contributievoorstel.

08. Collectieve activiteiten: afwegingskader en financiering

De heer Weterings vraagt de voorzitter van de directieraad, mevrouw Kriens, een toelichting te geven op de voorstellen betreffende de toekomst collectieve activiteiten.

Mevrouw Kriens geeft aan dat de bedragen betreffende de collectieve financiering de afgelopen periode enorm zijn toegenomen. Terwijl in 2012 nog 20 miljoen met collectieve activiteiten was gemoeid, was dit in 2015 80 miljoen. Dit heeft tot vragen geleid van de Rijks accountant en van het ministerie van BZK over de democratische legitimering van deze collectieve activiteiten. Deze ligt bij de ALV, maar moet in goede verbinding staan met het budgetrecht van de raad. We moeten daarom een afweging maken tussen zaken die de gemeenten zelf op kunnen pakken en zaken waarbij de gemeenten voordeel hebben wanneer we dit samen doen. Het gaat hierbij vaak om bedrijfsvoeringsprocessen en activiteiten die in de Digitale Agenda zitten. De verbinding met het budgetrecht van de raad moet hierin echter sterker worden gemaakt.

Wat betreft de decentralisaties in het sociaal domein, hebt u in het verleden het VNG bureau gevraagd om er voor te zorgen dat collectieve financiering op het gebied van deze specialistische taken ook voor de komende periode gerealiseerd zou worden. Wat we nu zeggen, daar is door een aantal van u ook aandacht voor gevraagd, is dat we dit voor de komende periode zo snel mogelijk

over moeten gaan dragen. Het is geen normale taak van een vereniging als de VNG om dergelijke specialistische hulpverlening te doen. Omdat een overdracht van dergelijke taken flink met zich mee brengt, moeten we deze overdracht faseren. Dat betekent dat we voor 2017 continueren en wegzetten waar mogelijk en dat vanaf 2018 de middelen gewoon naar de gemeenten gaan en dat de gemeenten moeten gaan bijdragen voor de collectieve activiteiten. Dat betekent ook dat we jaarlijks moeten zorgen voor een goede verantwoording. Een verdere uitwerking zullen we in de BALV van november aan u voorleggen. In de ALV van juni 2017 zullen een voorstel voor een jaarlijkse cyclus bij u voorleggen.

De heer Weterings dankt *Mevrouw Kriens* voor haar toelichting. Hij geeft aan het voorstel nu graag in stemming te willen brengen. Er zijn op het voorstel geen amendementen ingediend. Heeft iemand de behoefte het woord te voeren over dit voorstel?

Er wordt geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. *De heer Weterings* opent de stemming.

Voor: 98,77%

Tegen: 1,23%

De ALV stemt in met het voorstel.

09. Consolidatie collectieve activiteiten 2017

De heer Weterings geeft aan ook het voorstel voor de consolidatie collectieve activiteiten 2017 nu in stemming te willen brengen. Er zijn op het voorstel geen amendementen ingediend. Heeft iemand de behoefte het woord te voeren over dit voorstel?

Er wordt geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. *De heer Weterings* opent de stemming.

Voor: 98,8%

Tegen: 1,2%

De ALV stemt in met het voorstel.

10. Digitale Agenda

De heer Weterings geeft graag de *heer Westmaas* het woord om een toelichting te geven op het voorstel over de Digitale Agenda.

De heer Westmaas geeft, onder andere aan de hand van een filmpje, aan dat het belangrijk is dat bij uitstek bestuurders zijn aangesloten bij de Digitale Agenda. Steeds vaker worden bestuurders namelijk aangesproken op de presentaties op het gebied van de Digitale Agenda binnen hun individuele gemeente. Hij vraagt steun aan de ALV om gezamenlijk verder te gaan op de weg die we zijn ingeslagen en deze voort te zetten om gezamenlijke besparingen te realiseren.

De heer Weterings dankt *de heer Westmaas* voor zijn toelichting. Hij geeft aan het voorstel nu in stemming te willen brengen. Er zijn op het voorstel geen amendementen ingediend. Heeft iemand de behoefte het woord te voeren over dit voorstel?

Mevrouw Witte uit Beverwijk geeft aan dat de gemeente van mening is dat de voorstellen betreffende de Digitale Agenda gefinancierd zouden moeten worden uit het vermogen van de VNG.

De heer Westmaas geeft in reactie dat we als vereniging, vorig jaar tijdens de ALV nadrukkelijk hebben afgesproken dat de in het voorstel geschetste route, de route is die we gaan nemen. Eigenlijk is het voorliggend voorstel slechts een vervolg op deze ingezette lijn, waarbij we vragen een klein deel van de gezamenlijke middelen van alle gemeenten beschikbaar te stellen.

De heer Weterings constateert dat er verder geen sprekers zijn en opent de stemming.

Voor: 96,8%

Tegen: 3,2%

De ALV stemt in met het voorstel.

De heer Weterings dankt de ALV voor haar instemming en dankt ook *de heer Westmaas* voor zijn toelichting, waarmee hij zijn laatste voorstel voor de ALV heeft verdedigd. Hij zal aftreden als voorzitter van de commissie Dienstverlening en Informatiebeleid en tien jaar bestuurslid van de VNG.

11. Sociaal Domein

De heer Weterings geeft aan dat het bij dit agendapunt om twee voorstellen gaat. Ten eerste gaat het over de toekomst van de landelijke raamcontracten Jeugd en WMO. Daarnaast betreft het voorstel voor de overeenkomst tussen de VNG en het Verbond van verzekeraars over de afkoop van het regresrecht vanaf 2017. Een toelichting op de voorstellen wordt gegeven door mevrouw van Leeuwen.

11a. Toekomst landelijke raamcontracten Sociaal Domein: jeugd en WMO

Mevrouw van Leeuwen geeft aan dat alle leden een brief hebben ontvangen over dit voorstel. Het gaat hierbij om specialistische jeugdhulp en hulp voor gehandicapten. De aandachtspunten die door de leden zijn aangedragen zullen worden meegenomen in de onderhandelingen. Het is belangrijk dat veel gemeenten mee doen.

De heer Weterings geeft aan dat er op dit punt een motie is ontvangen van zes Gelderse jeugdregio's. *De heer van den Berg* uit de gemeente Nunspeet zal deze motie kort toelichten.

De heer Van den Berg geeft aan dat bij het voorstel een aantal randvoorwaarden horen. De regio's zijn van mening dat het sluiten van een contract vanuit de regio zelf moet komen en niet vanuit de aanbieder en zouden daarom graag een aanscherping van deze randvoorwaarden willen zien. Daarnaast zien zij graag een concreet voorstel over het begrip 'substantieel volume'. Hij dankt het bestuur voor de positieve advisering op deze motie.

Mevrouw van Leeuwen geeft aan dat het nooit de intentie is geweest het initiatief bij de aanbieders te leggen. Dat hoort bij de regio en gemeente zelf.

De heer Weterings constateert dat er geen gebruik gemaakt wordt van een tweede termijn en brengt de motie in stemming:

Voor: 94,3%
Tegen: 5,7%

De ALV stemt in met de motie.

De heer Weterings constateert dat de heer Van Rinsum graag in zou willen spreken over dit voorstel.

De heer Van Rinsum geeft aan dat hij spreekt namens de regio Noordoost Brabant. Hij wil graag twee zaken onder de aandacht van de ALV wil brengen. Hij hoopt dat het bestuur dit mee neemt in de onderhandelingen.

Ten eerste geeft hij aan dat landelijke zorgaanbieders vaak ook een regionaal zorgpakket aanbieden. Hij hoopt dat we deze zorg dat ook echt regionaal weg kunnen gaan zetten.

Ten tweede geeft hij aan dat de landelijke specialistische organisatie alleen een efficiencykorting opgelegd krijgen. In het kader van de transformatie in de zorg vindt de regio dat ook zij een bijdrage moeten leveren in de financiën. Hij roept de VNG op in de onderhandelingen een grotere korting mee te nemen.

Mevrouw Van Leeuwen geeft aan dat het altijd de bedoeling is geweest juist de regio's aan zet te laten zijn. Uiteraard horen daar de financiële consequenties bij. Wat betreft het tweede punt geeft ze aan niet nu al toe te kunnen zeggen hier meteen al iets mee te doen. Daar gaat eerst inhoudelijk naar gekeken worden.

De heer Weterings constateert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn en brengt het voorstel in stemming:

Voor: 97,96%
Tegen: 2,04%

De ALV stemt in met het voorstel.

Mevrouw Van Leeuwen geeft aan dat de gemeente Doetinchem een brief heeft gestuurd. Hierin wordt aandacht gevraagd voor het landelijke normenkader voor de huishoudelijke hulp. Ze geeft aan dat het bestuur van mening is dat dit in eerste instantie opgepakt dient te worden door gemeenten zelf, niet in VNG verband.

11b. Overeenkomst VNG en Verbond van Verzekeraars over afkoop regresrecht na 2016

Mevrouw van Leeuwen geeft aan dat het hierbij om 61 cent gaat per inwoner. Hoewel dit met afkoop het ene jaar iets kan verschillen van het andere jaar, verdwijnt met de afkoop de ballast voor gemeenten om dit uit te zoeken. Het is belangrijk dat er voldoende gemeenten zijn die hier aan bij willen dragen. Anders willen de verzekeraars hier niet meer aan mee werken.

De heer Weterings constateert dat er geen behoefte is aan insprekers bij dit voorstel en brengt het voorstel in stemming:

Voor: 100%

De ALV stemt in met het voorstel.

12. Modernisering cannabisbeleid

De heer Weterings geeft aan dat hijzelf als voorzitter van de commissie Bestuur en Veiligheid dit voorstel zal toelichten. Hij geeft aan dat de bestuurlijke werkgroep onder leiding van *de heer Schneiders* haar rapport aan de VNG heeft aangeboden. Het bestuur heeft destijds beloofd op deze vergadering hierop terug te komen met een standpunt op basis van het rapport. Hiertoe zijn in april een aantal regionale bijeenkomsten georganiseerd en is een enquête uitgeschreven. Op basis hiervan heeft het VNG bestuur een standpunt ingenomen zoals te lezen in het position paper. Ze volgt de lijn van de werkgroep. Het bestuur pleit voor een beperkt aantal lokale experimenten onder landelijke regie om uit te zoeken hoe de gehele cannabisketen het beste geregeld kan worden. Op basis hiervan kunnen keuzes gemaakt worden voor een effectief en eenduidig landelijk beleid.

De heer Weterings constateert dat er geen behoefte is aan insprekers bij dit voorstel en brengt het voorstel in stemming:

Voor: 89,5%
Tegen: 10,5%

De ALV stemt in met het voorstel.

13. Wijziging statuten in verband met wijziging reglement commissie Europa en Internationaal

De heer Weterings geeft aan dat op dit voorstel geen amendementen zijn ontvangen. Daarnaast hebben er zich geen sprekers bij dit voorstel. Hij brengt daarom het voorstel in stemming:

Voor: 99,38%
Tegen: 0,62%

De ALV stemt in met het voorstel.

De heer Weterings vraagt de ALV toestemming om dit deel van de notulen (agendapunt 13) alvast vast te stellen. Hierdoor kan de notaris al aan het werk om de notulen al van kracht te laten zijn.

De ALV stelt per acclamatie de notulen op dit punt vast.

14. Vacatures bestuur en commissies

De heer Weterings geeft graag het woord aan de voorzitter van de adviescommissie Governance, de heer Noordanus, voor een korte toelichting.

De heer Noordanus geeft aan dat het deze keer om een overzichtelijk aantal vacatures ging. Er is nadrukkelijk gekeken naar ondervertegenwoordigde groepen in de gremia voor de invulling van de vacatures. Voor de 21 vacatures hebben zich 150 kandidaten gemeld. Daarom zijn er veel kandidaten teleurgesteld moeten worden. Hij roept hen op zich de volgende keer weer te kandideren.

De heer Weterings geeft aan dat er geen tegenkandidaten zijn gesteld. Dit betekent dat over alle vacatures in een keer gestemd gaat worden. Hij constateert tevens dat er geen behoefte is om in te spreken op dit punt en brengt het voorstel in stemming:

Voor: 99,55%

Tegen: 0,45%

De ALV stemt in met de benoemingen.

15. Rondvraag/WVTTK

De heer Weterings geeft aan dat er een aantal moties zijn ontvangen;

1. De motie van Amersfoort en Leeuwarden inzake houtrook
2. De motie van Utrecht, Zeewolde en Delft inzake energie
3. De motie van de dertien Zeeuwse gemeenten en Deurne inzake VHROSV
4. De moties van de gemeenten Weert, Velden en Zoetermeer over de opvang van vluchtelingen en statushouders.

De motie Houtrook

De heer Weterings geeft de heer Tichelaar van Amersfoort het woord om deze motie toe te lichten.

De heer Tichelaar geeft aan dat er in een aantal gevallen sprake is van overlast door houtrook. Daarom wordt er in de motie gevraagd om bij het Rijk aan te dringen op bronmaatregelen. Bijvoorbeeld door een harde termijn af te spreken waarop er strikte eisen moeten gaan gelden over de uitstoot van houtkachels. Een ander aspect in de motie gaat over handhaafbaarheid. Momenteel kan er weinig gedaan worden met klachten van burgers. Het advies van de VNG spreekt over lokale autonomie. Dat is belangrijk, maar er moeten wel middelen komen om te handhaven. De indieners zijn blij dat de commissie Mobiliteit, Energie en Milieu over dit onderwerp gaat spreken waarbij deze motie wordt meegenomen. Wanneer dit zo is, zijn de indieners voornemens de motie voorlopig aan te houden.

De heer Weterings constateert dat de indieners de motie aanhouden. De vergadering neemt hier kennis van.

De motie Energie

De heer Weterings geeft het woord aan de heer Diepeveen uit Utrecht om de motie toe te lichten.

De heer Diepeveen geeft aan dat energietransitie een urgent en groot maatschappelijk vraagstuk is. De urgentie is er op dit moment ook. De keuzes die we nu maken, werken op lange termijn door. Hij geeft aan dat het Rijk een beroep zal gaan doen op gemeenten om meer te gaan doen op dit onderwerp om de klimaatdoelen te kunnen behalen. Met het aannemen van de motie kan de VNG een sterk signaal in dit dossier afgeven. Hij roep daarom de ALV op deze motie te steunen.

De heer De Vries geeft aan dat het bestuur adviseert de motie over te nemen. Het bestuur ziet dit als een ondersteuning van het belang van dit thema binnen onze vereniging.

De heer Weterings vraagt de indieners of zij hier mee in kunnen stemmen. Dat is het geval. Hij vraagt of er behoefte is aan stemming. Dat is het geval. Hij brengt de motie in stemming.

Voor: 97,94%

Tegen: 2,06%

De ALV neemt de motie aan.

De motie VHROSV

De heer Weterings geeft het woord aan de heer Van der Zwaag uit Veere om de motie toe te lichten.

De heer Van der Zwaag geeft aan dat in 2010 al werd geconstateerd dat een aantal clusters binnen het gemeentefonds onevenwichtig zijn verdeeld. In 2015 is afgesproken een herijking door te voeren. Dit is gebeurd, behalve voor het sub cluster VHROSV. Hij stelt voor de herijking ook voor dit voorstel uit te voeren en niet te wachten tot onderhandelingen. Die zullen namelijk weer tot nieuwe uitgangspunten leiden.

De heer Bruls geeft aan dat het bestuur in reactie op de minister heeft erkend dat je hierin ook voort moet gaan. Maar bij verdeelmodellen gaat het ook om de uitwerking. Dit betekent dat je ook rekening moet houden met uitschieters. Het bestuur vindt dit hele forse uitschieters en heeft dit ook aangegeven bij de minister. Daarom heeft het bestuur het voorstel gedaan het verdeelmodel voor 2/3^e door te voeren. Daarnaast heeft het bestuur er voor gepleit om hierbij ook te zorgen voor een passende compensatie voor gemeenten die negatieve gevolgen hieraan ondervinden.

De heer Weterings vraagt of er behoefte is aan een tweede termijn.

De heer Van der Zwaag geeft aan dat hij de bestuurlijke reactie begrijpt, maar geeft aan dat er ook een keuze gemaakt zal moeten worden. Hij geeft aan dat er spelregels zijn afgesproken binnen het gemeentefonds, die uitschieters tegen gaan.

De heer Weterings vraagt of er behoefte is aan inspraakreacties. Dat is niet het geval. Hij vraagt of er behoefte is aan stemming. Dat is het geval. Hij brengt de motie in stemming.

Voor: 51,5%

Tegen: 48,5 %

De ALV neemt de motie aan.

De moties over vluchtelingen

De heer Weterings geeft aan deze moties graag in een keer te willen behandelen. De volgorde van woordvoerders wordt: Weert, Velsen, Zoetermeer. Daarna zullen de voorzitter en directeur het woord vanuit het bestuur doen.

De heer Heijmans geeft aan dat de motie van de gemeente Weert naadloos aansluit op de jaarrede van de voorzitter. De motie roept het kabinet op om maatwerk mogelijk te maken op lokaal niveau. Hij hoopt van harte dat de motie massaal wordt ondersteund.

De heer Bal geeft aan dat ondanks het feit dat gemeenten hun best doen om aan hun taakstelling betreffende huisvesting van statushouders te voldoen, zij toch onder druk worden gezet door de

staatssecretaris. De commissarissen van de Koning kunnen de gemeenten ook meer doen dan ze nu doen. De indieners vinden dat het Rijk niet met een mond spreekt ten aanzien van de huisvesting van statushouders. Er zijn meer mogelijkheden nodig. De motie roept hiertoe op.

De heer Paalvast geeft aan dat het van belang is dat vluchtelingen goed integreren in de samenleving. In het huidige akkoord is financiering geregeld voor de komende twee jaar voor integratie. Echter, na twee jaar stopt de integratie niet. De motie roept het Rijk op ook middelen voor na die periode beschikbaar te stellen.

De heer Van Zanen geeft aan dat op basis van het uitwerkingsakkoord aan de slag wordt gegaan. Het bestuur is van mening dat alle drie de moties kunnen worden overgenomen. Het bestuur ziet deze moties al ondersteuning van beleid en roept de leden op zaken die in strijd zijn met het uitwerkingsakkoord bij hen aan te kaarten.

De heer Weterings constateert dat het bestuur voorstelt de moties over te nemen. Hij vraagt of er behoefte is aan reacties door de indieners. Dat is niet het geval.

De ALV neemt per acclamatie alle drie de moties aan.

De heer Weterings vraagt de leden of er verdere behoefte is aan het gebruik maken van de rondvraag. Dat is het geval, hij geeft de heer Huismans uit Asten het woord.

De heer Huismans vraagt aandacht voor de onterechte betaling van PGB-gelden met betrekking tot WMO-jeugd en dan in het bijzonder de afspraken tussen VNG en VWS voor 2015. Hij verzoekt de VNG de vragen die de zes Peelgemeenten gezamenlijk hebben gesteld zo spoedig mogelijk te beantwoorden en de opmerkingen van hen serieus te nemen.

Mevrouw Van Leeuwen geeft aan dat ze er voor gaat zorgen dat de brief gedeeld wordt met alle leden en dat er zorgvuldig antwoord wordt gegeven op de vragen.

De heer Huismans geeft aan tevreden te zijn met het antwoord.

De heer Weterings dankt de heer Huismans en geeft mevrouw Van Kampen uit Schagen het woord voor de rondvraag.

Mevrouw Van Kampen geeft aan dat ze als veiligheidsregio een brief hebben gestuurd waarin aandacht wordt gevraagd voor AMV'ers. Het bestuursakkoord spreekt van een warme overdracht van taken betreffende deze AMV'ers. Wat betekent dit precies? Daarna vraagt ze aandacht voor matching van statushouders.

Mevrouw Kriens geeft aan dat het juist niet de bedoeling was deze warme overdracht te expliciteren. Dit is aan de regio om dit zelf in te vullen. Ze zegt toe de vinger aan de pols te houden.

De heer Weterings geeft aan dat dit punt ook meegenomen kan worden in verdere onderhandelingen met het Rijk.

16. Sluiting

De heer Weterings geeft aan dat de congreslocatie voor volgend jaar via een video bekend wordt gemaakt.

De locatie van het congres volgend jaar is de gemeente Goes.

De voorzitter sluit de vergadering.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft

ons kenmerk

datum

Lokale Democratie:
actie op maat

ECLBR/U201601435
Lbr. 16/080

2 november 2016

Samenvatting

Tijdens de ALV van juni 2016 is gevraagd op basis van recent verschenen rapporten over de staat van de lokale democratie een ontwikkelprogramma lokale democratie op te stellen. Naar aanleiding hiervan heeft de werkgroep Democratie en Bestuur (samengesteld uit de VNG-commissies Bestuur en Veiligheid en Raadsleden en Griffiers, onder voorzitterschap van Koos Janssen, burgemeester van Zeist) bijgaande Ontwikkelagenda opgesteld.

De Ontwikkelagenda kent drie onderdelen:

- een oproep 'Lokale democratie: actie op maat'
- de Ontwikkelagenda Lokale Democratie 2017-2022
- de verantwoording

De oproep wordt tijdens de Buitengewone Algemene Ledenvergadering (BALV) op 30 november ter besluitvorming ingebracht, de overige twee onderdelen zijn ter kennisname.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n) 1
betreft Lokale Democratie: actie op maat	ons kenmerk ECLBR/U201601435 Lbr. 16/080	datum 2 november 2016

Geacht college en gemeenteraad,

Tijdens de ALV van juni 2016 is gevraagd op basis van recent verschenen rapporten over de staat van de lokale democratie een ontwikkelprogramma lokale democratie op te stellen. Naar aanleiding hiervan heeft de werkgroep Democratie en Bestuur (samengesteld uit de VNG-commissies Bestuur en Veiligheid en Raadsleden en Griffiers, onder voorzitterschap van Koos Janssen, burgemeester van Zeist) bijgaande Ontwikkelagenda opgesteld.

De Ontwikkelagenda kent drie onderdelen:

- een oproep 'Lokale democratie: actie op maat'
- de Ontwikkelagenda Lokale Democratie 2017-2022
- de verantwoording

De oproep wordt tijdens de Buitengewone Algemene Ledenvergadering (BALV) op 30 november ter besluitvorming ingebracht, de overige twee onderdelen zijn ter kennisname.

Inhoudelijke samenvatting

In de oproep wordt uitgesproken dat gemeenten nog meer dan nu te werk moeten gaan vanuit het perspectief van de samenleving en daadwerkelijk dienend moeten zijn aan datgene wat inwoners van hen verwachten. Er moet meer dan nu een democratisch samenspel zijn tussen samenleving en lokaal bestuur om erachter te komen wat er leeft, ook bij diegenen die zich nu niet betrokken voelen bij de lokale overheid (omdat ze niet stemmen tijdens gemeenteraadsverkiezingen en/of niet deelnemen aan participatieve democratische processen).

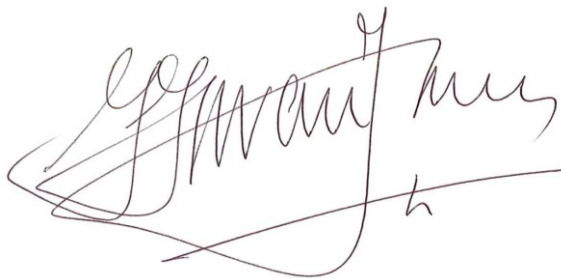
Dat heeft gevolgen voor de manier waarop het interne samenspel tussen gemeentelijke spelers wordt vormgegeven en de manier waarop gemeenten te werk gaan in samenwerkingsverbanden met andere overheden en/of maatschappelijke partners.

Gemeentelijke werkprocessen zijn in de visie van de Ontwikkelagenda dan ook afgeleiden van de lokale samenleving en de dynamiek en verwachtingspatronen die daar aanwezig zijn. Dit maakt dat er mogelijk meer variëteit zal ontstaan in die werkprocessen. Gemeenten moeten de ruimte nemen voor die variëteit en indien nodig extra ruimte hiervoor krijgen van het Rijk.

De ontwikkelagenda beschrijft hoe gemeenten hiermee de komende jaren aan de slag kunnen gaan en welke rol VNG hierin heeft. De VNG richt zich in het kader van deze ontwikkelagenda onder meer op haar rol als kennismakelaar rond het samenspel tussen samenleving en lokaal bestuur, de gemeentelijke organisatie en de werkwijzen van gemeenten in maatschappelijke en regionale samenwerkingsverbanden. Daarbij behartigt VNG de belangen van de gemeenten om nog meer dan nu aan te sluiten bij datgene wat leeft in de samenleving.

De verantwoording beschrijft welke inhoudelijke keuzes de werkgroep Democratie en Bestuur heeft gemaakt om tot de Ontwikkelagenda te komen. Deze keuzes zijn gemaakt op basis van de aanbevelingen die worden gedaan in de verschillende rapporten en de ervaringen en expertise die werkgroepleden zelf ondervinden in hun werk als raadslid, griffier, wethouder, burgemeester of gemeentesecretaris.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J.H.C. van Zanen', written over a horizontal line.

mr J.H.C. van Zanen
Voorzitter

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Lokale democratie: actie op maat

ONTWIKKELAGENDA LOKALE DEMOCRATIE 2017 – 2022

Inhoudsopgave

Een oproep: Lokale democratie: actie op maat	3
Ontwikkelagenda Lokale Democratie, 2017-2022	7
Verantwoording	10

Lokale democratie: actie op maat

“Democratie is geen kijksport, het is een participerend evenement. Als we niet meer participeren houdt het op een democratie te zijn.”

Dat zei de Amerikaanse filmmaker Michael Moore. En al lijkt de lopende presidentiële verkiezingsstrijd de kijksport bij uitstek, waar het uiteindelijk om gaat is hoeveel Amerikanen daadwerkelijk hun stem laten gelden, hun mening laten horen, hun democratische recht gebruiken. Want dát is de essentie van democratie, ook in Nederland: het recht hebben om mee te doen, mee te denken, mee te regeren. Om je vertegenwoordigd te voelen.

Maar wat stelt dat democratische recht voor als niet iedereen meedoet? Als steeds meer mensen politiek en bestuur de rug toekeren, als steeds meer mensen de boel liever de boel laten en zich terugtrekken achter hun eigen voordeur, als mensen op televisie roepen dat niemand naar hen luistert, dat Nederland hun land niet meer is? Lopen we dan niet het gevaar dat de door De Tocqueville gevreesde ‘tirannie van de meerderheid’ de ‘tirannie van de minderheid’ wordt? Met andere woorden: is onze representatieve democratie nog wel voldoende in staat om burgers daadwerkelijk invloed te geven op politiek en bestuur, en daarmee op hun eigen leefomgeving?

Uit recent onderzoek van het SCP (‘Meer democratie, minder politiek’) weten we dat de steun voor het principe van democratie in Nederland – net als in andere Europese landen – groot is: 93% vindt een democratie de beste vorm van regeren die er is, 95% vindt het belangrijk om in een land te wonen dat democratisch bestuurd wordt. Democratie is en blijft dus het uitgangspunt. Maar dat wil niet zeggen dat er maar één vaststaande vorm van democratie is. In de woorden van SCP-directeur Kim Putters: *“Democratie, zowel landelijk als lokaal, wordt te vaak verengd tot de politieke democratie, terwijl juist de maatschappelijke democratie als complement en tegenwicht nadrukkelijker nodig is.”*¹ Met maatschappelijke democratie bedoelt Putters de inspraak, betrokkenheid en zeggenschap van mensen over en in maatschappelijke verbanden, zoals buurten, wijken, instellingen en organisaties.

¹ Kim Putters, directeur SCP in een speech voor het Genootschap van oud-senatoren, 2015.

De politieke en maatschappelijke democratie komen het dichtste bij elkaar in gemeenten. Gemeenteraden, bestuurders en gemeenteambtenaren hebben vaak het eerste te maken met de confrontatie tussen maatschappij en politiek, rechten en plichten, eisen en verantwoordelijkheden. Op gemeentelijk niveau is het meest sprake van burgers die maatschappelijk problemen niet meer alleen aan een beperkte groep volksvertegenwoordigers willen overlaten, maar graag zelf de zaken aanpakken: van de speelplaats en vuilcontainer op de hoek tot de aanpak van de jeugd- en ouderenzorg. Daarnaast zijn er boze of bange burgers die zich niet vertegenwoordigd voelen, nooit naar een buurtvergadering gaan, niet gaan stemmen en zich zelfs afzetten tegen de 'gevestigde orde'. Ten slotte zien we een grote groep 'onverschilligen', die willen dat gemeenten 'gewoon doen wat ze moeten doen' en daar niet per definitie bij betrokken willen zijn. Het is van belang dat de gemeenteraad, als kruispunt van de lokale democratie², de verbinding weet te leggen tussen al die verschillende groepen en verschillende opvattingen in de samenleving en dit kan vertalen richting het lokale bestuur.

De relatief korte lijnen tussen inwoners, gemeenteraden en colleges maken van gemeenten bij uitstek de broedplaatsen voor vernieuwende vormen van democratie met als centrale vraag: hoe kunnen we voor al onze inwoners een krachtige lokale overheid zijn die concreet bijdraagt aan de oplossing van maatschappelijke problemen? Het korte antwoord is: lokale democratie vereist actie op maat. Om tegemoet te kunnen komen aan de veranderende belangen, noden en wensen van inwoners en de lokale dynamiek is het belangrijk dat gemeenten naar eigen inzicht te werk gaan en zich niet te zeer laten hinderen door rijksregelgeving en andere detailbemoeienis van 'bovenover'. Gemeenteraden en colleges moeten ook zelf niet vervallen in bemoeienis met datgene dat inwoners in toenemende mate zelf weten te organiseren. Dat betekent dat gemeenten moeten snoeien in de eigen bestuurlijke drukte, maar waar nodig ook van de rijksoverheid ruimte krijgen om maatwerk te kunnen leveren. Het is niet altijd nodig om van bovenaf in te grijpen, een probleem integraal aan te pakken en alle koppen bij elkaar te steken. Maar het is wel nodig dat gemeenteraden en colleges hun inwoners ontmoeten en spreken, weten wat er in de samenleving leeft en op basis daarvan verschillende rollen kunnen innemen. Nu eens faciliterend en stimulerend, dan weer dienstverlenend en handhavend.

Aan de andere kant is geen enkele gemeente een eiland: de meeste problemen en bedreigingen, kansen en mogelijkheden houden niet op bij het blauwe bord van de gemeentegrens. Wateroverlast, de opvang van vluchtelingen en de aanpak van criminaliteit zijn maar een paar voorbeelden van gemeentegrensoverschrijdende problemen. Om die aan te pakken en op te lossen, zonder de hete aardappel schielijk over de schutting te gooien, moeten gemeenten samenwerken. Met een paar buurgemeenten of met de hele regio, met maatschappelijke organisaties en andere overheden. Goede samenwerking is de balans zoeken tussen mogelijkheden en maatwerk. Daar moeten we voor openstaan en vooral flexibel mee omgaan met ruimte voor experimenten.

2 VNG Denktank in 'Maatwerkdemocratie', 2016.

We moeten leren om steeds de vraag te stellen welke specifieke oplossing bij welk specifiek probleem past en wie dat het beste kan doen. In sommige gevallen staan niet gemeenten, maar maatschappelijke partijen aan de lat. In andere situaties werken overheden samen, bijvoorbeeld op regionaal niveau. En bepaalde vraagstukken, zoals onder meer dienstverlening en informatisering, vragen om een gemeenschappelijke infrastructuur. Ook bij vormen van collectivisering staan de maatschappelijke opgaven en lokale dynamieken centraal.

Dat betekent niet dat al onze instituties, processen en systemen op de schop moeten, maar wel dat gemeenteraden en colleges ruimte moeten creëren voor onorthodoxe oplossingen, voor 'out of the box' denken, voor onbetreden paden in een bestaand wegennet. Wat daarbij zeker zou helpen is meer 'eigen' geld: een ruimer lokaal belastinggebied door verschuiving van rijksbelastingen naar lokale belastingen. Zo hebben gemeenten meer ruimte en middelen voor echte lokale keuzes, die we zoveel mogelijk in samenspraak met onze inwoners maken. En daar ligt een grote uitdaging. Hoe bereiken we die inwoners die al zijn afgehaakt, die hun voorkeur hebben dichtgetrokken? Want de redenen waarom mensen niet mee – willen – doen zijn divers en moeilijk te achterhalen. Zeker omdat onze inwoners steeds meer divers zijn: in afkomst, in achtergrond, in opleidingsniveau. Hoe zorg je dat mensen (weer) mee willen doen? Dat ze willen meedenken en meepraten over maatschappelijke vraagstukken, verantwoordelijkheid voor de eigen leefomgeving voelen?

Daarom denken we na over alle verschillende vormen die onze democratie kan aannemen. Dat doen we al, op tal van manieren, daar zijn we trots op, en dat willen we vasthouden en verder brengen. De talloze inspirerende voorbeelden uit de praktijk geven een kansrijk perspectief voor vernieuwing en ontwikkeling. Gemeenteraden en colleges moeten niet alleen aan de slag met de mensen die toch al meedoen, maar ook met de 'zwijgende meerderheid'. Dit kan bijvoorbeeld door via een loting mensen aan te wijzen die meepraten over gemeentelijke onderwerpen of laagdrempelige buurtbijeenkomsten te organiseren. En als inwoners niet in persoon mee (willen) doen, moeten gemeenteraden in staat zijn om in elk geval wel hun opvattingen mee te nemen in democratische processen, waarmee alsnog die verbinding tot stand komt. De belangrijke rol van de gemeenteraad in een sterke lokale democratie vraagt om gepaste financiële, maar ook inhoudelijke ondersteuning, vooral door de griffie(r)s. In lijn met de VNG Denktank zijn wij in elk geval van mening dat de financiële ondersteuning van raadsleden in de kleinere gemeenten opgetrokken moet worden. Daarnaast is een goede samenwerking en een dynamisch samenspel met alle andere gemeentelijke spelers nodig.

Wat ook onlosmakelijk verbonden is met betrokkenheid is transparantie: je moet weten wat er speelt en wat er leeft om betrokken te kunnen zijn. Dat geldt zowel voor betrokkenheid van de gemeenteraad bij haar inwoners als andersom. Goede informatie, goede communicatie en goed luisteren is van groot belang. Lokale media kunnen daarbij een belangrijke rol spelen. Want als de discussies rond asielzoekerscentra ons iets hebben geleerd is het wel dat ontmoeting en gesprek leiden tot oplossingen. Dat betekent dat gemeenteraden en de gemeentelijke

besturen steeds meer een stimulerende en ondersteunende rol krijgen. Maar wel ieder zijn eigen rol. Want zoals geen inwoner hetzelfde is, is geen gemeente – als gemeenschap van burgers – hetzelfde. Iedere lokale democratie kent een eigen dynamiek en niet alle werkvormen zullen overal werken. Die variëteit zien we niet alleen in participatievormen, maar mag ook tot uiting komen in meer institutionele aspecten van de lokale democratie, zoals de grootte van de gemeenteraad of de aanstellingswijze van de burgemeester. In die variëteit ligt onze opgave voor de toekomst: bouwen aan een lokale democratie met ruimte voor mensen en meningen. Ook dat is democratie: kiezen voor actie op maat. Op 390 verschillende manieren.

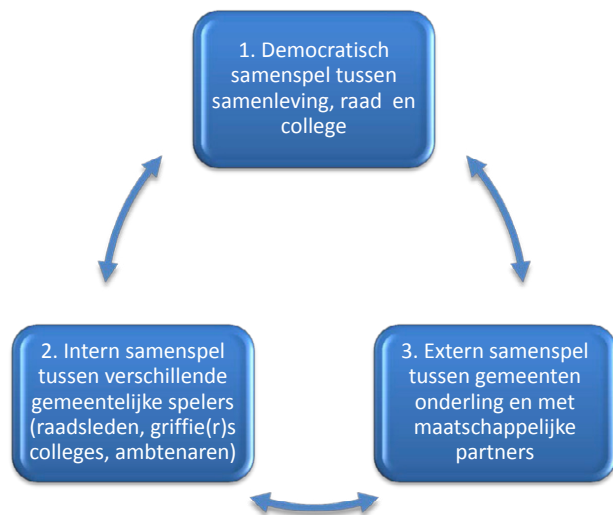
Daarom kiezen wij, gemeenteraden en gemeentebesturen, voor:

- een sterke lokale democratie die maatschappelijke problemen op maat kan aanpakken. Dat betekent dat er ruimte moet zijn voor nieuwe, andere vormen van bestuur en politiek, want iedere gemeente, iedere gemeenschap is anders;
- een gemeentebestuur (raad en college) dat in rol en inrichting, proces en praktijk, start met de wensen en verwachtingen van de samenleving;
- nieuwe interbestuurlijke verhoudingen: samen met onze medeoverheden stellen we gelijkwaardigheid, transparantie en samenwerking centraal;
- een flexibele inrichting van het lokale bestuur. Aan het kabinet vragen we ondersteuning en flexibiliteit in de regelgeving om dit waar te kunnen maken.
- een ruimer lokaal belastinggebied (verschuiving van rijksbelastingen naar lokale belastingen). Zo is er lokaal geld voor lokale keuzes.

De gemeenten zullen deze visie en opdracht formuleren en uitvoeren via de ontwikkelagenda Lokale Democratie 2017 – 2022. Jaarlijks geven inwoners, politiek en bestuur op lokaal niveau verdere invulling aan hun eigen agenda.

Ontwikkelagenda Lokale Democratie 2017 – 2022

De ontwikkelagenda kent drie pijlers:

Een democratisch samenspel tussen samenleving, raad en college is noodzakelijk om te zorgen dat de lokale overheid echt kan doen wat haar inwoners wensen en verwachten. Dat de overheid verschillende rollen kan aannemen, van faciliterend tot handhavend. Dit democratische samenspel is de basis voor de inrichting van de gemeentelijke organisatie en het bestuur, de werkwijze en samenwerking van de verschillende gemeentelijke spelers, maar ook voor de samenwerking met andere gemeenten en met (regionale) maatschappelijke partners. Hoe pakken we dit aan?

- We zorgen dat er meer ruimte komt voor inspraak en zeggenschap en voor eigen initiatieven van burgers, in het klein (speelplekken, vuilcontainers) en in het groot (kunst en cultuur, veiligheid). Om ook de mensen te bereiken die uit onvrede zijn afgehaakt of zich (nog) niet betrok-

ken voelen, gaan we op zoek naar nieuwe werkvormen, nieuwe manieren om hen te laten participeren. In hun wijk, in hun gemeente, binnen hun democratie. Op die wijze willen we de verbindingskracht binnen gemeenten, vooral via de gemeenteraad, versterken.

- Ruimte voor participatie, voor meedoen en meedenken, vraagt – eist – ruimte voor nieuwe vormen van (maatschappelijke) democratie. Dus moeten bestuurders en raadsleden ruimte maken voor betrokken burgers en zich bewuster worden van maatschappelijke vraagstukken die deze burgers aanspreken: van vluchtelingen tot voorrangswegen, van wipkippen tot welstand. De VNG ondersteunt deze initiatieven via verschillende programma's (zoals Democratic Challenge en Lokale Democratie in Beweging) en haar netwerk.
- We willen meer weten over de vorm, frequentie en intensiteit van de contacten tussen burgers en overheid: welke diensten worden het meeste afgenomen en op prijs gesteld? Waar gaat het – wel eens of te vaak – mis? Waar verliest de burger het van de bureaucratie? Dit brengen we in kaart door wetenschappelijk onderzoek en praktijkervaringen, zoals ervaringen met verschillende diensten en producten, experimenten en best practices, ook van andere gemeenten. Daarvoor gebruiken we het netwerk van de VNG.
- Ook de rijksoverheid kan – moet – een bijdrage leveren: samen met het kabinet willen we werken aan een ruimer lokaal belastinggebied (door verschuiving van rijksbelastingen naar lokale belastingen). Zo is er lokaal geld voor lokale keuzes.
- Ook vragen we het kabinet om gemeenten de ruimte te geven meer eigen zaken op eigen wijze op te lossen, want iedere gemeenten heeft eigen problemen die om een eigen, passende oplossing vragen. We denken dan aan de mogelijkheid om per gemeente te kiezen voor een andere manier van werken of een andere manier van besturen. Bijvoorbeeld de keuze voor een grotere of juist kleinere gemeenteraad, een gekozen in plaats van een benoemde burgemeester, de ontbinding van de gemeenteraad voor tussentijdse verkiezingen. Kortom: differentiatie is het sleutelwoord voor gemeenten in de komende vier jaar.
- Ieder jaar leveren we een stand van zaken van de lokale democratie in samenwerking met betrokken partijen: "Staat van de lokale democratie"

Een gemeentelijk bestuur bestaat uit een burgemeester, een handvol wethouders en een zaal vol raadsleden, bijgestaan door ambtenaren. **Goed** gemeentelijk bestuur bestaat uit de juiste dosering kennis, kunde en samenwerking tussen al deze spelers. Dat noemen we het **interne samenspel tussen verschillende gemeentelijke spelers**. Samen zijn zij verantwoordelijk voor de juiste afspraken, de passende inkomsten en uitgaven, en een afdoende controle en verantwoording. Maar daarnaast moeten gemeenten ook in staat zijn om grote, onverwachte maatschappelijke vraagstukken op te lossen (zoals de plotselinge instroom van grote groepen vluchtelingen), en om daarin een verbindende rol te spelen. Er moet recht gedaan worden aan de belangrijke verbindende rol van gemeenteraden. Gemeenteraadsleden moeten daarbij worden ondersteund door vooral griffiers, maar ook door wethouders, burgemeester en gemeentesecretarissen. Hierbij hoort ook passende financiële ondersteuning aan gemeenteraadsleden en andere gemeentelijke spelers. Daarbij werken we aan de professionalisering van volks-

vertegenwoordigers, bestuurders en ambtenaren. Niet alleen binnen de bestaande regels en processen maar ook in een steeds veranderende maatschappelijke omgeving.

Hoe kunnen we zorgen dat alle spelers al hun rollen kunnen spelen?

- Opleidingen en trainingen spelen een belangrijke rol, maar ook de mogelijkheid om externe adviseurs te raadplegen. De VNG Academie en de gelieerde verenigingen werken hieraan, onder meer via het programma Lokale Democratie in Beweging.
- Ook transparantie, communicatie en informatie zijn in deze context van groot belang. Daarom werken we aan betere toegankelijkheid en begrijpelijkheid van gemeentelijke informatie: dat is goed voor de raadsleden en voor de burgers. Ook de lokale media kunnen zo hun rol van 'kritisch commentator' beter vervullen.
- Samen met partners als het A+O fonds werken we aan professionalisering van gemeentelijk personeel waarbij de nadruk ligt op betere samenwerking tussen raad en college.

Een gemeente is geen vrij zwevende entiteit: iedere gemeente is een deel van een groter – regionaal en landelijk – geheel: de Nederlandse samenleving. Daarom moet er ook aandacht zijn voor het **externe samenspel tussen gemeenten onderling en met maatschappelijke partners**. Goede samenwerking en goede communicatie is essentieel, binnen de structuur van onze overheidsorganisatie. Daarin is de wisselwerking tussen lokale, provinciale en landelijke besturen in grote en soms ook kleine lijnen vastgelegd. Deze wetten, richtlijnen en regels legitimeren ons handelen. De uitvoering van beleid op regionaal niveau en in verwevenheid met maatschappelijke netwerken moet goed democratisch gelegitimeerd plaatsvinden. We willen bewust besturen in netwerken en vitale, gelijkwaardige interbestuurlijke verhoudingen die passen bij de maatschappelijke opgaven. Ook op regionaal niveau willen we ruimte voor differentiatie. Onder meer via de lopende proeftuinen 'Maak Verschil' voor regionale samenwerking van de Studiegroep Openbaar Bestuur en de VNG Denktank verkrijgen we inzicht in het functioneren van verschillende maatschappelijke netwerken en samenwerking, duiding van vormen, processen, modellen en rollen voor gemeenten.

- De VNG werkt aan versterking van interbestuurlijke verhoudingen en de ondersteuning van gemeenten bij het werken aan maatschappelijke opgaven op regionaal niveau en in maatschappelijke netwerken. We werken samen met KING aan wederkerige informatievoorziening tussen medeoverheden.
- We zetten de leerprocessen rond regionale en maatschappelijke samenwerking voort en willen ruimte om zelf samenwerkingsverbanden in te richten op basis van maatschappelijke opgaven.
- We willen een sterke financiële positie van gemeenten: financiële informatie van gemeenten wordt via open data beschikbaar, en we stimuleren gemeenten om de betrokkenheid van hun burgers te versterken door inzicht in de financiën te geven.
- We vragen aan het kabinet en medeoverheden om gelijkwaardigheid in interbestuurlijke verhoudingen als het gaat om toezicht, financiële verhoudingen, monitoring en verdeling van verantwoordelijkheden. Verschuiving van een deel van het belastinggebied van het Rijk naar gemeenten draagt hieraan bij.

Verantwoording

Over de staat van de lokale democratie zijn onlangs diverse landelijke rapporten verschenen. Tijdens de ALV van juni 2016 is gevraagd deze te duiden en aan de hand daarvan een actie- en ontwikkelprogramma op te stellen: een Ontwikkelagenda Lokale Democratie. Doel van dit programma is het ondersteunen van burgers, gemeenteraden en colleges bij de noodzakelijke versterking van de lokale democratie. Dat is nodig om als gemeenten maatschappelijke problemen in een veranderende samenleving aan te pakken en op te lossen.

De werkgroep Democratie en Bestuur heeft dit opgepakt. Deze werkgroep bestaat uit leden van de commissies Bestuur en Veiligheid en Raadsleden en Griffiers, onder voorzitterschap van Koos Jansen, burgemeester van Zeist. De werkgroep heeft zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de kennis en kunde die verzameld is via bestaande projecten en trajecten van de VNG, zoals de proeftuinen rond Maak Verschil, het programma Lokale Democratie in Beweging en Democratic Challenge. Zodoende is ook input geleverd door partners als het ministerie van BZK en de gelieerde beroepsverenigingen Raadslid.Nu, Nederlands Genootschap van Burgemeesters (NGB), Vereniging van Griffiers (VvG), en de Wethoudersvereniging. In deze notitie licht de werkgroep toe hoe de keuzes voor de Ontwikkelagenda Lokale Democratie zijn gemaakt.

Uitgangspunten van de werkgroep

De centrale vraag voor de werkgroep was: hoe kunnen gemeenteraden en colleges voor al onze burgers een krachtige lokale overheid vormen die concreet bijdraagt aan de oplossing van maatschappelijke problemen?

Het antwoord op deze vraag moest gevonden worden in veranderingen in werkwijze, in processen en in samenwerkingsvormen met andere overheden en maatschappelijke partners. Maatwerk en differentiatie in denken én doen zijn daarbij kernwoorden gebleken. De bestuurlijke aspecten van de lokale democratie zijn immers een afgeleide van wat er leeft in de samenleving en hoe burgers bestuurd willen worden, binnen de bestaande democratische en rechtstatelijke kaders. Daarom kunnen de voorstellen van de werkgroep consequenties hebben voor de huidige gemeentelijke organisatie en inrichting van de lokale overheid. Organisatie- en inrichtingsvraagstukken hangen nauw met elkaar samen. Daarom kunnen we alleen effectieve veranderingen bewerkstelligen als

we kijken naar het geheel als de som der delen, niet naar ieder deel afzonderlijk. Alleen zo kunnen we maatwerk leveren: een bestuurlijke systeem dat aansluit bij de maatschappelijke opgaven.

Een discussie over de aanstellingswijze van de burgemeester bijvoorbeeld kan alleen zin hebben in samenhang met de maatschappelijke context. Dit vraagt om een breed inzicht en een brede inzet: zo kunnen we met alle betrokken partijen een proces op gang brengen dat de vitaliteit van de lokale democratie in kaart brengt en actualiseert. Daar willen we de komende vier jaar met elkaar mee aan het werk. Experimenteren en leren staan centraal.

Toelichting

Op weg naar meervoudige democratie – Commissie Toekomstgericht Lokaal Bestuur

De klassieke, uniforme inrichting van het openbaar bestuur past volgens de Commissie Toekomstgericht Lokaal Bestuur niet meer bij de realiteit: democratie kent verschillende vormen en houdt zich niet aan geografische en bestuurlijke grenzen. Het openbaar bestuur zou meervoudigheid van en verschillen tussen diverse lokale democratieën moeten erkennen en uniformiteit in structuren, processen en regelgeving moeten doorbreken. De Commissie Toekomstgericht Lokaal Bestuur roept het ministerie van BZK en de VNG dan ook op een ontwikkelagenda meervoudige democratie op te stellen, waarin gemeenten en andere overheden kunnen experimenteren met verschillende werkvormen en samen hiervan kunnen leren. Daarnaast wil de commissie een evaluatie van het dualiseringsproces, dat de rollen en positie van raad en college in verhouding tot de samenleving beschrijft. De commissie noemt de burgemeester de meest bekende en vertrouwde lokale bestuurder. De vraag is of de huidige benoemingsprocedure nog past bij de actuele ideeën over politieke afstand en democratische en maatschappelijke betrokkenheid van het ambt. De commissie benadrukt ook daarbij het belang van maatwerk, variëteit en verscheidenheid. Verscheidenheid binnen en tussen gemeenten, in taken, interbestuurlijke samenwerking en in democratische vormen.

Met de Ontwikkelagenda Lokale Democratie beantwoordt de VNG aan de eerste oproep van de commissie, al kiezen we een bredere scope. Op basis van maatschappelijke opgaven moeten gemeenten institutionele vraagstukken verschillend kunnen invullen. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan de grootte van de raad, het voorzitterschap van de raad, de aanstellingswijze van de burgemeester, en ontbinding van raden door tussentijdse verkiezingen. De komende periode willen we gebruiken om ervaringen met verschillende werkwijzen te delen. Bijvoorbeeld via de programma's Lokale Democratie in Beweging en de Democratic Challenge. Wanneer dit leidt tot concrete voorstellen voor wijziging van regelgeving, zullen we dit agenderen bij het ministerie van BZK en andere betrokkenen. We vinden een evaluatie van het dualiseringsproces minder urgent, maar willen wel uitvoerig kijken naar de controlerende en kaderstellende rol van de gemeenteraad en de manier waarop de verbindende rol van de raad meer nadruk kan krijgen (zie ook het advies van de Raad voor het Openbaar Bestuur dat hieronder aan de orde komt).

Maatwerkdemocratie – VNG Denktank

De VNG Denktank stelt dat de gemeenteraad, als kruispunt van de lokale democratie, moet worden versterkt om betere verbindingen te leggen tussen samenleving en lokaal bestuur. De Denktank beveelt aan dit te doen door het aantal gemeenteraadsleden te reduceren. Dat moet leiden tot betere keuzes over rolinvulling. Volgens de Denktank moeten raden ook beter ondersteund worden en moet de vergoeding voor het raadswerk omhoog (naar het niveau van gemeenten met 24.000 tot 40.000 inwoners). Ook wil de Denktank investeren in het vakmanschap van raadsleden door meer geld te geven aan politieke partijen en door opleiding, kennisdeling en kennisuitwisseling aan te bieden via een gemeenteraadsacademie. Daarnaast moeten gemeenteraden meer zeggenschap krijgen over het geld voor de beleidsterreinen waar zij over gaan, bijvoorbeeld door een ruimer lokaal belastinggebied. Goede afspraken over de verhoudingen tussen raad, college en burgers aan het begin van de raadsperiode moeten zorgen voor beter afgestemde rollen, taken en processen, met name bij gemeentelijke samenwerkingsverbanden. Soms is democratische legitimiteit en efficiëntie gebaat bij gemeentelijke herindeling. Een andere manier om regionale samenwerking democratischer te maken is een vorm van bovengemeentelijk middenbestuur waarin burgers kunnen participeren.

We zijn het eens met de Denktank dat de gemeenteraad versterkt moet worden, maar vinden een compactere gemeenteraad hiervoor niet per definitie de beste oplossing: iedere gemeenteraad moet zelf kunnen bepalen welke omvang en werkvormen het beste werken voor de eigen lokale democratie. Ook de ROB heeft hierop gewezen. De noodzaak voor betere ondersteuning van gemeenteraden en een hogere vergoeding voor raadsleden van de kleinste gemeenten onderschrijven we. De ROB zal hierover nader adviseren. De VNG pakt een stimulerende en ondersteunende rol bij de uitwisseling van kennis en best practices, opleiding en advies in de vorm van een gemeenteraadsacademie, in afstemming met de beroepsverenigingen. Ook onderschrijft de VNG de noodzaak een deel van het landelijk belastinggebied te verschuiven naar het lokale niveau (zonder lastenverhoging voor burgers).

We doen op dit moment nog geen uitspraken over de manier waarop gemeenten regionale samenwerking moeten vormgeven. Dat moet maatwerk zijn afhankelijk van wensen, behoeften en het maatschappelijke vraagstuk: meer of minder controle, meer of minder samenwerking, meer of minder betrokkenen. Ook de keuze voor gemeentelijke herindelingen en bovengemeentelijke middenbesturen zijn daarvan afhankelijk. De VNG vraagt wel aandacht voor een sterkere controlerende rol van de raad. De rijksinspecties hebben zich - mede door de decentralisaties - op een aantal werkterreinen teruggetrokken. Dat betekent dat de gemeenteraad deze rol op deze terreinen zal moeten overnemen.

Maak Verschil – Studiegroep Openbaar Bestuur

De Studiegroep Openbaar Bestuur doet aanbevelingen op basis van verschillende – voor het openbaar bestuur betekenisvolle - trends: regionalisering, snelheid en onvoorspelbaarheid van ontwikkelingen en verwevenheid

van domeinen en bestuurslagen. De basisgedachte van de Studiegroep is dat bij vraagstukken in het openbaar bestuur de inhoudelijke opgaven voorop moeten staan, waarbij gemeenten, provincie, Rijk, waterschappen, bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties intensief betrokken worden. Op dit moment gebeurt die samenwerking op basis van vaste patronen waarin legitimatie, handelingsnelheid, doorzettingsmacht en mogelijkheden voor participatie door andere partijen benoemd zijn. De studiegroep wil meer ruimte voor differentiatie, ook via wet- en regelgeving en financiële verhoudingen. Dit alles vraagt volgens de studiegroep om vaardige, flexibele en adaptieve bestuurders.

Wij nemen de denklijn van de Studiegroep grotendeels over door onze keuze voor maatwerk en differentiatie waarbij maatschappelijke opgaven centraal staan. Een (inter)bestuurlijke blauwdruk is dus inderdaad onwenselijk. Als het gaat om institutionele hervormingen zien wij die dan ook vooral in het formuleren van vrijheden in wet- en regelgeving om de lokale democratie dynamischer te maken. Van het kabinet krijgen wij graag de ruimte om daarmee te experimenteren.

Bepalen betekent betalen – Commissie Financiële ruimte voor gemeenten

De commissie wil meer financiële ruimte voor gemeenten. Dat wil de commissie bereiken door flexibelere financiële verhoudingen tussen overheden en meer beschikkingsbevoegdheden voor gemeenten. Dit kan onder andere door uitbreiding van het lokale belastinggebied. Dit is mogelijk met een gelijkblijvende lastendruk voor burgers en zonder lastenverschuivingen, door verbreding van de OZB, het invoeren van ingezetenenbelasting en minder rijksbelasting door het afschaffen van bijvoorbeeld de hondenbelasting. Een tweede optie is gemeenten meer ruimte te geven voor investeringen door de bestaande belemmeringen in regelgeving voor het doen van investeringen weg te nemen. Zo zouden gemeenten moeten kunnen profiteren van waardeinstijgingen van winkels en kantoreengebieden. Wanneer dergelijke maatregelen leiden tot te grote financiële verschillen tussen gemeenten, kan het Gemeentefonds deze verschillen compenseren en rechte trekken. Ten slotte kunnen gemeenten de mogelijkheid krijgen om geldstromen te verleggen van het ene naar het andere beleidsterrein: door bijvoorbeeld geld vanuit het sociaal domein te investeren in onderwijs, kan de druk op uitkeringen verminderd worden.

We zijn het eens met de aanbeveling van de commissie over een ruimer lokaal belastinggebied als manier om de lokale democratie te verrijken en recht te doen aan de lokale verantwoordelijkheden. We benadrukken, evenals de commissie, dat dit geen hogere lastendruk voor inwoners met zich mee zou mogen brengen.

Wisselwerking – Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB)

Veel gemeenten werken op regionaal niveau samen uit oogpunt van efficiëntie. Actieve betrokkenheid van gemeenteraden is cruciaal voor de democratische legitimiteit van samenwerkingsverbanden. Daarom moeten we streven naar vormen van samenwerking waarbij de nadruk ligt op anticiperen, leren, gezamenlijk evalueren,

ontwikkelen en aanpassen. Dus: een goede wisselwerking tussen bestuur en gemeenteraden. Ook de ROB legt de nadruk op maatschappelijke problemen als leidraad voor bestuurlijke oplossingen. Samenwerking binnen en tussen gemeenteraden kan hierbij helpen, waarbij de raadsgriffiers het proces ondersteunen. De raadsgriffiers kunnen zorgen voor een klimaat van aanspreekbaarheid en verantwoording, en daarmee voor een transparante, open cultuur. De colleges van B&W en de besturen van samenwerkingsverbanden zijn – mede- verantwoordelijk voor een adequate informatievoorziening aan gemeenteraden en moeten zich inzetten om raadsleden actief te betrekken in het besluitvormingsproces. De provincie is de bewaker van de kwaliteit van deze processen. Om dit voor elkaar te krijgen moet het ministerie van BZK gemeenten en hun lokale en regionale partners tijd en ruimte bieden om een nieuwe cultuur te ontwikkelen voor samenwerkingsverbanden. Ook heeft BZK een rol bij de scholing en opleiding van gemeenteraadsleden, griffiers, besturen en directies van samenwerkingsverbanden. Ten slotte zouden regering en parlement regelmatig na moeten denken over de staat van regionale en lokale democratie, en de gevolgen daarvan voor decentralisatiebeleid.

In de Ontwikkelagenda Lokale Democratie hebben we vooral gekeken naar de rol van gemeenteraden en colleges in samenwerkingsverbanden. We onderschrijven de ideeën van de ROB. Maar ook hier geldt: maatschappelijke opgaven zijn bepalend voor bestuurlijke organisatie en daarbij kiezen we voor maatwerk.

15,9 – Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB)

De ROB pleit voor een sterke verbinding tussen gemeenteraad en samenleving. Hiertoe moeten raadsleden focusen op hun externe, vertegenwoordigende functie in plaats van politisering en partijbelangen. Door burgers waar mogelijk bij de besluitvorming te betrekken, oog te houden democratische en rechtstatelijke waarborgen en steeds opnieuw duidelijkheid te verschaffen over ieders rol kunnen gemeenten het draagvlak voor besluiten vergroten. Ook kan samenwerking tussen en binnen lokale fracties de werklust verdelen en ruimte bieden voor meer interactie met burgers. Verder moeten raadsleden en griffies beter ondersteund worden om hun werk goed te kunnen doen. Dat kan door ervaringen en best practices uit te wisselen, burgerraadsleden aanstellen die raadsleden werk uit handen kunnen nemen en tegelijk politieke ervaring op kunnen doen, en dat kan door opnieuw te kijken naar de financiering van politieke partijen en de vergoedingen voor raadsleden.

We onderschrijven nadrukkelijk het belang van de verbindende rol van de gemeenteraad tussen bestuur en samenleving, als kruispunt van de lokale democratie. De verbindende rol is minstens zo belangrijk als de klassieke kaderstellende, controlerende en vertegenwoordigende rollen. In iedere lokale democratie is sprake van een andere dynamiek en daar moet iedere gemeenteraad op eigen wijze mee om moeten – kunnen - gaan. De VNG heeft hierbij de rol van kennismakelaar, door via de VNG Academie trainingen en opleidingen te verzorgen, ervaringen en kennis uit te wisselen en waar nodig advies te geven. Burgerraadsleden en samenwerking tussen lokale fracties zien wij als voorbeelden van werkwijzen waar iedere gemeente vrij voor kan kiezen.

Raadswerk is maatwerk – Tilburg University/ Raadslid.Nu

Gemeenteraden hebben steeds meer te maken met nieuwe vormen van participatie. Iedere vorm van burgerparticipatie draagt op eigen wijze bij aan democratie, zoals inclusiviteit, burgerlijke vaardigheden, invloed, deliberatie en/of legitimiteit. De auteurs bevelen gemeenteraden aan om hier kennis van te nemen en bewust en flexibel naar te handelen. De gemeenteraad zou een nulmeting moeten maken van de stand van de huidige lokale democratie, bespreken welke aspecten aandacht behoeven, bepalen welke werkvormen hierbij passen en welke rol de gemeenteraad daarbij moet aannemen. Deze gesprekken moeten raadsleden niet alleen onderling of met andere gemeentelijke spelers voeren, maar juist ook in samenspraak met burgers en lokale organisaties. VNG en BZK kunnen deze gesprekken over de herdefiniëring van rollen van gemeentelijke spelers aanjagen.

De inhoud en aanbevelingen van dit rapport hebben bijgedragen aan onze Ontwikkelagenda: geen enkele lokale democratie is hetzelfde, iedere lokale democratie verdient unieke en eigen aandacht en moet zoveel mogelijk ruimte voor differentiatie krijgen. Wij vinden we een nulmeting van de lokale democratie en gesprekken hierover een goed idee, maar vinden ook hierbij dat iedere gemeente dit naar eigen inzicht moet invullen.

Raadslid en burgerkracht – Instituut Maatschappelijke Innovatie, Raadslid.Nu

Anno 2016 worstelen raadsleden met verschillende dilemma's rond maatschappelijke initiatieven en burgerparticipatie. Duidelijk is dat geen situatie, geen gemeente en geen initiatief hetzelfde is, dus is maatwerk geboden. Raden kunnen in hun eigen rol kiezen als het gaat om burgerparticipatie op basis van criteria als betrokkenheid van andere groepen en bijdrage aan het algemeen belang. Bovendien kan een flexibele houding in financiering en regelgeving tot succesvolle initiatieven leiden. Ten slotte hebben raadsleden een verbindende rol in de samenleving: door niet alleen op sociale media, maar ook in de buurten zelf het gesprek te voeren met bewoners, kunnen raadsleden snelle verbindingen leggen tussen verschillende beleidsvelden en personen.

De Ontwikkelagenda Lokale Democratie benadrukt het belang van de verbindende rol van de raad. De manier waarop gemeenteraden en raadsleden dit invullen kan per gemeente verschillen. De VNG, de gelieerde beroepsverenigingen en andere partijen treden op als kennismakelaars en facilitators van trainingen en opleidingen rond dit thema.

Controle en verantwoording in een veranderend lokaal bestuur – Universiteit Twente, Raadslid.Nu

Gemeenten werken steeds vaker samen met andere overheden, maatschappelijke partners, het lokale bedrijfsleven, regionale instellingen en burgers. Om dat beleid te legitimeren is meer aandacht nodig voor controle en verantwoording. Bijvoorbeeld oor advies te vragen aan experts of aan betrokken burgers. Dat kan allemaal zonder de gemeentewet te veranderen. Het controleren van processen op regionaal niveau door gemeenteraden

zorgt bijvoorbeeld voor indirecte democratische legitimatie, terwijl vormen van directe democratie zorgen voor invloed van maatschappelijke organisaties: beide variaties vullen elkaar aan. Gemeenteraden kunnen samenwerkingsverbanden ook controleren door incidentele controles te (laten)doen naar de kwaliteit van het bestuur. Ook kunnen documenten die inzicht geven in de financiële en bestuurlijke verhoudingen tussen de betrokken partijen helpen. Bijvoorbeeld door de paragraaf ‘verbonden partijen’ uit te breiden, een kadernotitie op te stellen of een gezamenlijke startnotitie te schrijven met daarin afspraken over controle en verantwoording. Het organiseren van ‘democratische omsingeling’ van het bestuur door overige partijen kan ook bijdragen aan een democratisch proces. Vast staat dat er niet een enkel instrument is dat steevast werkt: het is zaak om op het juiste moment het juiste controle-instrument te kiezen en hanteren. Dit vergt kennis en vaardigheden van gemeentelijke spelers, waar VNG en BZK aan zouden moeten bijdragen.

We delen de urgentie in het rapport over het belang van goede controle en verantwoording door gemeenteraden bij beleid dat op regionaal niveau of in maatschappelijke netwerken wordt vastgesteld. Hoe gemeenteraden en colleges dit invullen kan per situatie verschillen. Het betrekken van burgers als experts in het controle is een voorbeeld dat past bij de Ontwikkelagenda. Vormen van directe democratie, zoals referenda, kunnen bijdragen aan democratische betrokkenheid (zie hiervoor ook “Raadswerk is maatwerk”), maar zijn niet de enige instrumenten om die betrokkenheid te versterken. Het aan de voorkant vastleggen van afspraken rond controle en verantwoording is volgens ons een goede manier om wederzijdse verwachtingen te managen en frustratie hierover later in het proces te voorkomen.

De gebruikte rapporten zijn:

- Commissie Toekomstgericht Lokaal Bestuur, 2016, ‘Op weg naar meervoudige democratie’
- VNG Denktank, 2016, ‘Maatwerkdemocratie’
- Studiegroep Openbaar Bestuur, 2016, ‘Maak Verschil’
- Commissie Financiële ruimte voor gemeenten, 2015, ‘Bepalen betekent betalen’
- Raad voor het Openbaar Bestuur, 2015, ‘Wisselwerking’
- Raad voor het Openbaar Bestuur, 2016, ‘15,9’
- Raadslid.Nu, 2016, ‘Raadswerk is maatwerk’
- Raadslid.Nu, 2016, ‘Raadslid en burgerkracht’
- Raadslid.Nu, 2015, ‘Controle en verantwoording in een veranderend lokaal bestuur’
- Raad van State, 2016, Vierde periodieke beschouwing

Op de website vng.nl staan de rapporten geheel opgenomen.

<https://vng.nl/rapporten-over-de-staat-van-de-lokale-democratie-samenvattingen>

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft
VNG Agenda 2017

ons kenmerk
BB/U201601493
Lbr. 16/086

datum

16 november 2016

Samenvatting

In deze VNG-Agenda 2017 is verwoord wat we als gemeenten in 2017 in VNG-verband willen oppakken. Deze Agenda 2017 is vanuit de maatschappelijke opgaven tot stand gekomen op basis van lopende activiteiten, input van de VNG-commissies en van eerder gemaakte afspraken tijdens de ALV in juni.

Drie hoofdthema's staan in deze Agenda centraal:

- Vertrouwen in en kwaliteit van de lokale democratie en het lokale bestuur.
- Maatschappelijke integratie en participatie.
- Leefbare en veilige omgeving.

De VNG Agenda 2017 wordt ter bespreking aan u voorgelegd.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft
VNG Agenda 2017

ons kenmerk
BB/U201601493
Lbr. 16/086

datum

16 november 2016

Geacht college en gemeenteraad,

Gemeenten zijn aan zet voor tal van maatschappelijke opgaven. Steeds meer vraagstukken kunnen alleen dichtbij inwoners, met maatwerk worden opgepakt. Dat is wat we inwoners willen bieden. Om maatschappelijke problemen op maat aan te pakken en op te lossen, dient wel een aantal randvoorwaarden te worden ingevuld, zoals experimenteerruimte, goede interbestuurlijke verhoudingen en het omarmen van het uitgangspunt maatwerk en differentiatie. Dit is wat ons betreft ook het belangrijkste agendapunt voor de formatiebesprekingen na de verkiezingen van 15 maart 2017.

Dé opgave die over alle opgaven heen ligt is het versterken en vitaliseren van de lokale democratie en het lokale bestuur. Ontwikkelingen in de samenleving en maatschappelijke vraagstukken vragen om een nieuwe balans tussen de overheid en de sterk veranderende samenleving. Een sterke lokale overheid, die lokale democratie een nieuwe impuls weet te geven en denkt en handelt vanuit de samenleving hoort daarbij. Net als excellente uitvoering van de dienstverlening naar inwoners en bedrijven.

Om een sterke lokale overheid te zijn, treden we op steeds meer terreinen gezamenlijk op. In dit document laten we zien wat we doen aan maatschappelijke opgaven. We geven een impuls aan de vitalisering van de lokale democratie en van het lokale bestuur. En organiseren dat wat samen beter kan: van bouwstenen voor goede dienstverlening tot een gemeenschappelijke infrastructuur, van collectieve inkoop van bijvoorbeeld telefonie tot nieuwe manieren van communiceren met inwoners.

In deze VNG-Agenda 2017 is verwoord wat we als gemeenten in 2017 in VNG-verband willen oppakken. Deze Agenda 2017 is vanuit de maatschappelijke opgaven tot stand gekomen op basis van lopende activiteiten, input van de VNG-commissies en van eerder gemaakte afspraken tijdens de ALV in juni.

Drie hoofdthema's staan in deze Agenda centraal:

- Vertrouwen in en kwaliteit van de lokale democratie en het lokale bestuur.
- Maatschappelijke integratie en participatie.
- Leefbare en veilige omgeving.

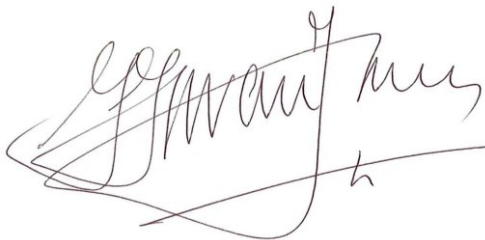
Onder de drie hoofdthema's vallen acht maatschappelijke opgaven. Bij ieder maatschappelijk thema hebben we strategische doelen en relevante standpunten geformuleerd. Onze inzet voor de kabinetsformatie is overigens weergegeven in een afzonderlijk pamflet. De VNG-Agenda 2017 is een verenigingsagenda, van, voor en door gemeenten. Deze wordt vertaald naar concrete werkplannen waarmee de commissies en het VNG-bureau mee aan de slag gaan. Het kan wel noodzakelijk of opportuun zijn om deze agenda te herijken op basis van de thema's waarop het nieuwe kabinet de focus zal leggen.

De maatschappelijke opgaven die de VNG-agenda bepalen zijn:

1. lokale democratie en het lokale bestuur;
2. maatschappelijke integratie en participatie;
3. arbeidsmarkt door het stimuleren van economie en innovatie;
4. kwaliteit en duurzaamheid van de leefomgeving;
5. openbare orde en veiligheid;
6. informatiehuishouding van gemeenten en het borgen van de privacy;
7. professionalisering van de gemeentelijke werkorganisatie;
8. financiële positie van gemeenten.

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J.H.C. van Zanen', with a large, sweeping flourish underneath.

Mr. J.H.C. van Zanen,
voorzitter

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

VNG Agenda 2017

Inhoudsopgave

VNG Agenda 2017	3
1 Lokale democratie en lokaal bestuur versterken	5
2 Maatschappelijke integratie en participatie vergroten	8
3 Versterken arbeidsmarkt door stimuleren economie	14
4 Versterken Kwaliteit en duurzaamheid van de leefomgeving	17
5 Versterken Openbare orde en Veiligheid	21
6 Positioneren van gemeenten in de informatiesamenleving	23
7 Professionalisering van de gemeentelijke werkorganisatie	26
8 Versterken financiële positie van gemeenten	28

VNG Agenda 2017

Gemeenten zijn aan zet voor tal van maatschappelijke opgaven. Steeds meer vraagstukken kunnen alleen dichtbij inwoners, met maatwerk worden opgepakt. Dat is wat we inwoners willen bieden. Om maatschappelijke problemen op maat aan te pakken en op te lossen, dient wel een aantal randvoorwaarden te worden ingevuld, zoals experimenteer ruimte, goede interbestuurlijke verhoudingen en het omarmen van het uitgangspunt maatwerk en differentiatie. Dit is wat ons betreft ook het belangrijkste agendapunt voor de formatiebesprekingen na de verkiezingen van 15 maart 2017.

Dé opgave die over alle opgaven heen ligt is het versterken en vitaliseren van de lokale democratie en het lokale bestuur. Ontwikkelingen in de samenleving en maatschappelijke vraagstukken vragen om een nieuwe balans tussen de overheid en de sterk veranderende samenleving. Een sterke lokale overheid, die lokale democratie een nieuwe impuls weet te geven en denkt en handelt vanuit de samenleving hoort daarbij. Net als excellente uitvoering van de dienstverlening naar inwoners en bedrijven.

Om een sterke lokale overheid te zijn, treden we op steeds meer terreinen gezamenlijk op. In dit document laten we zien wat we doen aan maatschappelijke opgaven. We geven een impuls aan de vitalisering van de lokale democratie en van het lokale bestuur. En organiseren dat wat samen beter kan: van bouwstenen voor goede dienstverlening tot een gemeenschappelijke infrastructuur, van collectieve inkoop van bijvoorbeeld telefonie tot nieuwe manieren van communiceren met inwoners.

In deze VNG-Agenda 2017 is verwoord wat we als gemeenten in 2017 in VNG-verband willen oppakken. Deze Agenda 2017 is vanuit de maatschappelijke opgaven tot stand gekomen op basis van lopende activiteiten, input van de VNG-commissies en van eerder gemaakte afspraken tijdens de ALV in juni.

Drie hoofdthema's staan in deze Agenda centraal:

- Vertrouwen in en kwaliteit van de lokale democratie en het lokale bestuur.
- Maatschappelijke integratie en participatie.
- Leefbare en veilige omgeving.

Onder de drie hoofdthema's vallen acht maatschappelijke opgaven. Bij ieder maatschappelijk thema hebben we strategische doelen en relevante standpunten geformuleerd. Onze inzet voor de kabinetsformatie is overigens weergegeven in een afzonderlijk pamflet. De VNG Agenda 2017 is een verenigingsagenda, van, voor en door gemeenten. Deze wordt vertaald naar concrete werkplannen waarmee de commissies en het VNG-bureau aan de slag gaan. Het kan wel noodzakelijk of opportuun zijn om deze agenda te herijken op basis van de thema's waarop het nieuwe kabinet de focus zal leggen.

De maatschappelijke opgaven die de VNG-agenda bepalen zijn:

1. lokale democratie en het lokale bestuur;
2. maatschappelijke integratie en participatie;
3. arbeidsmarkt door het stimuleren van economie en innovatie;
4. kwaliteit en duurzaamheid van de leefomgeving;
5. openbare orde en veiligheid;
6. informatiehuishouding van gemeenten en het borgen van de privacy;
7. professionalisering van de gemeentelijke werkorganisatie;
8. financiële positie van gemeenten.

Bij een deel van deze opgaven spelen Europese en internationale ontwikkelingen een sterke rol. De Europese Unie maakt op veel terreinen wetgeving, die gemeenten uiteindelijk moeten uitvoeren. We laten ons óók inspireren door denk- en werkwijzen elders. Onze deelname in Europese en internationale netwerken zoals het Comité van de Regio's en het Congres van lokale en regionale overheden van de Raad van Europa maakt internationaal vergelijk en kennisdeling mogelijk.

1 Lokale democratie en lokaal bestuur versterken

zodat gemeenten beter in staat zijn steeds complexere maatschappelijke opgaven op te pakken, in lijn met de wensen en verwachtingen van de samenleving

Biedt onze representatieve democratie nog wel genoeg mogelijkheden om burgers daadwerkelijk invloed te geven op politiek en bestuur? Kunnen gemeenten nieuwe vormen ontwikkelen die niet alleen die mensen bereiken die al meedoen, maar ook de 'zwijgende meerderheid'? De relatief korte lijnen tussen inwoners, gemeenteraden en colleges maken van gemeenten bij uitstek de proeflokalen voor vernieuwende vormen van democratie met als centrale vraag: hoe kunnen gemeenten voor al hun inwoners een krachtige lokale overheid zijn die concreet bijdraagt aan de oplossing van maatschappelijke problemen? Het antwoord luidt: door democratie op maat. Om tegemoet te komen aan de veranderende belangen, noden en wensen van inwoners en de lokale dynamiek is het belangrijk dat we naar eigen inzicht te werk gaan en ons niet te zeer laten belemmeren door rijksregelgeving en andere detailbemoeienis van 'bovenaf'. De rijksoverheid moet hiervoor ruimte bieden, maar we moeten ook zelf niet vervallen in bemoeienis met datgene dat inwoners in toenemende mate zelf weten te organiseren en moeten snoeien in de eigen bestuurlijke drukte. Gemeenten moeten steeds de vraag stellen welke specifieke oplossing bij welk specifiek probleem past. Dat betekent niet dat alle instituties, processen en systemen op de schop moeten, maar wel dat er ruimte moet komen voor onorthodoxe oplossingen, voor 'out of the box' denken. Kortom, we moeten ruimte maken voor onbetreden paden in een bestaand wegennet.

Lokaal maatwerk en differentiatie zijn belangrijke uitgangspunten; aan de andere kant is geen enkele gemeente een eiland. De meeste problemen en bedreigingen, kansen en mogelijkheden houden niet op bij 'het blauwe gemeentebord'. Wateroverlast, de opvang van vluchtelingen, de aanpak van criminaliteit, zijn maar een paar voorbeelden van gemeentegrensoverschrijdende vraagstukken. Om die aan te pakken en op te lossen moeten gemeenten samenwerken. Met een paar buurgemeenten of met de hele regio, met maatschappelijke organisaties, bedrijven, onderwijs en landelijke overheden. Goede samenwerking is de balans zoeken tussen mogelijkheden en maatwerk. Daar moeten we voor openstaan en vooral flexibel mee omgaan, met ruimte voor experimenten en aandacht voor de bestuurlijke verhoudingen in de eigen organisatie tussen bijvoorbeeld raad en college.

We steunen bij deze opgave op drie pijlers die de samenhang binnen en rond lokale democratie en het lokale bestuur duiden: (1) het democratische samenspel tussen samenleving en lokaal bestuur, (2) het externe samenspel tussen gemeenten onderling en met maatschappelijke partners en (3) het interne samenspel tussen verschillende gemeentelijke spelers.

Om maatschappelijke opgaven vanuit de lokale samenleving en met de juiste democratische afweging op te kunnen pakken, is financiële armslag noodzakelijk. Vanuit deze invalshoek vinden wij dat het lokale belastinggebied dient te worden verruimd. Daarbij gelden wel een aantal randvoorwaarden, zoals onder meer evenwichtige inkomensverdeling bijvoorbeeld door compensatie of een eerlijke verdeling.

Wat gaan we in 2017 doen?

1.1 De relatie tussen samenleving en lokale overheid versterken *zodat gemeenten beter kunnen aansluiten bij maatschappelijke vraagstukken*

In 2017 staat de vraag centraal welke verwachtingen onze inwoners hebben van de lokale overheid en welke verschillende rollen de lokale overheid kan en moet spelen om aan deze verwachtingen te voldoen. Het uitgangspunt daarbij is dat inwoners participeren in de lokale samenleving, in de lokale democratie, niet alleen politiek maar ook maatschappelijk. Om dat te stimuleren experimenteren we met verschillende vormen van samenspel tussen gemeenten en bewoners.

1.2 Bewuster besturen in netwerken van medeoverheden en maatschappelijke partners *zodat gemeenten hun rol in gemeentelijke samenwerkingsverbanden, maatschappelijke netwerken en in het interbestuurlijk verkeer beter kunnen invullen*

In 2017 gaan gemeenten experimenteren met diverse samenwerkingsvormen in bestuurlijke en maatschappelijke netwerken. Daarbij zijn maatschappelijke vraagstukken het uitgangspunt. Een specifiek aandachtspunt is de democratische legitimering en het verstevigen van de rol van gemeenteraden in regionale samenwerkingsverbanden, met als uitgangspunt gelijkwaardige interbestuurlijke verhoudingen.

1.3 Versterken samenspel tussen raad, college en ambtenaren *zodat gemeenteraad, college van B&W en ambtenaren effectiever samenwerken*

In 2017 moet de verbindende rol van de gemeenteraad – naast de kaderstellende, controlerende en vertegenwoordigende rollen - beter uit de verf komen. Daarvoor is verdere professionalisering van raad en griffies gewenst. Daarnaast is er een verdere professionalisering nodig van colleges en gemeentesecretarissen om het samenspel met elkaar goed vorm te kunnen geven. Een belangrijk aandachtspunt is een passende ontwikkeling

van het burgemeestersambt met evenwicht in bevoegdheden op het gebied van openbare orde en veiligheid en in een rol als neutrale, stabiele, apolitieke verbinder.

Onze standpunten

- Op basis van maatschappelijke opgaven en wensen van de samenleving geven we de lokale democratie verder vorm. Dat doen we in nauwe samenwerking met het kabinet.
- Maatwerk voor en mogelijkheden tot differentiatie tussen gemeenten zijn nodig om tot oplossingen te komen voor maatschappelijke vraagstukken. We vragen het kabinet om niet landelijk in te grijpen en te uniformiseren.
- We willen ruimte voor regionale samenwerking op basis van maatschappelijke vraagstukken. Democratische legitimering heeft daarbij onze speciale aandacht.
- We gaan een substantiële bijdrage leveren aan de aanpak van maatschappelijke problemen én het herstel van het vertrouwen in democratie en bestuur. We gaan uit van vertrouwen, partnership en experimenteeruimte van het kabinet.
- Om maatschappelijke opgaven vanuit de lokale samenleving en met de juiste democratische afweging op te kunnen pakken, is financiële armslag noodzakelijk. Vanuit deze invalshoek vinden wij dat het lokale belastinggebied dient te worden verruimd. Daarbij gelden wel enkele randvoorwaarden, zoals onder meer evenwichtige inkomensverdeling bijvoorbeeld door compensatie of een eerlijke verdeling.

2 Maatschappelijke integratie en participatie vergroten

zodat iedereen naar vermogen mee kan doen

De samenleving is van en voor iedereen. Om iedereen naar vermogen te laten participeren hebben we in 2015 de decentralisaties in het sociale domein ingezet (Participatiewet, Wmo, Jeugdwet).

Uitgangspunten zijn daarbij:

- het bevorderen van eigen verantwoordelijkheid en samenredzaamheid bij de inwoners;
- van individuele naar algemene voorzieningen, preventie en inclusief beleid;
- ontschotting van de drie decentralisaties en een integrale aanpak: meer samenwerking, bijvoorbeeld op het gebied van wonen, verzekerde zorg en de strafketen;
- meer ruimte voor eigen regie bij de cliënt en initiatieven van burgers.

Dit transformatieproces is al eerder ingezet, en ook in 2017 nog in volle gang.

Jongeren en Jeugdzorg

Alle kinderen in Nederland moeten kansrijk kunnen opgroeien, ook als ze uit een gezin komen met een laag inkomen. Op dit moment is het stelsel voor opvang en onderwijs aan jongeren te ingewikkeld. We gaan daarom voor integrale en inclusieve opvang en onderwijs, waarin het kind centraal staat in plaats van het systeem.

Hiervoor leggen we op lokaal niveau de verbinding tussen onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzaalwerk, jeugdzorg- en jeugdgezondheidszorg, passend onderwijs, welzijn etc. Daarnaast moet elk kind en met voorrang de kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar een ontwikkelrecht hebben met laagdrempelige toegang tot (voorschoolse) voorzieningen. De jeugdzorg vraagt specifieke aandacht met echte vernieuwingen, zodat de jeugd op termijn kan rekenen op efficiënte zorg en toereikende financiering.

Specifieke groepen die extra zorg nodig hebben

Er zijn mensen die extra zorg nodig hebben, zoals verwarde personen, mensen die beschermd wonen, en dak- en thuislozen. Voor hen moeten we een integrale, persoonsgebonden aanpak uitwerken. Dat betekent betrokkenheid vanuit verschillende disciplines: lokale bestuurders, zorg-

verleners en mensen in de strafrechtketen. Een andere groep die extra zorg nodig heeft zijn de mensen die in de schuldhulpverlening zitten. We zetten in op een herziening van het bestaande stelsel van wet- en regelgeving waarbinnen de schuldhulpverlening moet werken.

Asielzoekers en statushouders

In 2015 werd Nederland geconfronteerd met een verhoogde asielinstroom. Deze instroom was zo hoog dat onze overheden, landelijk en lokaal, niet in staat bleken om los van elkaar te kunnen voldoen aan hun verantwoordelijkheden. Daarom werd in het najaar van 2015 besloten om samen op te trekken en afspraken te maken in het bestuursakkoord Verhoogde asielinstroom. Dit akkoord richt zich vooral op de opvang van asielzoekers en de huisvesting van statushouders. In april 2016 is een uitwerkingsakkoord gesloten. Dit akkoord gaat vooral over de vraag hoe gemeenten vergunninghouders willen toerusten om te kunnen participeren in onze samenleving. De gemeenten trekken hier hard aan want: blijven is meedoen.

Het Rijk stelt hiervoor geld beschikbaar en denkt mee over bekostigings-mogelijkheden. Inmiddels is de instroom gedaald, onder andere door Europese maatregelen en de deal met Turkije, waardoor er minder behoefte is aan opvanglocaties.

Nu richten de inspanningen van gemeenten zich meer op de huisvesting voor vergunninghouders, en op hun integratie en participatie. We zijn daarbij zo praktisch mogelijk en proberen bestaande belemmeringen zoveel mogelijk op te heffen. Waar het om gaat is vergunninghouders werkervaring te laten opdoen en vaardigheden te ontwikkelen die kunnen helpen bij een snelle plaatsing op de arbeidsmarkt.

Het is noodzakelijk om te zorgen voor duurzaam beleid met bijbehorende voorzieningen om een eventuele volgende instroom effectiever en efficiënter op te kunnen vangen. Onderdeel van dit beleid moeten zijn mogelijkheden tot lokaal maatwerk in opvang en huisvesting en goede communicatie en samenspraak met burgers.

Participatie vraagt ook om aandacht op andere gebieden

Investerings in het onderwijs en het creëren van voldoende banen aan de onderkant van de arbeidsmarkt zijn noodzakelijk om iedereen te laten participeren. Ook kunst, cultuur en sport zijn belangrijke elementen voor onderwijs en participatie; deze dienen dan ook toegankelijk te blijven voor iedereen.

Wat gaan we in 2017 doen?

2.1 Kansen en talenten van elk kind en elke jongere (0-18) optimaal benutten

zodat iedereen mee kan doen

In 2017 werken we aan een doorgaande ontwikkellijn voor alle kinderen (0-12 jaar) volgens het concept van integrale kindcentra (verbinding onderwijs, opvang en jeugdhulp, jeugdgezondheidszorg, sport en cultuur en onderwijshuisvesting als sturingsinstrument). Daarbij is een sluitende verbinding tussen Jeugdhulp en Passend Onderwijs van belang. In de preventiesfeer is er oog voor de overgang van 18- naar 18+.

2.2 De vernieuwing van maatschappelijke ondersteuning (Wmo) met kracht doorzetten

zodat burgers met beperkingen zo zelfstandig mogelijk kunnen leven

We zetten de transformatie voort, die met de inwerkingtreding van de nieuwe Wmo is gestart. Om civil society en samenredzaamheid te vergroten worden de steunsystemen rondom de cliënt versterkt, zoals het voorkomen van overbelasting bij mantelzorgers. De omslag van individuele voorzieningen naar algemene, buurtgerichte voorzieningen wordt verder doorgezet. Een integrale en levensbrede benadering wordt verder uitgebouwd, door betere afstemming binnen het sociaal domein, afstemming met domeinen als wonen en veiligheid, en afstemming met zorgverzekeraars. We streven verder naar financiële houdbaarheid van de zorg, door het terugdringen van administratieve lasten, door optimalisering en meer resultaatgericht maken van de inkoop, en door het voorkomen en signaleren van oneigenlijk gebruik van voorzieningen.

2.3 Uitvoering en dienstverlening op maat verbeteren

zodat er meer tijd is voor hulp aan jeugdigen

De dienstverlening van gemeenten en de samenwerking met (keten-)partners in de jeugdhulp heeft in 2017 prioriteit. We willen de administratieve lasten verminderen en de transparantie vergroten, waardoor er meer tijd en aandacht is voor waar het écht om gaat: hulp en ondersteuning aan jeugdigen. We gaan ook de samenwerking versterken met bijvoorbeeld de ondersteuners in de eerste lijn en de partners rondom de jeugdzorg. Voor schaarse (jeugdhulp)functies willen we het collectief opdrachtgeverschap door gemeenten verder borgen en robuuste regiovorming ondersteunen.

2.4 Gemeenten gaan de schuldenproblematiek efficiënter aanpakken: van voorkomen tot verhelpen

zodat het aantal huishoudens in de rode cijfers afneemt

In 2017 staat het maken van afspraken met elkaar en met het kabinet over de aanpak van schulden en armoede centraal. Daarbij gaat speciale aandacht uit naar jongeren, onder andere door het inzetten van financiële educatie. We werken aan innovatie en professionalisering van de hulpverlening, maken de verbinding met het brede sociale domein en faciliteren kennisdeling tussen gemeenten.

2.5 Meer regie van gemeenten op opvang, integratie en participatie door meer zeggenschap in de keten zodat statushouders volwaardig mee kunnen doen in de samenleving

Met de grote instroom van vluchtelingen vorig jaar staat in 2017 vooral de integratie en participatie van statushouders centraal. Er wordt een integrale aanpak ontwikkeld voor de integratie van statushouders. Een aanpak die zoveel mogelijk voorkomt dat statushouders een beroep moeten doen op sociale voorzieningen. Een belangrijk principe voor het beter en sneller integreren van statushouders is het beperken van de verhuisc beweging. We streven naar een doorlopende lijn die al in de opvang begint en die werk, onderwijs en zorg efficiënt verbindt. Met speciale aandacht voor jong-volwassenen die 18 worden en warme overdracht van deze jong-volwassenen van NIDOS naar gemeenten.

Om de integratie van vluchtelingen te bevorderen, zetten we in 2017 ook in op een verdere verbetering van de samenwerking met het COA. We willen een duurzame maatregel ontwerpen die de definitieve huisvesting van statushouders in gemeenten versoepelt. Bijvoorbeeld door anders samen te werken met woningbouwcorporaties. Verder streven we naar een structurele afspraak over uitgeprocedeerde asielzoekers zodat er geen mensen op straat zwerven. Europese afspraken over migratie (zoals herverdeling en hervestiging) zijn daarbij uitgangspunt.

2.6 Zorgdragen dat kunst, cultuur en sport voor iedereen toegankelijk is en blijft zodat iedereen zich kan ontwikkelen

In 2017 staan herstel en verbeteren van Topcultuur en culturele ketens in stedelijke regio's centraal. Bestuurlijke afspraken zijn nodig om innovatie te stimuleren, vooral als het gaat om lokale omroepen en bibliotheken. Ook willen we sport en cultuur betaalbaar en toegankelijk houden door belemmerende wetgeving (BTW en sportbesluit) te keren. We zetten in op een uitbreiding (1500-2000 extra) van het aantal combinatiefuncties voor sport en cultuur (buurtsport- en cultuurcoaches) en op kwaliteitsverbetering. Onderlinge afstemming tussen gemeenten over talentontwikkeling van amateurs en relaties met onderwijs en het sociale domein worden gefaciliteerd.

We werken in 2017 verder aan lokale netwerken en gerichte programma's om mensen te laten participeren in de samenleving en (gezondheids)achterstanden tegen te gaan.

Bij de uitwerking van de Erfgoed- en Omgevingswet en de vormgeving van de Wet kwaliteitsborging zetten gemeenten in op maatwerk.

Onze standpunten

- We willen verder bouwen aan betere verbindingen tussen het sociale, het fysieke en het veiligheidsdomein en hebben hier van het kabinet rust en ruimte voor nodig.
- We zetten bij het kabinet in op het wegnemen van wet- en regelgeving en zorgen voor adequate financiering voor een integrale aanpak van ondersteuning, zorg en preventie. Voorbeelden waar het mis (kan) gaan zijn: de sterke prikkelwerking in de WWB die tegengesteld werkt aan het doel, gebrek aan synchronisatie van wet- en regelgeving zoals bij de schulphulpverlening. We pleiten voor betere regelgeving voor hulp aan en ingrijpen bij verwarde mensen, zoals de Wet Verplichte GGZ. Om een succes te maken van een effectievere aanpak van armoede en schulden hebben gemeenten goede randvoorwaarden nodig. Daarom willen we dat het kabinet actief aan de slag gaat met de voorstellen van gemeenten, Divosa en NVVK.
- Meerjarige financiële zekerheid voor gemeenten in het sociale domein is een noodzakelijke randvoorwaarde. Daarbij horen verdeelmodellen die draagvlak van gemeenten hebben. We zetten in op een financiële oplossing voor tekorten op Wsw en beschut werk.
- We willen afspraken maken met woningaanbieders, zorgaanbieders, zorgverzekeraars en andere overheden om mensen met een zorgvraag zo lang mogelijk thuis te kunnen laten wonen. Daarvoor moeten diverse sectorale bekostigingsregelingen die nu nog een belemmering vormen voor een integrale aanpak worden aangepast. Hierdoor kunnen we een krachtige impuls geven aan de realisatie van woningen die geschikt zijn voor doorstroming uit GGZ/beschermd wonen, voor ouderen en voor vluchtelingen.
- We zetten in op één landelijk beleidskader nodig om het beleid voor kinderen en jongeren verder te kunnen ontwikkelen. Met een heldere visie, eenduidige en samenhangende wet- en regelgeving, één financieringsstroom, één financieringssysteem, ontwikkelrecht voor peuters, uniforme kwaliteitseisen en één duidelijke opdracht aan gemeenten. In het bijzonder willen we investeren in de kinderen in de leeftijdsgroep van 0 tot 12 jaar, zodat zij een goede basis krijgen om mee te doen in de maatschappij van de 21e eeuw.
- Tot Nederland toegelaten vluchtelingen moeten zo snel mogelijk meedoen in de samenleving. We nemen de integrale verantwoordelijkheid voor hun inburgering van statushouders door de zorg voor huisvesting, onderwijs en scholing, begeleiding naar werk en inkomensondersteuning.

- De afspraken met het huidige kabinet over de financiering worden voortgezet. Als het aantal asielzoekers weer sterk stijgt, worden deze afspraken snel geactualiseerd. Ook zetten we in op praktische regelgeving om huisvesting voor vergunninghouders te realiseren, zoals het aanpassen van bouwregelgeving, en moeten we nadenken over de 'voordeurdelersnorm bijstand' als vier statushouders bij elkaar in één huis gaan wonen. We willen dat het kabinet zorgt voor de randvoorwaarden voor een sluitende keten door gemeenten meer interventiemogelijkheden te geven rond inburgering en participatie.
- We willen meer ruimte om te investeren in scholing, in betere kansen en aansluiting op de arbeidsmarkt en het creëren van zinvol werk. Dat is van belang voor kwetsbare doelgroepen. Het kabinet kan daarbij helpen door de loonkosten te verlagen en landelijke afspraken te maken over social return.
- Sport en cultuur moeten betaalbaar en toegankelijk blijven. Belemmerende wet- en regelgeving (zoals BTW en sportbesluit) moet hiervoor worden opgeheven.

3 Versterken arbeidsmarkt door stimuleren economie

zodat iedereen mee kan doen

Dat wij als Nederland onze welvaart behouden is niet vanzelfsprekend. De economie is voor een flink deel afhankelijk van ontwikkelingen in het buitenland. Onze klassieke verdienmotoren zijn niet meer wat ze waren. Hoe faciliteer je de economische ontwikkeling voor de komende twintig jaar? Er liggen grote opgaven in stedelijke gebieden. En juist bij de regio's ligt de sleutel om economische groei te stimuleren: die groei moet namelijk van onderaf komen.

Dat betekent dat het kabinet lokale overheden en regionale samenwerkingsverbanden in staat moet stellen om te investeren in die transitie van onderaf. Bijvoorbeeld door (stedelijke) regio's te versterken. Denk alleen al aan de investeringen die nodig zijn in de infrastructuur. Ook de overgang naar een duurzame economie vraagt grote investeringen op lokaal niveau: wat betekent de komst van zelfrijdende auto's voor de infrastructuur in een gemeente of provincie? Wat betekent het voor de energie infrastructuur als inwoners en bedrijven straks zelf hun energie willen gaan opwekken, hun water zelf willen gaan zuiveren? (Zie paragraaf 4. Versterken kwaliteit en duurzaamheid van de leefomgeving).

Regionale economische netwerken van gemeenten, kennisinstellingen en bedrijfsleven (triple helix) zijn een motor van economische ontwikkeling en innovatie en bevorderen daarmee ook groei van de werkgelegenheid.

Het landelijk economische beleid richt zich volledig op de topsectoren en het grote internationale bedrijfsleven. Maar daarmee wordt de kracht van het midden- en kleinbedrijf voor de binnenlandse economie onderschat. Nederland is een van de weinige OESO-landen zonder landelijke aandacht voor regionaal economisch beleid.

Europese structuur- en investeringsfondsen kunnen in de regio helpen bij het bevorderen van economische groei en het creëren van banen. Maar deze fondsen kennen elk hun eigen voorwaarden en eisen. Terwijl maatschappelijke issues vragen om een brede aanpak die zich niet in enge, afgebakende regels laat vatten.

Om de economische ontwikkeling in alle regio's te stimuleren is het van het grootste belang dat

heel Nederland digitaal bereikbaar is. Ook de buitengebieden, waar misschien minder mensen wonen, maar waar wel veel bedrijven actief zijn. Daarbij zijn ook een goede infrastructuur en bereikbaarheid van stad en regio van cruciaal belang.

Tot slot draagt de energietransitie naar duurzame energie, ook via Europese en mondiale afspraken, in belangrijke mate bij aan de economische ontwikkeling en groei van de werkgelegenheid. De decentrale overheden ontwikkelen samen een investeringsagenda gericht op duurzame ontwikkeling vanuit klimaatadaptatie en energietransitie. Zie ook paragraaf 4.

Wat gaan we in 2017 doen?

3.1 Een zo groot mogelijk deel van de bevolking werkt met perspectief en naar vermogen zodat mensen niet buiten de boot vallen

In 2017 ontwikkelen we een voorstel met een integrale oplossing voor alle verschillende doelgroepen (sociale werkvoorziening; beschut werk; banenafpraak) met als doel een inclusieve samenleving. Dit voorstel omvat de wettelijke, financiële en arbeidsvoorwaardelijke voorwaarden. We willen een Human Capital agenda ontwikkelen in overleg tussen gemeenten, bedrijfsleven en onderwijs. Deze Agenda is bepalend voor het regionale arbeidsmarktbeleid voor hoger, middelbaar en lager opgeleiden. Dus ook voor kwetsbare burgers. Ook willen we afspraken maken tussen gemeenten, onderwijs en bedrijfsleven over zorgpaden en toeleiding naar werk. We ontwikkelen daarvoor een visie en maken afspraken om mensen met een startkwalificatie op de arbeidsmarkt te krijgen (kwetsbare jongeren, vluchtelingen, ouderen).

Onze stip op de horizon: de wetgever maakt één regeling voor de onderkant en nieuw beschut werk. We werken in 2017 uit wat hiervoor nodig is.

3.2 Gemeenten werken gericht regionaal samen aan maatschappelijke vraagstukken op het gebied economie en arbeidsmarkt zodat er meer werkgelegenheid ontstaat

In 2017 staat vooral kennisdeling tussen gemeenten centraal. Het gaat dan over de betekenis van Economic Boards, Triple helixverbanden, de verschillende verbanden tussen arbeidsmarkt en lokaal bestuur, regionale samenwerkingsverbanden en de rol van gemeenten (passend bij hun identiteit in de regio: wonen, recreatie, cultuur, bedrijvigheid). Ervaringen rondom integraal werken op de beleidsvelden economie, arbeidsmarkt en onderwijs worden actief opgehaald en gedeeld. Bovendien loopt er een lobbytraject richting Rijk en Brussel/EU om belemmeringen op het gebied van samenwerking weg te nemen.

3.3 Gemeenten stimuleren regionale duurzame economische ontwikkeling en innovatie *zodat investeren mogelijk is in sociaal en fysiek kapitaal*

Gemeenten zijn een belangrijke partij als het gaat om duurzame economische ontwikkeling en innovatie. Dat vraagt om een sterkere positie en zichtbaarheid in nationale en Europese programma's. Ook is het nodig om de subsidievoorwaarden van nationale en EU-begrotingen en fondsen zo aan te passen dat zij een integrale aanpak van maatschappelijke problemen mogelijk maken. We zetten in op het verbeteren van nationale en Europese wetgeving. De huidige wetgeving beperkt namelijk de economische kracht en autonomie van gemeenten. In 2017 werken we bovendien actief aan het tegengaan van leegstand, onder andere via kennisdeling en experimenten.

Onze standpunten:

- De Nederlandse Agenda Stad moet aansluiten bij de EU-Urban Agenda met meer ruimte voor regionale netwerken en stedelijke regio's. Net als de VNG-Agenda voor Habitat III waarin de knelpunten en uitdagingen op lokaal niveau centraal staan.
- We willen dat het kabinet investeert in de polycentrische structuur van goed verbonden (middel)grote steden en hun ommeland. Hiervoor is een samenhangende agenda voor stedelijke regio's op internationaal niveau noodzakelijk. Breedbandinternet speelt daarin een rol als nutsvoorziening: beschikbaar voor alle inwoners en ondernemers, in stad, dorp en buitengebied.
- We moeten de ruimte krijgen voor regionaal arbeidsmarktbeleid: gemeenten en UWV worden nu in een keurslijf gehouden. Er is een regeling nodig voor de onderkant van de arbeidsmarkt en nieuw beschut werk.
- Wij vragen het kabinet zich in te zetten voor een koppeling met de Europese fondsen: de voorwaarden en eisen voor financiering uit Europese fondsen te vereenvoudigen en op elkaar af te stemmen. Dat vergroot de toegankelijkheid van deze enige directe financieringsstroom voor regionaal economisch en werkgelegenheidsbeleid. De fondsen moeten samen minimaal het huidige bedrag bevatten: € 1,4 miljard. Bovendien zou er meer ruimte moeten zijn voor experimenten.
- Het innovatiebeleid moet beter toegankelijk worden voor het midden- en kleinbedrijf.

4 Versterken Kwaliteit en duurzaamheid van de leefomgeving

zodat het ook in de toekomst prettig wonen, werken en recreëren is

Inwoners nemen steeds meer zelf verantwoordelijkheid voor hun leefomgeving. En met de komst van de Omgevingswet wordt nog meer verantwoordelijkheid bij hen neergelegd. De invoering van de Omgevingswet geeft inwoners en ondernemers ruimte om met gemeenten de fysieke leefomgeving integraal aan te pakken. Hierdoor is er ruimte voor lokaal maatwerk dat aansluit op ontwikkelingen in de samenleving.

Een aantal maatschappelijke vraagstukken in de fysieke leefomgeving is urgent. De ruimtelijke contrasten binnen Nederland nemen toe. Steden groeien en trekken jongeren aan, terwijl andere regio's juist te maken hebben met bevolkingsdaling en vergrijzing. Binnensteden lopen nog altijd leeg en noodzakelijke investeringen in de fysieke ruimte blijven achter. De druk op sociale huisvesting neemt toe, omdat naast de huidige inwoners ook statushouders een woning nodig hebben.

De klimaatverandering leidt sneller dan verwacht tot extreme regenbuien en geeft problemen voor de afvoer van grote hoeveelheden water. Decentrale overheden moeten de buitenruimte hierop inrichten, met extra opvang voor en een adequate afvoer van regenwater. De energietransitie is een van de belangrijkste maatschappelijke opgaven van de komende decennia. De urgentie is hoog: andere energiebronnen gaan energie leveren en dat heeft gevolgen voor de ruimtelijke ordening en de infrastructuur. Energiebesparing wordt in alle sectoren (bedrijven, woningen en vervoer) normaal en noodzakelijk.

Zowel op het gebied van huisvesting als de leefomgeving zijn investeringen nodig. De investeringsruimte van gemeenten en corporaties is sterk achteruitgegaan door verliezen op grondexploitatie en door de verhuurdersheffing.

Om de kwaliteit van de leefomgeving te behouden en aan te passen op nieuwe vraagstukken stellen de decentrale overheden samen (via IPO, Unie van Waterschappen en VNG) een Investeringsagenda op. In de agenda gaat het om onderwerpen zoals klimaatadaptatie, energietransitie en circulaire economie.

Bereikbaarheidsproblemen rond de stad en in stedelijke regio's worden geagendeerd, evenals mobiliteitsvraagstukken in het landelijk gebied.

Door op deze terreinen op lokaal en regionaal niveau samen te werken, en de verbinding met de Rijksoverheid te zoeken, is het mogelijk om het proces te versnellen en te zorgen voor een integrale aanpak en meerjarige afspraken. Dat laatste is nodig, want dit soort opgaven vergen tijd, dat laat bijvoorbeeld het Deltaprogramma zien.

De verhoudingen en partnerschappen tussen overheden (waaronder gemeenten) en anderen moeten opnieuw worden vormgeven. De ruimtelijke claim op en de verandering in de openbare ruimte door de energietransitie is nog nauwelijks te bevatten. De ervaring leert dat draagvlak en decentrale integrale afwegingen essentieel zijn voor succes. De decentrale overheden hebben hoge ambities om deze opgaven lokaal en regionaal, met draagvlak en in gedeelde verantwoordelijkheid, op te pakken. Alleen zo kunnen lokale overheden blijven sturen op ruimtelijke kwaliteit en een gezonde, economisch welvarende, leefomgeving.

Wat gaan we in 2017 doen?

4.1 Verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit

zodat de ruimtelijke kwaliteit lokaal kan worden vormgegeven

De Omgevingswet kan worden gezien als de decentralisatie in het fysieke domein. In 2017 zetten we sterk in op het toetsen, het aanpassen en het vertalen van de Omgevingswet naar de gemeentelijke praktijk. We letten daarbij op een goede borging van gemeentelijke bevoegdheden, ruimte voor lokaal maatwerk, kwaliteit van de uitvoering en zo laag mogelijke exploitatiekosten.

We zijn tegen extra verplichte kwaliteitsnormen bij vergunningverlening, toezicht en handhaving of extra verplichte overdracht van taken naar de omgevingsdiensten. Een specifiek aandachtspunt is de inpassing van de Natuurwet in de Omgevingswet. We zorgen voor een impuls en experimenteerruimte op het gebied van ruimtelijke adaptatie en klimaatadaptatie zodat de ruimtelijke omgeving klimaatbestendig worden ingericht. In zowel landelijk als stedelijk gebied zijn leefbaarheid en bereikbaarheid onderwerpen van belang. We zetten ons in voor het oplossen van verkeersknelpunten in stedelijk gebied, de bereikbaarheid van het landelijk gebied, mogelijkheden voor herbestemming van agrarische bebouwing en internet in het buitengebied.

4.2 Gemeenten gaan voor energiebesparing én gebruik van duurzame energiebronnen

zodat er een circulaire en duurzame maatschappij wordt gerealiseerd

We zetten in 2017 in op het verkrijgen van voldoende autonomie, instrumenten en regiemogelijkheid om de energietransitie en energie-infrastructuur integraal en met betrokkenheid van de maatschappij te realiseren. Er komt een landelijke dekking van regionale energiestrategieën waarmee gemeenten, samen met provincies,

waterschappen en andere maatschappelijke organisaties de energieopgave en het potentieel voor besparing en duurzame opwekking van energie in hun regio bepalen. Het landelijk netwerk van regio's die zich inzetten voor energiebesparing in de particuliere woningvoorraad zetten we voort en krijgt ondersteuning van de VNG. Er wordt verder gewerkt aan de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed: we willen naast gezonde en energiebewuste scholen, ook gezonde en energiebewuste gemeentehuizen en sportaccommodaties. Ook bedrijven moeten energie besparen; samenhangende wet- en regelgeving is daarvoor belangrijk.

4.3 Gemeenten zetten in op hergebruik van *zodat er een circulaire economie wordt gerealiseerd*

De afspraken binnen de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 worden geëvalueerd in 2017 en dienen (ook daarna) te stroken met de gemeentelijke uitvoeringspraktijk, waarbij dekking van de kosten een belangrijk uitgangspunt blijft. We zetten vanuit het landelijke VANG (Van Afval Naar Grondstof) programma een belangrijke stap naar minder restafval en stimulering van hergebruik. Er wordt een landelijke organisatie zwerfafval opgezet waarin gemeenten een belangrijke rol spelen. We zetten tot slot in op een versterking van onze rol bij landelijke en EU-afspraken over toekomstig afvalbeleid.

4.4 Meer financiële mogelijkheden voor gemeenten om de kwaliteit van de leefomgeving in stand te houden *zodat financiële vraagstukken niet in de weg staan voor een gezonde en veilige leefomgeving*

In 2017 is meer investeringsruimte nodig om te investeren in de kwaliteit en het beheer van de openbare ruimte. Zo wordt op de langere termijn een sluitende financiering mogelijk van het waterbeheer en het onderhoud van wegen, bruggen, kades, riolering, kabels en leidingen en openbaar groen. Daarbij werken we samen met waterschappen en provincies via een Investeringsagenda, gericht op slim en duurzaam inrichten met oog voor klimaatadaptatie en energietransitie. De verhuurdersheffing moet aansluiten bij de duurzaamheidsambities zodat een positieve prikkel ontstaat om de bestaande woningvoorraad te verduurzamen. We zetten in op een betere toegankelijkheid voor gemeenten van gelden van MIRT en Deltaprogramma, en voor extra geld voor ruimtelijke investeringsprojecten. In het bijzonder voor herstructurering, herbestemming en het saneren van overtollige bebouwing en functies.

4.5 Voor alle inwoners is voldoende en betaalbare woonruimte te vinden in stad en landelijk gebied *zodat iedereen een dak boven zijn hoofd heeft*

In 2017 staat inzicht in en grip op de huisvestingsopgave van specifieke doelgroepen, zoals asielzoekers, arbeidsmigranten, huishoudens met behoefte aan begeleiding en zorg, en inwoners met een lager inkomen centraal. We zetten ons in voor het wegwerken van achterstanden in de huisvesting van statushouders (zie paragraaf 3) en voor voldoende en kwalitatief goed maatschappelijk vastgoed (zie paragraaf 2). Om meer grip te krijgen op woningcorporaties zetten gemeenten in op kennisdeling, totstandkoming en kwali-

teit van woonvisies en prestatieafspraken.

We werken samen met woningcorporaties en maatschappelijke partners aan een adequaat voorzieningenniveau dat aansluit op de behoefte van mensen die langer zelfstandig thuis wonen en er wordt meer ruimte gecreëerd voor alternatieve vormen van huisvesting.

Onze standpunten:

- De decentrale overheden ontwikkelen een investeringsagenda waarmee we versnelling, integraliteit en meerjarige afspraken kunnen realiseren op het gebied van duurzaam investeren in de fysieke ruimte met het oog op klimaatadaptatie en energietransitie. Door de budgetten te stapelen, aangevuld vanuit de Rijksoverheid, kunnen we integraal werken, meerjarige plannen realiseren en onze ambities realiseren en zijn er bovendien financiële mogelijkheden om de lokale ruimte duurzaam te onderhouden.
- We willen de aard van de Omgevingswet borgen, met ruimte voor de lokale eigenheid. We moeten voldoende ruimte krijgen om via maatwerk tegemoet te komen aan de initiatieven van hun inwoners en ondernemers en een goede leefomgeving voor hun inwoners te garanderen.
- We gaan in overleg met het kabinet over voldoende investeringsruimte van corporaties en het inzetten van die ruimte waar gemeenten dat nodig vinden.

5 Versterken Openbare orde en Veiligheid

zodat de burger veilig is en zich veilig voelt

Veiligheid bestaat uit meer dan alleen handhaving en repressie. Preventie is van cruciaal belang voor veiligheid en een veiligheidsbeleving. Door de instelling van een nationale politie is de focus te veel komen te liggen op nationale vraagstukken, de justitieketen en de opsporings- en handhavingkant. Terwijl het ook gaat om juiste verhoudingen tussen openbare orde en opsporing en andere mogelijkheden voor handhaving en preventie in de buurten en wijken. Ogen en oren in de wijk, onder meer van de politie en van BOA's, is een cruciale randvoorwaarde voor inwoners om zich veilig te voelen.

Wat gaan we in 2017 doen?

5.1 Sterkere regie op integraal veiligheidsbeleid

zodat gemeenten grip hebben op de veiligheid van hun inwoners

We zetten in 2017 in op voldoende goed opgeleide en goed gepositioneerde agenten in de wijken en op het verbeteren van de positie van de BOA: uitbreiding van de bevoegdheden conform de visie 2016, meer invloed van de burgemeester en betere samenwerking met politie. Ook willen we de bestuurlijke boete voortaan kunnen inzetten voor kleinere verkeersovertredingen.

5.2 Meer verbinding tussen zorg en veiligheid

zodat gemeenten handelingsperspectief hebben en veiligheidsaanpakken effectiever worden voor inwoners die met meervoudige complexe problematiek te maken krijgen

De ketens zorg en veiligheid vinden elkaar niet vanzelf en benaderen vraagstukken vanuit een heel eigen perspectief. Als er wordt samengewerkt is het effect groot. Daarom zetten we ons in 2017 in om het complexe veld van zorg en veiligheid overzichtelijker te maken en reiken we bouwstenen en sturingsmogelijkheden aan om in de praktijk toe te passen. Daarbij is goede samenwerking tussen de burgemeester, de wethouder(s) zorg en jeugd en het veiligheidshuis cruciaal. We stroomlijnen de samenwerking door het verspreiden van best practices, door kennisdeling, het monitoren van trends en het signaleren en oplossen van gaten in de ketens.

5.3 **Betere informatiepositie van gemeenten op veiligheid** *zodat veiligheidsbeleid en aanpakken effectiever en efficiënter worden*

Intelligence op het gebied van veiligheid is voor de politie maar ook voor het lokaal bestuur een belangrijke taak. We zetten ons in 2017 in op bewustwording van de noodzaak, kansen en risico's van informatie en veiligheid (intelligence) en we ondersteunen gemeenten bij informatieveiligheid en bij informatiegestuurd werken.

5.4 **Moderner cannabisbeleid** *zodat gemeenten meer grip hebben op de volksgezondheid, overlast kunnen beperken en ondermijnende criminaliteit tegen kunnen gaan*

We sluiten ons aan bij het initiatiefwetsvoorstel van D66 dat nu in de Tweede Kamer ligt en vragen een volgend kabinet om experimenteerruimte.

5.5 **Integrale aanpak ondermijning** *zodat georganiseerde criminaliteit wordt tegengegaan, de integriteit van het openbaar bestuur wordt gewaarborgd en de democratische rechtsstaat wordt beschermd*

We pleiten voor een stevig coördinerend departement voor de aanpak van integrale ondermijning en voor een integraal ondermijningsfonds (revolverend). In 2017 ontwikkelen we een overheidsbreed programma dat bestuurders helpt om zich te verweren tegen ondermijnende criminaliteit. Ook zorgen we dat politieke ambtsdragers en ambtenaren voortaan weten waar ze bedreigingen en integriteitsschendingen kunnen melden.

Onze standpunten:

- Wij zetten in op een juiste verhouding tussen openbare orde en veiligheid te herstellen, zodat mensen weer weten dat de politie er ook is om de orde te handhaven.
- Burgemeesters moeten een grotere rol hebben bij beslissingen over de inzet van politiecapaciteit. Ook willen gemeenten een uitbreiding van de bevoegdheden van de BOA.
- Wij willen ruimte om te experimenteren met de oplossingsrichtingen uit het rapport van de commissie-Schneiders, over het 'regelen' van de hele cannabisketen. Dit voorstel heeft geen budgettaire consequenties.
- Wij zijn voor een stevig coördinerend ministerie voor de aanpak van integrale ondermijning en voor een integraal ondermijningsfonds (revolverend) noodzakelijk is.

6 Positioneren van gemeenten in de informatiesamenleving

zodat gemeenten sneller, slimmer en beter kunnen inspelen op maatschappelijke vraagstukken en voldoen aan de verwachtingen van hun inwoners en ondernemers

Een veranderende samenleving vereist een gemeentelijke organisatie die daar op inspeelt. Een van de speerpunten is een goede informatievoorziening en een goede informatiestructuur, waardoor we de dienstverlening aan inwoners en bedrijven kunnen optimaliseren. Onder het motto 'Samen doen wat samen kan' hebben we onze krachten gebundeld in de Digitale Agenda 2020.

Als bovendien alle overheden zich aansluiten bij de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) wordt het mogelijk om te werken als één overheid en wordt het voor inwoners en ondernemers eenvoudiger om zaken te doen met die overheid. De ruimte om integraal te werken wordt nu beperkt en soms zelfs bemoeilijkt door rijksbrede eisen en/of verwachtingen. We willen een stevige regie en coördinatie op de e-Overheid.

Wat gaan we in 2017 doen?

6.1 Versterken strategisch gebruik van (digitale) informatie

zodat gemeenten open en transparant kunnen deelnemen aan de participatiesamenleving en kunnen voorsorteren op maatschappelijke en technologische ontwikkelingen

In 2017 staat innovatie van de gemeentelijke organisatie centraal.

Open data, het gebruik van big data en data-gedreven sturing zijn belangrijke ontwikkelingen, waarbij we privacy en wet- en regelgeving niet uit het oog mogen verliezen. Ook archivering verdient aandacht: informatie moet vindbaar blijven, mede vanwege de openbaarheid van het bestuur. Daarom werken we via een strategisch informatie overleg (SIO) aan een toekomstbestendig en toegankelijk archief- en informatiebeleid. We stimuleren kennisdeling en ondersteunt de opschaling naar andere gemeenten.

6.2 Het samen organiseren van het optimaliseren en standaardiseren van werkprocessen en ketens zodat er gewerkt wordt als één efficiënte overheid

Een digitale overheid moet inwoners en bedrijven goed kunnen bedienen. Dat betekent dat we inzetten op standaardisering van gemeentelijke dienstverleningsprocessen, het stroomlijnen van informatie in werkprocessen en ketens en nauwere samenwerking tussen gemeenten en andere lokale en regionale maatschappelijke partners.

6.3 Het samen organiseren van het bevorderen van massaal digitaal en maatwerk lokaal zodat de kwetsbaarheid van gemeenten wordt verlaagd en de kwaliteit van dienstverlening wordt verhoogd

De Generieke Digitale Infrastructuur wordt in 2017 geïmplementeerd in de werkprocessen. De VNG-organisatie faciliteert deze implementatie op diverse manieren. Zo organiseren we op bepaalde terreinen de collectieve inkoop, bijvoorbeeld voor ICT en telefonie waardoor gemeenten bij de aanbesteding meer eisen kunnen stellen en geld kunnen besparen.

6.4 Bevorderen van digitaal vertrouwen zodat burgers meer vertrouwen hebben in bescherming van informatie door gemeenten

Ook in 2017 staat informatieveiligheid hoog op de bestuurlijke en ambtelijke agenda. De Informatiebeveiligingsdienst (IBD) adviseert en ondersteunt gemeenten hierbij. ENSIA stroomlijnt verantwoordingsverplichtingen op het gebied van informatiebeveiliging om zo de auditlast op het gebied van informatieveiligheid bij gemeenten te verminderen.

6.5 Beter omgaan met vertrouwelijke gegevens zodat burgers meer vertrouwen hebben in bescherming van privacy door gemeenten

We ontwikkelen kaders voor privacy op alle inhoudelijke domeinen, te beginnen met het sociaal domein. We zetten ons in om de regelgeving binnen en tussen domeinen aan te passen aan de internationale kaders. Ook gaan we binnen de overheid meer en beter samenwerken om de privacy van burgers te beschermen. We hebben de ambitie een leidende positie in te nemen in de politiek-bestuurlijke en maatschappelijke gedachtevorming over de betekenis van privacy in de informatiesamenleving en de (vertrouwens)relatie tussen burgers en de (gemeentelijke) overheid.

Onze standpunten

- We pleiten voor een stevige regie en coördinatie op de e-Overheid. Het kabinet moet zorgen voor een autoriteit voor veilige, digitale interoperabiliteit in de publieke sector met doorzettingsmacht, met verordenende bevoegdheden, met sanctiemogelijkheden en budget. Dat zou een minister van informatie/digitalisering kunnen zijn.
- We willen dat ministeries meer gaan samenwerken op het punt van informatisering. Nu zijn de Burgerlijke stand en de basisregistratie personen wel geïntegreerd, maar belegd bij twee verschillende ministeries. Integratie zou rust en ruimte creëren.
- Overheden en andere overheidsdiensten moeten zich inzetten voor een betere en efficiëntere (overheids) brede samenwerking om privacy te beschermen en integraal werken mogelijk te maken.

7 Professionalisering van de gemeentelijke werkorganisatie

zodat deze bijdraagt aan de uitvoeringskracht van gemeenten

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de participatie van hun inwoners én hebben een eigen verantwoordelijkheid als werkgever om mensen aan het werk te helpen. Als werkgever gaan we in 2017 aan de slag met het toekomstig pensioenstelsel en modernisering van de cao.

Wat gaan we in 2017 doen?

7.1 De Cao Gemeenten wordt gemoderniseerd

zodat gemeenten de maatschappelijke opgaven kunnen uitvoeren en de personeelskosten beheersbaar blijven

De cao van 2017 is een volgende stap in de harmonisatie en modernisering van de arbeidsvoorwaarden: een cao die samenwerking tussen gemeenten vergroot en bijdraagt aan een brede inzetbaarheid van de medewerker. Voor 2017 betekent dat modernisering van verlof en beloning.

7.2 De ABP-pensioenregeling wordt toekomstbestendiger

zodat de kosten voor gemeenten voorspelbaar worden en betaalbaar blijven

We zorgen ervoor dat de ABP-pensioenregeling in de periode 2017-2020 een voorspelbare pensioenpremie heeft. We willen het pensioenstelsel zoals het kabinet dat na 2020 gaat doorvoeren, laten aansluiten bij de uitgangspunten van de gemeentelijke werkgever en moderne arbeidsrelaties.

7.3 De VNG en gemeenten zijn in 2017 klaar voor de aankomende Wet normalisatie rechtspositie ambtenaren

zodat de overgang van de bijzondere naar de normale rechtspositie geruisloos verloopt

Nu de wet normalisering is aangenomen, stellen we vast of en hoe de VNG vanaf 2020 cao's namens de leden en gemeenschappelijke regelingen sluit; dat wordt dan statutair vastgelegd. We zorgen ervoor dat er een afgestemd plan voor de voorbereiding van gemeenten op de wet normalisering ligt en bieden daarop ondersteuning.

Onze standpunten

- Moderne cao: in 2017 verlof en beloning.
- Gemeenten willen een fundamentele rol in de discussie en visieontwikkeling over de toekomst van het Nederlands pensioenstelsel spelen omdat zij rechtstreeks verantwoordelijk zijn voor werk en voor werknemers.
- Voor duurzame borging van de pensioenregeling voor medewerkers in de sociale werkvoorziening vragen gemeenten jaarlijks 10 miljoen euro van het Ministerie van SZW voor premiedemping.

8 Versterken financiële positie van gemeenten

zodat de burger de zekerheid heeft dat de gemeente haar taken kan uitvoeren

Een gezonde financiële positie is noodzakelijk om lokale maatschappelijke opgaven en gemeentelijke taken goed in te kunnen vullen. Dat vraagt om:

- een nieuwe normeringssystematiek;
- stabilisering van de gemeentefinanciën;
- passende financiële verhoudingen tussen bestuurslagen (geen opschalingskorting, geen ingrepen van de rijksoverheid in het Gemeentefonds, geen verdere apparaatskorting);
- voldoende financiële middelen bij overdracht van taken of stoppen van taken om deze goed te borgen vanuit het principe van één overheid;
- meer financiële mogelijkheden op lokaal niveau die passen bij de decentralisatiebeweging en de lokale democratie.

Voor een nieuwe normeringssystematiek staan twee uitgangspunten voorop. We willen een vorm van evenredigheid die goed aansluit bij de uitgavenontwikkeling in gemeenten voor de komende jaren, bij voorkeur inclusief het sociaal domein. Daarnaast hebben we behoefte aan stabilisering van de gemeentefinanciën. Dat is nodig om meerjarig te kunnen begroten. Bij goede financiële verhoudingen hoort dat de rijksoverheid niet ingrijpt in het Gemeentefonds voor beleid dat niet door gaat (zoals de opschalingskorting). We zijn tegen verder snijden in de apparaatslasten, ook al heeft het CPB aangegeven dat verdere efficiencywinst mogelijk is op de apparaatslasten van gemeenten.

Het kabinet heeft eind juni 2016 in een brief aan de Tweede Kamer bouwstenen gegeven voor een hervorming van het lokaal belastinggebied. De opzet van de brief is vooraf – begin juni 2016 - ook nog op bestuurlijk niveau besproken met de VNG. De bouwstenen liggen in lijn met de aanbevelingen die de commissie onder leiding van Rinnooy Kan vorig jaar deed in het rapport 'Bepalen betekent betalen', en passen bij ons streven naar meer financiële flexibiliteit voor gemeenten.

Wat gaan we in 2017 doen?

8.1 Modernisering van het lokale belastinggebied door een passage in het regeerakkoord *zodat gemeenten meer ruimte krijgen voor lokaal maatwerk*

Om maatschappelijke opgaven vanuit de lokale samenleving en met de juiste democratische afweging op te kunnen pakken, is financiële armslag noodzakelijk. Vanuit deze invalshoek vinden wij dat het lokale belastinggebied dient te worden verruimd. Daarbij gelden wel enkele randvoorwaarden, zoals onder meer een evenwichtige inkomensverdeling, bijvoorbeeld door compensatie of een eerlijke verdeling.

8.2 Meer investeringsruimte voor gemeenten *zodat gemeenten economische groei kunnen faciliteren*

Om investeringsruimte te creëren voor gemeenten zetten we ons in voor een aantal maatregelen:

- de Investeringsagenda die we als decentrale overheid samen opstellen;
- geen institutionele belemmeringen voor het BCF (BTW-compensatiefonds) zodat investeringen worden bevorderd;
- directe toegang tot de kapitaalmarkt, onbelemmerd lenen tegen lage rente, met lange looptijd en korting via dividend en koppeling EU-fondsen aan de maatschappelijke opgaven waar gemeenten voor staan;
- geen nieuwe bezuinigingen op het Gemeentefonds;
- voldoende EMU-tekortruimte voor decentrale overheden;
- regelen dat bij vrijstelling BTW op het bouwen van sportaccommodaties gemeenten worden gecompenseerd (conform artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet).

8.3 Een andere gemeentefondssystematiek voor meer stabiliteit en voldoende voeding *zodat de financiële zekerheid van gemeenten gewaarborgd blijft*

We zetten ons in voor een adequate systematiek waarbij het Gemeentefonds meeloopt met de totale rijksbegroting. Dat betekent concreet: geen aanvullende kortingen op het Gemeentefonds, geen opschalingskorting en geen apparaatskorting en een koppeling van het Gemeentefonds aan het totale uitgavenkader van de rijksbegroting in het regeerakkoord. We zetten ons in 2017 verder in om gemeenten meer mogelijkheden te geven om de opbrengsten van hun rekenen te behouden.

8.4 Aanpassen verdeling rijksmiddelen (GF en BUIG) aan gemeenten zodat gemeenten ook bij gewijzigde maatschappelijke en bestuurlijke verhoudingen de zekerheid hebben dat ze hun taken te kunnen uitvoeren

De herziening van de verdeling van het Gemeentefonds doet recht aan de taken die gemeenten moeten uitvoeren:

- wijzigingen in de verdeling sluiten aan bij de VNG-visie op de samenwerking van gemeenten;
- wijzigingen in de verdeling sluiten aan bij de economische ontwikkelingsmogelijkheden van gemeenten en regio's;
- wijzigingen in de verdeling sluiten aan bij de visie op maatschappelijke en bestuurlijke verhoudingen.

We ronden het nieuwe verdeelmodel Wmo beschermd wonen af voor alle gemeenten. De VNG werkt tot slot actief aan een betere voorspelbaarheid van het verdeelmodel WWB waardoor gemeenten meer vertrouwen in het model krijgen.

8.5 Versterking van gemeentelijke begroting en verantwoording en vereenvoudiging toezicht zodat transparantie richting de burger wordt bevorderd en de administratieve lastendruk wordt verminderd

In 2017 willen we een betere beschikbaarheid van accountants voor gemeenten zodat de accountantscontrole over 2016 op tijd wordt afgerond. Dit leidt tot meer goedkeurende verklaringen in 2017 en 2018.

We werken verder aan de uitvoering van de adviezen die de Commissie Vernieuwing Accountantscontrole (commissie Depla) in 2016 heeft gegeven.

De 213-modelverordening wordt vernieuwd zodat de actuele werkwijze voor accountcontroles verankerd is in de regelgeving. En in 2017 zorgen we voor een goede implementatie van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) zodat gemeenten voldoen aan de geldende verslaggevingsregels. Tot slot zetten we ons in op een modern verticaal begrotingstoezicht, met als uitgangspunt uniform provinciaal toezicht: op afstand en op hoofdlijnen.

Onze standpunten

- Om maatschappelijke opgaven vanuit de lokale samenleving en met de juiste democratische afweging op te kunnen pakken, is financiële armslag noodzakelijk. Vanuit deze invalshoek vinden wij dat het lokale belastinggebied dient te worden verruimd. Daarbij gelden wel enkele randvoorwaarden, zoals onder meer evenwichtige inkomensverdeling bijvoorbeeld door compensatie of een eerlijke verdeling.
- Goede financiële verhoudingen tussen de bestuurslagen zijn een noodzakelijke randvoorwaarde om gemeentelijke taken te kunnen verrichten, lokale democratie in te vullen en met vertrouwen en als één overheid samen Nederland te besturen.
- Geen nieuwe apparaatskorting en geen nieuwe kortingen op het Gemeentefonds meer. De opschalingskorting moet van tafel.
- We willen een nieuwe normeringssystematiek die (meer) stabiliteit borgt in de financiën van gemeenten.
- We willen beschikbare accountants, zodat we goedkeurende verklaringen kunnen verkrijgen. Het kabinet kan dat realiseren door aanpassingen in wet- en regelgeving.
- We willen de financiële situatie stabiliseren en voorspelbaarder maken; en vragen hiervoor de steun van het kabinet

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft
Samen organiseren

ons kenmerk
BB/U201601416
Lbr. 16/081

datum

2 november 2016

Samenvatting

Tijdens de Algemene ledenvergadering in juni 2016 zijn besluiten genomen over hoe we vanaf 2017 als vereniging willen omgaan met de aanpak van collectieve activiteiten. Dit is van belang omdat gemeenten steeds meer willen samenwerken op gebied van i-dienstverlening en de uitvoering van grootschalige medebewindstaken. Dat alles vraagt om eenduidige regie, spelregels, financiering en ondersteuning.

Omdat de fondsbeheerders de financieringsroute via het gemeentefonds gaan afsluiten, moeten we ons bezinnen op een mogelijk vervolg. Het jaar 2017 is daarbij een overgangsjaar, in 2018 is geen financiering via het gemeentefonds meer mogelijk. Daardoor zijn we genooddaakt alternatieven te vinden voor de financiering van activiteiten waarvan we eerder hebben besloten ze collectief aan te pakken.

In de Buitengewone ALV leggen we voorstellen aan u voor inzake:

- Toekomst uitvoering collectieve activiteiten
- Financiering collectieve activiteiten
- Doordecentralisatie naar gemeenten van taken sociaal domein
- Uitwerking doordecentralisatie kindertelefoon, vertrouwenswerk en luisterend oor.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft
Samen organiseren

ons kenmerk
BB/U201601416
Lbr. 16/081

datum

2 november 2016

Geacht college en gemeenteraad,

Tijdens de Algemene ledenvergadering in juni 2016 zijn besluiten genomen over hoe we vanaf 2017 als vereniging willen omgaan met de aanpak van collectieve activiteiten. Dit is van belang omdat gemeenten steeds meer willen samenwerken op gebied van i-dienstverlening en de uitvoering van grootschalige medebewindstaken. De komende jaren willen we voortbouwen op de goede ervaringen met collectieve activiteiten, zoals de Informatiebeveiligingsdienst en het Gemeentelijke Gegevensknooppunt in het sociaal domein. Ook willen we verder gaan met innoveren en het benutten van schaarse expertise. We willen de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening verbeteren, we willen de kosten op onze ICT-infrastructuur beperkt houden, standaarden centraal beheren en ons opdrachtgeverschap richting leveranciers versterken. Dit alles vraagt om eenduidige regie, spelregels, financiering en ondersteuning.

Omdat de fondsbeheerders de financieringsroute via het gemeentefonds gaan afsluiten, moeten we ons bezinnen op een mogelijk vervolg. Het jaar 2017 is daarbij een overgangsjaar, in 2018 is geen financiering via het gemeentefonds meer mogelijk. Alle middelen die nu vooraf uit het gemeentefonds worden gehaald, worden vanaf 2018 weer over de individuele gemeenten verdeeld. Door dat besluit zijn we genoodzaakt alternatieven te vinden voor de financiering van activiteiten waarvan we eerder hebben besloten ze collectief aan te pakken.

De vier belangrijkste vragen zijn:

1. Toekomst uitvoering collectieve activiteiten

Hoe kunnen we samen organiseren dat de kwaliteit van de dienstverlening een krachtige impuls krijgt? Welke aanpak is hiervoor nodig en welke randvoorwaarden moeten worden ingevuld?

2. Financiering collectieve activiteiten

Hoe willen we omgaan met de collectieve activiteiten op het gebied van de gemeentelijke uitvoering (informatisering, standaardisering, innovatie en dergelijke). In 2017 voeren we nog een groot aantal activiteiten uit met financiering van het gemeentefonds. In 2017 gaat het om ongeveer 50 miljoen euro. Hoe kunnen we voor zorgen dat die ontwikkeling niet tot stilstand komt en hoe kunnen we de bekostiging continueren?

3. Doordecentralisatie naar gemeenten van taken sociaal domein

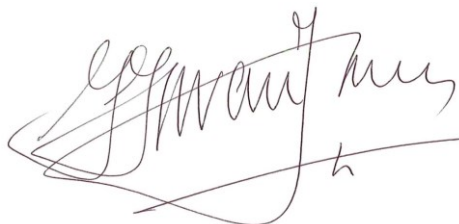
In de ALV van juni 2016 is besloten dat het VNG bureau met ingang van 2018 stopt met de uitvoering en financiering van een aantal beleidstaken in het sociaal domein (zoals Kindertelefoon, doventolk, vertrouwenswerk en dergelijke). In 2017 bedragen de kosten hiervoor ongeveer 30 miljoen euro. Hoe kunnen we de uitvoering en financiering dan toch zeker stellen?

4. Uitwerking doordecentralisatie kindertelefoon, vertrouwenswerk en luisterend oor

Voor de bedrijfsvoering van de Kindertelefoon, het vertrouwenswerk en luisterend oor is het nodig om in de Buitengewone ALV van 30 november a.s. reeds meer zekerheid te krijgen over de toekomstige werkwijze en financiering. Hoe kunnen wij hier invulling aan geven?

Hierna doen wij u concrete voorstellen voor de beantwoording van hiervoor geformuleerde vragen. Door samen als gemeenten collectieve activiteiten te organiseren willen wij de kwaliteit van de dienstverlening een impuls geven.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr J.H.C. van Zanen
Voorzitter

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

BALV voorstel Samen Organiseren

A Impuls verbeteren kwaliteit dienstverlening

Dienstverlening aan onze inwoners

Technologische ontwikkelingen en digitalisering hebben een grote impact op de samenleving. Dienstverlening wordt meer real-time en op maat aangeboden. Het gaat hier om het product of de dienst, het proces en om de communicatie erom heen. Mensen zijn gewend binnen 24 uur een product in huis te hebben, real time een vraag beantwoord te krijgen, en over de juiste informatie te kunnen beschikken. Hoewel de overheid geen bedrijf is, heeft de overheid ook te maken met dezelfde of soortgelijke verwachtingen van mensen. Verwachtingen zoals met één overheid te communiceren, over juiste gegevens te kunnen beschikken, en snel bediend te worden.

Niet nieuw: eerdere trajecten en successen

Om het hoofd te bieden aan snelle veranderingen op het terrein van digitalisering en de investeringen die daarmee gemoeid zijn, willen gemeenten meer samenwerken op gebied van i-dienstverlening en de uitvoering van grootschalige medebewindstaken. Eenduidigheid in de inrichting van dienstverleningsprocessen biedt ook de mogelijkheid als gemeenten krachtiger richting het Rijk te opereren. Samen organiseren wordt onverdeeld als noodzakelijk gezien.

De laatste jaren heeft de onderlinge samenwerking tussen gemeenten al een vlucht genomen. Samen kunnen gemeenten de hedendaagse uitdagingen het beste aan. Op het vlak van dienstverlening en de daarbij horende informatievoorziening is deze krachtenbundeling bevestigd en versterkt in de Digitale Agenda 2020, die is vastgesteld tijdens de Algemene Ledenvergadering (ALV) van 2015. Er zijn meer betekenisvolle initiatieven, zoals het Kloosterhoeveberaad, het Uitvoeringsprogramma Omgevingswet 2016-2019 en de door gemeenten samen gestarte Gemeentelijke basisprocessen inkomen (GBI). Daarnaast hebben de afgelopen jaren onder andere de Informatiebeveiligingsdienst (IBD), het Gemeentelijk Gegevensknooppunt in het sociaal domein, en ook het gebruik van standaarden en ICT-architectuur in publieksdienstverlening en uitvoeringsprocessen hun meerwaarde voor gemeenten bewezen. Gemeenten hebben hiermee een beweging gecreëerd, waarin steeds meer zaken gezamenlijk worden opgepakt en de kracht van de lokale overheid gestalte krijgt.

De komende jaren bouwen we voort op deze ervaring en willen we verder gaan met innoveren en het benutten van schaarse expertise. We willen de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening verbeteren, we willen de kosten op onze ICT-infrastructuur beperkt houden en ons opdrachtgeverschap richting leveranciers versterken. Met dit voorstel geven we een extra impuls aan het samen organiseren. Dit vraagt om eenduidige regie, spelregels, financiering en ondersteuning.

Besluitvorming ALV en uitwerking

Tijdens de ALV van juni 2016 hebben de leden in het kader van de Digitale Agenda 2020 de opdracht gegeven om de uitwerking voor te bereiden, van:

- een uitvoeringsstructuur op coöperatieve basis voor collectieve informatievoorzieningen en dienstverlening
- een bijbehorende governance; en
- een voorstel tot financieringswijze.

Deze uitwerking is ter besluitvorming geagendeerd voor de BALV op 30 november 2016 en ligt nu voor.

In dit voorstel is het accent verschoven van het uitwerken van een uitvoeringsstructuur naar het versnellen van de beweging om veel meer samen te doen. We sluiten aan op de vele goede initiatieven van gemeenten en ketenpartners die al samen innoveren. Het is geen 'one-size-fits-all' en we kiezen een lichtvoetige aanpak. We respecteren met dit voorstel de eigen gemeentelijke beleidsruimte en vrijheid om aan een initiatief mee te doen of daar van af te zien. We zoeken nadrukkelijk de kracht van de gezamenlijkheid, om het Rijk beter te kunnen beïnvloeden bij veranderingen in wet- en regelgeving met consequenties voor de uitvoeringspraktijk van gemeenten. We willen door krachtenbundeling daadkrachtiger op kunnen treden richting onze softwareleveranciers. Zo roepen we een halt toe aan hun te grote invloed op de manier waarop wij onze dienstverlening inrichten.

Met dit voorstel werken we aan de totstandkoming van een wendbare, stevige ondersteuningsstructuur met het karakter van een netwerk en een collectief financieringsarrangement. Gemeenten bundelen hierin hun krachten (besturing, menskracht en middelen) om zo een sprong voorwaarts te maken met het samen organiseren van de beleidsarme delen van hun dienstverlening. Deze structuur is zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig en functioneert onder verantwoordelijkheid van het VNG-bestuur, die het organiseren en faciliteren van Samen organiseren als functie aan haar doelstelling toevoegt. In de ondersteuningsstructuur komen in ieder geval de volgende elementen terug:

1. een Task Force 'Samen organiseren' van bestuurders en gemeentesecretarissen, aangevuld met inhoudelijke experts, die de regie neemt op het ontwikkelen en toepassen van een generieke aanpak voor Samen organiseren;
2. een College voor Dienstverleningszaken, dat het VNG-bestuur adviseert over de opschaling van ontwikkelde voorzieningen voor betere kwaliteit van dienstverlening voor die gemeenten die deze willen gebruiken;
3. een reglement voor dit College voor Dienstverleningszaken;
4. een financieringsarrangement, inclusief het eigenaarschap en het beheer van de middelen die daarin bijeen worden gebracht.

Voorgestelde vervolgstappen na besluitvorming in de BALV

Het verder uitwerken en inrichten van deze hulpstructuur kost tijd. Op basis van de besluitvorming in de BALV van 30 november 2016 over de hoofdlijnen en randvoorwaarden komt een uitwerkingsvoorstel aan de orde in de ALV van juni 2017. Intussen willen we niet stilzitten maar juist het proces van samen organiseren vanuit één aanpak op gang brengen. Om die reden stellen we voor de Task Force 'Samen organiseren' in te stellen met als opdracht om onder verantwoordelijkheid van het VNG-bestuur alvast aan de slag te gaan.

Het gaat dan om de volgende stappen die worden gezet:

- Nader uitwerken van benodigde governance
- Uitwerken van het collectieve financieringsarrangement: omvang, bereik, beheer en spelregels voor besluitvorming over inzet middelen.
- Nader uitwerken en inrichten van de landelijke ondersteuningsstructuur voor het aanjagen en faciliteren van de beweging.
- Nader uitwerken en inrichten van de uitvoeringsstructuur die nodig is voor het beheer en doorontwikkelen van eenmaal opgeleverde gezamenlijke voorzieningen.
- Vullen van de aanpak met een beschrijving van gezamenlijke voorzieningen voor verbetering van de dienstverlening die er zijn of in de maak zijn, inclusief het perspectief van samenwerking en de prioriteren.
- Opstellen en onderhouden van een meerjarige dynamische routekaart Samen organiseren met daarin opgenomen de prioritair voor opschaling in aanmerking komende innovatie-initiatieven en al beschikbare voorzieningen, waarvan de 6 in dit voorstel genoemde voorzieningen onderdeel uitmaken.

Vanaf 1 januari 2017 wordt gestart met de uitvoering van de opschalingsbeweging.

Wat levert Samen Organiseren gemeenten op?

Wanneer het voorstel wordt aangenomen komen meer kant-en-klare producten sneller beschikbaar voor een betere dienstverlening aan burgers en bedrijven. De dienstverlening wordt, bereideneerd vanuit het klantperspectief, continu verbeterd. Het rendement op gedane investeringen (via uitname gemeentefonds) neemt hiermee toe. Gemeenten kunnen gemakkelijk gebruik maken van ontwikkelde voorzieningen en kunnen ondersteuning krijgen bij de implementatie voor lokaal gebruik. Gemeenten worden ook ontzorgd doordat op één plek nagedacht wordt over de impact van wijzigingen in wet- en regelgeving (Omgevingswet bijvoorbeeld) voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk. Vervolgens worden specifieke voorzieningen voor dienstverlening ontwikkeld die gemeenten lokaal of in regionale samenwerkingsverbanden kunnen gebruiken. Gemeenten die dat willen, krijgen in de voorgestelde aanpak bovendien meer invloed op het ontwikkelen van innovaties en verbetering van werkprocessen en I-voorzieningen, doordat zij daar met eigen menskracht intensief bij betrokken kunnen zijn.

De BALV 2016 wordt gevraagd in te stemmen met het volgende:

De leden van de VNG

- Zien de waarde en onvermijdelijkheid van het samen organiseren om de dienstverlening aan burgers en bedrijven verder te verbeteren, om de uitvoeringskwaliteit van processen bij gemeenten te vergroten en om schaalvoordelen te realiseren. Zij willen daarmee de komende periode samen doorgaan en volgende stappen zetten in het programma 'Samen organiseren';
- Constateren dat de vele goede initiatieven van gemeenten en ketenpartners die er al zijn bredere navolging verdienen en gebaat zijn bij hulp en ondersteuning bij opschaling, onder andere in de vorm van menskracht en geld, met een rol voor de VNG;
- Stemmen in met het principe van technische omzetting in 2017 van de huidige financieringsconstructie (uitname gemeentefonds) naar een ander collectief financieringsarrangement ingaande 2018. Op deze wijze blijven de huidige middelen beschikbaar voor dekking van de kosten van investeringen in en voorfinanciering van lopende en nieuwe projecten van gezamenlijke dienstverlening, inclusief de landelijke ondersteuning en beheer van -de resultaten van- deze projecten.

En stemmen in met:

1. Het organiseren en faciliteren van het 'Samen organiseren' als functie aan de doelstellingen van de VNG toe te voegen en in dat kader een Task Force 'Samen organiseren' in te stellen, bestaande uit bestuurders en gemeentesecretarissen, aangevuld met inhoudelijke experts. Deze heeft als opdracht de regie te nemen op het ontwikkelen en toepassen van een generieke aanpak voor het grootschalig gebruik van initiatieven die de kwaliteit van dienstverlening aan burgers en bedrijven verbeteren, de uitvoeringskwaliteit van processen vergroten en/of schaalvoordelen op gebied van informatievoorziening en ICT-infrastructuur opleveren. Hierbij ligt de prioriteit op de 6 in de bijlage van dit voorstel genoemde initiatieven die klaar zijn voor gebruik door veel meer gemeenten.
1. In samenspraak met de Task Force in de ALV van juni 2017 met nadere voorstellen te komen over de inrichting van een landelijke ondersteuningsstructuur voor het proces van samen organiseren die werkt onder verantwoordelijkheid van het VNG bestuur en de volgende elementen bevat:
 - a een College voor Dienstverleningszaken, dat het VNG-bestuur adviseert over de opschaling van ontwikkelde voorzieningen voor betere kwaliteit van dienstverlening voor die gemeenten die deze willen gebruiken.
 - b een reglement voor dit College voor Dienstverleningszaken.
 - c een financieringsarrangement, inclusief het eigenaarschap en het beheer van de middelen die daarin bijeen worden gebracht.

Toelichting

1 Samen organiseren even logisch als onvermijdelijk

De samenleving verandert in hoog tempo en daarmee ook de behoeften en verwachtingen van burgers over overheidsdienstverlening. De overheid wordt als één gezien, zowel op de verschillende lagen als op die van de gemeenten onderling. Verschillen in dienstverlening werken belemmerend voor burgers, worden niet begrepen en dragen niet bij aan vertrouwen in de overheid. Waarom moet een verhuizing of overlijden apart aan allerlei overheidsinstanties worden doorgegeven? Waarom moet voor een reisje met een gedateerde auto door drie steden drie maal – op een andere manier – een milieu ontheffingsvergunning worden aangevraagd? Dat kan en moet anders en beter en dat willen we met samen organiseren bereiken. Samen organiseren is daarmee een logisch antwoord op de gesignaleerde veranderingen.

Eenduidigheid in de inrichting van dienstverleningsprocessen biedt ook de mogelijkheid als gemeenten veel krachtiger richting het Rijk te opereren in gesprekken over de consequenties van kabinetsbeleidsvoornemens, zoals de decentralisaties en de invoering van de Omgevingswet, voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk. Er hoeft dan geen rekening te worden gehouden met 390 verschillende lokale praktijken, wat ook een schier onmogelijke opgave is. Dat geldt ook voor contacten met ketenpartners over optimalisatie van de samenwerking in de keten door processen af te stemmen en digitale informatieuitwisseling mogelijk te maken.

Om het hoofd te bieden aan snelle veranderingen op het terrein van digitalisering en de investeringen die daarmee gemoeid zijn, is het ook nodig om als gemeenten meer samen te werken op gebied van i-dienstverlening en de uitvoering van grootschalige medebewindstaken. De praktijk laat zien dat dit positieve maatschappelijke businesscases oplevert; er worden besparingen op de administratieve lasten voor burgers en bedrijven mee bereikt. Tot slot betekent het vereenvoudigen van de dienstverlening aan inwoners en ondernemers door deze te standaardiseren en gezamenlijk te organiseren dat tijd vrij gespeeld wordt voor de uitvoering van taken die persoonlijke aandacht en contact vragen. Dat geldt zeker voor inwoners en ondernemers die te maken hebben met gemeentelijke diensten als eerste loket van de overheid.

Samen organiseren wordt onverdeeld als noodzakelijk gezien, maar blijkt in de praktijk een ingewikkeld proces van vallen en opstaan. Er is een veelheid aan initiatieven op het terrein van verbetering van de dienstverlening, maar het lukt regelmatig niet er veel meer gemeenten gebruik van te laten maken. Er zijn belemmerende factoren in het proces van collectiviseren zelf. Het ontbreekt aan inzicht in de consequenties en de kosten en (maatschappelijke) baten van gebruik. Ook ontbreekt het aan voldoende proceskwaliteit en implementatiecapaciteit. Daarnaast zijn er randvoorwaarden die voor alle initiatieven in vergelijkbare mate moeten worden geborgd (aanbestedingsregels, privacywetgeving, informatieveiligheid, ketenregie) en is de financiering en governance vaak een vraagstuk.

Met dit voorstel willen we daarom twee met elkaar samenhangende doelen bereiken:

- Het versnellen van het proces van samen organiseren door met de deelnemende gemeenten een meer verbindende aanpak te volgen van conditionering, beslissingen nemen en versterken van de sturing, die werkt als een hefboom naar veelvuldig gebruik;
- Het bewerkstelligen van massaliteit door oplossingen voor verbetering van de uitvoeringskwaliteit van de primaire processen eenvoudig toegankelijk te maken voor zoveel mogelijk gemeenten,

onder andere door lage toetredingsdrempels en door de consequenties/condities op voorhand duidelijk te hebben.

In die zin is dit voorstel een procesvoorstel; er worden geen voorstellen gedaan over de inhoudelijke kant van lopende innovatie-initiatieven en met dit voorstel worden ook geen nieuwe initiatieven gestart. Daarvoor zijn telkens afzonderlijke voorstellen nodig.

2 Samen organiseren gaat primair over dienstverlening

Het programma Samen organiseren gaat gemeenten ontzorgen en biedt hen de kans zich te concentreren op de 'warme' delen van dienstverlening', die dicht bij inwoners en ondernemers uitgevoerd moet worden. Samen organiseren betekent ook inspanning; een inspanning die we als gemeenten kunnen verdelen en waarbij we goed gebruik kunnen maken van elkaars kennis en ervaring en onze landelijke structuren.

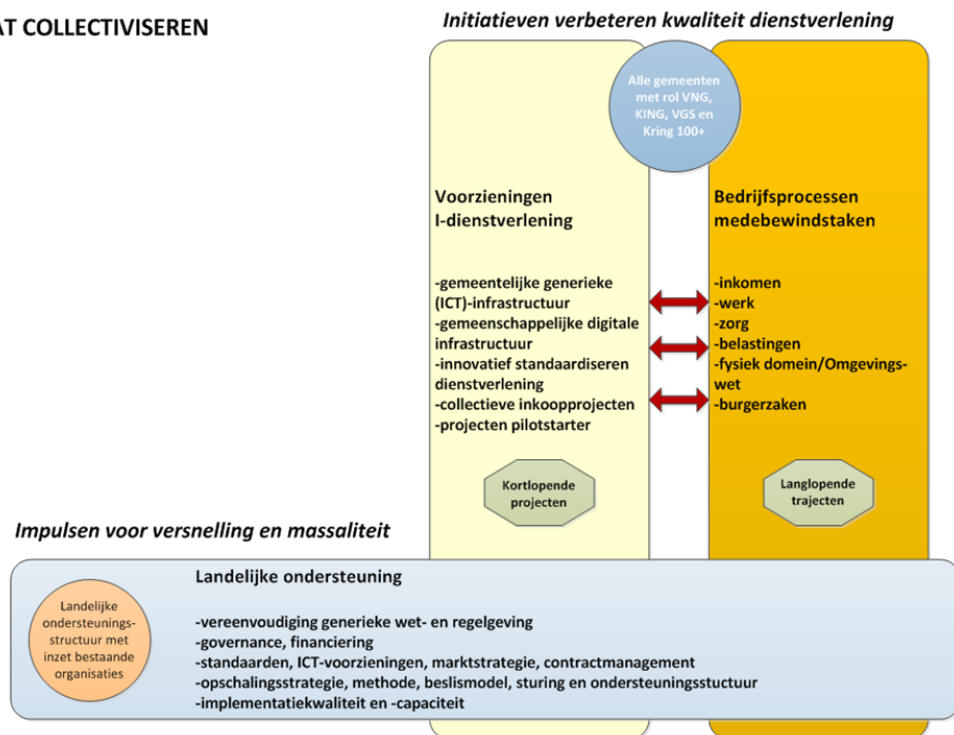
Samen organiseren staat voor het als gemeenten gezamenlijk aanpakken van het verbeteren van de kwaliteit van dienstverlening aan inwoners en ondernemers. Hierin zijn twee sporen te onderscheiden.

- Het eerste spoor wordt gevormd door de in medebewind opgedragen belangrijke uitvoeringsprocessen op het terrein van publieksdienstverlening, werk, inkomen, zorg en ondersteuning (sociaal domein), ruimte en wonen (fysiek domein) en belastingen en op de I-voorzieningen die daaraan ondersteunend zijn. Dit door werkprocessen aan te passen en te innoveren, te werken met één keer ontwikkelde standaarden en voorzieningen. Het gaat om beleidsneutrale processen. De beleidsvrijheid die gemeenten hebben als het gaat om inhoudelijke oplossingen blijft dus volledig intact; hier blijven de bestuurlijk-politieke keuzes, die lokaal gemaakt worden, leidend. Dit type trajecten zal enorme besparingen opleveren en vraagt een meerjarige projectaanpak met bijbehorende investeringen.
- Het tweede spoor richt zich op voorzieningen voor i-dienstverlening. Deze maken gebruik van de landelijke basisregistraties en faciliteren en ondersteunen het primaire proces zoals, e-formulieren, apps, landelijke afspraken met leveranciers en mantelcontracten. Hoewel het proces om er te komen ingewikkeld kan zijn, is het na de ontwikkelfase goed mogelijk om snel in veel gemeenten te gebruiken. Ook meer generieke ICT-infrastructurele voorzieningen kunnen hieronder worden geschaard. Een voorbeeld is het gebruik van Govroam, waarmee voor alle ambtenaren van aangesloten (overheids)organisaties gezamenlijk een veilige en eenvoudige wifi beschikbaar wordt.

In volgende visualisatie is de verhouding in beeld gebracht tussen enerzijds de inhoudelijke projecten en initiatieven van gemeenten die lopen op het terrein van het verbeteren van de kwaliteit van de uitvoering en dienstverlening in de primaire processen (verticale kolommen) en anderzijds het instrumentarium om in het gebruik van de gerealiseerde oplossingen door meer gemeenten versnelling en massaliteit te brengen (horizontale balk).

In de afgelopen jaren is al de nodige ervaring opgedaan met collectiviseren, voornamelijk op gebied van voorzieningen, zoals: de gezamenlijke aanbesteding voor mobiele telecommunicatie, de Informatiebeveiligingsdienst, het 14+ netnummer en eerdere initiatieven op het gebied van het Sociaal Domein zoals het Gemeentelijk Gegevensknooppunt, de NUP-voorzieningen, enzovoorts. Het nut hiervan is evident. En er lopen kansrijke projecten die het verdienen door veel meer gemeenten gebruikt te worden. Een mooi voorbeeld is de digitale overlijdensaangifte die door een aantal gemeenten samen met de VPD is ontwikkeld en die landelijk een besparing van € 15 mln. aan uitvoeringskosten oplevert. Of de pilot aanvraag- en afgifteproces rijbewijzen die door 5 grote gemeenten samen met de NVVB en de RDW is ontwikkeld en waarlangs bij succesvolle implementatie bijna 50% van het landelijke volume aan aanvragen loopt.

GRONDPLAAT COLLECTIVISEREN

De échte maatschappelijke winst is echter te behalen in het hart van de gemeentelijke organisatie: de primaire processen. Door ook hierin te standaardiseren en te innoveren kunnen we als gemeenten meer als één overheid werken en grote efficiencylagen maken. Problemen in de uitvoering op administratieve afhandelingsprocessen van onze ketenpartners hebben nu vaak te maken met de niet gestandaardiseerde manier van werken van gemeenten. Twee voorbeelden uit de dagelijkse praktijk: de problemen in de uitvoering van het PGB door de SVB en problemen die zorgverleners hebben met de afhandeling van declaraties omdat gemeenten dat proces allemaal anders hebben ingericht. Het kan ook anders waardoor maatschappelijke baten ontstaan. Een aansprekend voorbeeld hiervan is GBI-programma, waarin 15 grote gemeenten die samen bijna 50% van het klantenbestand vertegenwoordigen, op deze manier werken aan bijvoorbeeld een verregaand gestandaardiseerd en gedigitaliseerd aanvraagproces levensonderhoud. Uiteindelijk zal dit programma tot een geraamde besparing van 20 tot 30% op de landelijke uitvoeringskosten van ca € 1 mrd. leiden. Een serieus bedrag, ook al zou de helft ervan maar realiseerbaar zijn. Tegelijkertijd zijn dit taaie en langlopende trajecten die uithoudingsvermogen en doorzettingskracht vragen en alleen lukken als er een kopgroep van gemeenten aan wil sleuren.

Innovatie zal primair vanuit de inhoudelijke domeinen moeten gebeuren omdat de behoefte daar het beste kan worden bepaald, maar ook projecten rondom I-voorzieningen lenen zich hier voor. Daarbij moeten we brains uit de samenleving inschakelen: voorlopers in technologie, designers, wizz-kids en 'dwersdenkers' en innovatieve marktpartijen (onderwijs, high tech industry, marketingbranche o.a.), die vraagstukken op een onorthodoxe manier durven aan te pakken. In alle initiatieven kunnen en moeten dit soort innovaties worden ingezet.

Concreet zullen in 2017 de eerste gezamenlijke voorzieningen die door verschillende groepen van gemeenten (vaak met brancheorganisaties) ontwikkeld zijn worden opgeschaald en in zoveel mogelijk gemeenten worden uitgerold. Op deze manier worden gemeenten concreet ontzorgd. Het gaat om:

- aanvraag- en afgifteproces rijbewijzen
- digitale overlijdensaangifte
- nationale verhuisservice

- Collectieve ICT-Inkoopvoorwaarden (GIBIT)
- Gemeentelijk Overheid Netwerk
- Govroam

Deze projecten verschillen van elkaar in type, grootte, complexiteit, kosten en doorlooptijd van implementatie; factsheets zijn opgenomen als bijlage. Doel is in 2017 zoveel mogelijk gemeenten die dat willen gebruik te laten maken van deze voorzieningen. Naast deze relatief minder complexe voorzieningen wordt nog bepaald welke resultaten van de lopende meer grootschalige innovatietrajecten het komend jaar al kunnen worden opgeschaald voor deelname door meer gemeenten. Voor de hand liggende opties zijn de (informatievoorziening) Omgevingswet, GBI (Gemeentelijke basisprocessen Inkomen) en de uitvoering van het PGB.

3 Samen organiseren heeft een aanpak en structuur nodig

Om de kansen te kunnen pakken om de uitvoeringskwaliteit van de primaire processen in zoveel mogelijk gemeenten te verbeteren moeten eerst de juiste voorzieningen worden ontwikkeld en vervolgens moet het gebruik ervan maximaal worden bevorderd. Voor het eerste is vooral een kopgroep van enthousiaste gemeenten nodig die willen trekken, voor het tweede een instrumentarium dat als hefboom voor opschaling werkt. Voor beide doelen is een aanpak nodig die bestaat uit de volgende elementen:

- a. Overzicht en inzicht
- b. Een transparant beslismodel, onderlinge binding
- c. Stevige sturing op het realisatie- en opschalingstraject
- d. Een adequaat ingerichte landelijke ondersteuningsstructuur
- e. Het invullen van belangrijke voorwaardenscheppende condities

Deze elementen stelen op de gedachte van zelfregulering. Gemeenten kiezen voor deelname aan een project en/of het gebruik van de ontwikkelde voorziening of zien daar vanaf, maar als voor deelname gekozen wordt zijn de afspraken die in het project of over het gebruik van de voorziening worden gemaakt bindend. Dat is nodig om de gewenste versnelling in opschaling te realiseren en (keten-) partners moeten daar ook op kunnen rekenen, wanneer zij hun werkprocessen en I-voorzieningen aanpassen op de behoefte van gemeenten.

A Overzicht en inzicht

Versnellen in ontwikkelen en gebruik begint met het op één centraal punt hebben van overzicht op de initiatieven die lopen en voorzieningen die al beschikbaar zijn. Zo kan gemeenten inzicht worden geboden in de betekenis en impact van deelname aan een innovatieprogramma of gebruik van een beschikbare voorziening. Daarbij wordt telkens dezelfde duidingsmethodiek gebruikt.

Aan de hand van deze duidingsmethodiek ontstaat een goed beeld van de verschillende fases van een initiatief, van ontwikkeling tot beheer, de belangrijkste kenmerken en de impact en consequenties die deelname aan het initiatief of het gebruiken van de opgeleverde voorziening voor een gemeente heeft. Elke gemeente kan zo weloverwogen beslissen aan het initiatief deel te nemen of van de voorziening gebruik te gaan maken.

Eenzijds moet de duidingsmethodiek een gestandaardiseerd inzicht bieden in de kenmerken van de projecten. De duidingsmethodiek zal anderzijds moeten bestaan uit een prioriteitenweging: welke projecten voegen het meeste waarde toe voor de dienstverlening en voor de bedrijfsvoering van gemeenten, voor welke projecten is landelijke opschaling het meest noodzakelijk, welke projecten zijn urgent om andere redenen.

Tegelijkertijd is er geen tabula rasa aanpak voor opschaling mogelijk. Dat betekent dat wat er nu al ligt aan ontwikkelde voorzieningen, zoals de hiervoor genoemde zes, en de lopende innovatieprogramma's, zoals GBI en Omgevingswet, het startpunt vormt, waarop door andere gemeenten aangesloten kan worden om zo een hefboom te creëren voor opschaling.

B Transparant beslismodel, onderlinge binding

Er is een vorm van onderlinge binding nodig om de collectiviseringsbeweging verder te brengen en wel in de vorm van zelfregulering. Uitgangspunt is dat gemeenten gezamenlijk werken aan verbetering van de uitvoeringskwaliteit van hun dienstverlening. De mate van gebondenheid in de samenwerking bepalen zij samen en loopt van geheel vrij, via vrijwillig maar niet vrijblijvend (deelname is vrijwillig maar bij deelname zijn de afgesproken condities wel bindend), tot algemeen bindend voor alle gemeenten (als het bijvoorbeeld gaat om het GDI-stelsel).

C Stevige sturing op realisatie- en opschalingstraject

Overzicht en inzicht, een transparant beslismodel en onderlinge binding, zijn noodzakelijke elementen om te sturen op opschaling. Er is ook een gremium nodig dat namens alle gemeenten het innovatie- en opschalingsproces kan sturen, aanjagen en faciliteren.

Een door en binnen de VNG op te richten 'College voor Dienstverleningszaken', gebaseerd op de methode van werken van het College voor Arbeidszaken, gaat een belangrijke rol spelen in het programma Samen organiseren. Het 'College voor Dienstverleningszaken' legt, op aangeven van gemeenten, in een transparant proces aan het VNG Bestuur beslissingen voor over het starten van nieuwe initiatieven voor innovatie van dienstverlening en over het aanjagen van gebruik door zoveel mogelijk gemeenten van ontwikkelde voorzieningen voor verbetering van de uitvoeringskwaliteit van dienstverlening in een bepaald primair proces. In de advisering wordt ingegaan op de uitrol van de voorziening in de gemeenten, het daarbij te volgen tijdpad, de mate van binding van de deelnemende gemeenten, de samenwerkingsvorm en de te gebruiken (lokale, functionele, regionale of landelijke) uitvoeringsstructuur. Deze bestuursbeslissingen binden de gemeenten die gebruik gaan maken van de ontwikkelde voorziening. De commissie D&I blijft gewoon functioneren als belangrijk adviesorgaan voor het bestuur over strategisch inhoudelijke I- en dienstverleningsvraagstukken.

Aan de beslissing door het College voor Dienstverleningszaken tot standaard verklaren van ontwikkelde voorziening voor verbetering van de uitvoeringskwaliteit van dienstverlening in een bepaald primair proces gaat een zorgvuldig traject van impactanalyse, doordenken en afwegen vooraf. Daarvoor is strategisch vermogen, gecombineerd met kennis van de primaire processen van gemeenten onontbeerlijk. Een op de uitvoering gerichte visie en praktijkervaring is daarbij essentieel. De gemeentesecretarissen hebben een cruciale rol in de aansturing van hun organisaties op verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening en een efficiënte bedrijfsvoering. Zij hebben dus ook een belangrijke rol in het organiseren van het collectiviseren en het beslissen over het aanmerken als landelijke standaard van ontwikkelde voorzieningen. Gemeentesecretarissen uit een mix van gemeenten, van groot tot klein, krijgen daarom, samen met bestuurders en experts op het gebied van primaire processen en informatievoorziening, een belangrijke bij de advisering van het College voor Dienstverleningszaken aan het VNG-bestuur en het aanwenden van middelen uit het collectiviseringsfonds. Hoe dit voorbereidingstraject eruit ziet en hoe de betrokkenheid van beroepsverenigingen en ketenpartners daarbij georganiseerd wordt volgt uit de nadere uitwerking.

Om niet te wachten op de nadere uitwerking en die ook versneld tot stand te brengen behelst het voorstel ook dat het VNG-bestuur nog dit jaar een Taskforce Samen Organiseren instelt. De Task Force bestaat uit gezaghebbende personen met een verbinding naar de VNG governance om positie en

comfort te creëren. Die verbinding wordt gevonden door de Task Force vooralsnog te positioneren als kwartiermaker voor het 'College voor Dienstverleningszaken'. De samenstelling van de Task Force wordt hiermee in lijn gebracht. De Task Force heeft de volgende functies:

- Adresseert, prioriteert en regisseert initiatieven voor collectiviseren.
- Kijkt vanaf de initiatiefase mee naar initiatieven vanuit kansen voor schaalbaarheid, om een doorgaande lijn van werken te realiseren.
- Beheert, gebruikt en actualiseert de duidingsmethodiek, plot nieuwe initiatieven.
- Beoordeelt verzoeken om voor een ontwikkelde voorziening het proces van opschaling te initiëren, maakt de maatschappelijke baten inzichtelijk.
- Organiseert, regisseert, monitort en bewaakt na besluitvorming de implementatie in gemeenten.

D Adequate landelijke ondersteuningsstructuur die organiseert en uitvoert

De Task Force en na de oprichting College voor Dienstverleningszaken worden van een adequate landelijke ondersteuningsstructuur voorzien, die onder verantwoordelijkheid wordt gebracht van het VNG-bestuur. De landelijke ondersteuningsstructuur is gericht op het proces van collectiviseren¹. In de manier van werken moet sprake zijn van een doorgaande lijn; de landelijke ondersteuningsstructuur is daarom vanaf het begin tot het eind bij een initiatief betrokken, zij het met een verschillende intensiteit. In de initiatiefase gaat het om de beoordeling van de kansen voor opschaalbaarheid, tijdens de ontwikkelfase wordt mee gekeken naar wat er aan voorzieningen wordt gebouwd. Wanneer de voorzieningen daar rijp voor zijn, wordt het besluit tot opschaling voorbereid en als dat genomen is wordt de implementatie in de gemeenten ondersteund.

In de landelijke ondersteuningsstructuur worden schaarse, goede proces- en implementatiekwaliteit gebundeld. De proceskwaliteit ondersteunt de Task Force bij de adresserende, prioriterende en registrerende taak. De implementatiekwaliteit helpt gemeenten bij de implementatie van voor landelijk gebruik beschikbare voorzieningen. Zo kan herhalingsvoordeel geboekt worden, wat de kwaliteit ten goede komt.

E Voorwaardenscheppende condities invullen

Collectief financieringsarrangement

Op het gebied van collectiviseren worden veel initiatieven financieel ondersteund door gemeenten gezamenlijk. Ze investeren in kleiner verband in innovaties of via de VNG/KING gezamenlijk in de vorm van de Digitale Agenda 2020, beheer van gezamenlijke voorzieningen en tools en beheer van standaarden en architectuur en innovatie- en verandervermogen.

Terwijl de ambities en behoefte aan collectiviseren toenemen is de huidige route (uitname gemeentefonds) voor financiering van collectiviseren met ingang van 2018 niet meer mogelijk. Het is juist nu nodig om collectieve middelen beschikbaar te houden om de ambities die we met Samen organiseren hebben waar te kunnen maken. Het voorstel bevat daarom als opdracht een collectief financieringsarrangement uit te werken, waarbij de huidige middelen door een technische omzetting beschikbaar blijven voor de kosten van, investeringen in en voorfinanciering van lopende en nieuwe projecten van gezamenlijke dienstverlening, inclusief de ondersteuning van dit proces van collectiviseren. De inhoudelijke besteding van de middelen wordt dan jaarlijks door het VNG-bestuur op voorstel van het College voor Dienstverleningszaken geautoriseerd, met inachtneming van de reeds lopende verplichtingen.

Per initiatief kan worden vastgesteld of en op welke wijze een financiële incentive nodig is vanuit de

¹ Niet te verwarren met een uitvoeringsstructuur die belast is met de realisatie van een inhoudelijk collectiviseringsinitiatief en wisselend van samenstelling kan zijn qua gemeenten en partners

collectieve middelen; initiatieven kunnen zowel vanuit gemeenten als VNG/KING worden geïnitieerd en uitgevoerd. Het kan gaan om de financiering van innovaties uit de Digitale Agenda 2020 en op het terrein van de dienstverlening op medebewindstaken, zoals Omgevingswet en GBI, (voor)financieringen en ontwikkeling van gezamenlijke beheers constructies, beheer van voorzieningen en het aanjagen en implementeren van ontwikkelde voorzieningen in meer gemeenten. En ook de kosten van de ondersteuningsstructuur worden uit deze collectieve middelen betaald. Daarnaast biedt het collectieve financieringsarrangement de mogelijkheid om zorgvuldig en stapsgewijs tot herijking te komen van de huidige bestedingen, zonder dat de middelen dan vervallen. De omvang van de collectieve middelen zal circa 50 miljoen bedragen (zie ook het agendapunt overzicht gezamenlijke activiteiten 2017) en maakt het mogelijk om een stevige impuls te geven aan het Samen organiseren en tegelijkertijd nauwgezet te sturen op inzet van de middelen, vanuit de behoefte van de gemeenten gezamenlijk.

Rol VNG

De rol van de VNG is cruciaal voor het welslagen van de uitgewerkte opschalingsstrategie. Die rol betekent het toevoegen van de functie 'organiseren en faciliteren van het Samen Organiseren' aan haar doelstelling; daaruit spreekt de bereidheid bestuurlijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid te willen nemen. Deze rol uit zich vervolgens in de volgende elementen:

- Het mee bepalen van de strategie voor het onderhouden van de relatie en de verbinding met het Rijk en andere overheden –door BA's te sluiten bijvoorbeeld- over collectiviseren als maatschappelijke beweging, waarin ook die overheden een rol en verantwoordelijkheid hebben;
- Het organiseren en realiseren van de voorwaardenscheppende aspecten die voor alle collectiviseringsinitiatieven van belang zijn en die te maken hebben met het wegnemen -door lobby en beleidsbeïnvloeding- van belemmeringen voor standaardisatie en opschaling, onder andere in wet- en regelgeving;
- Het inrichten van de governance voor collectiviseren door het oprichten, inrichten (reglement zelf-regulering) en doen functioneren van het 'College voor Dienstverleningszaken' en het laten nemen van besluiten omtrent collectiviseren door het Bestuur op voorstel van dit College. .
- Het bevorderen van het instellen en het voeren van het technisch beheer over het uit te werken collectieve financieringsarrangementt;
- Het inrichten en in stand houden van de landelijke ondersteuningsstructuur.

4 Volgende stap na besluitvorming in BALV

Na besluitvorming in de BALV over deze aanpak wordt als eerste stap de Task Force Samen organiseren ingesteld.

Vervolgens worden in nauwe samenspraak met de Task Force de volgende stappen gezet:

- Nader uitwerken van governance, inclusief bepaling positie GPO en onderlinge verhouding Cie D&I en College voor dienstverleningszaken
- Uitwerken van het collectieve financieringsarrangement: omvang, bereik, beheer en spelregels voor besluitvorming over inzet middelen.
- Nader uitwerken en inrichten van de landelijke ondersteuningsstructuur voor het aanjagen en faciliteren van de collectiviseringsbeweging.
- Nader uitwerken en inrichten van de uitvoeringsstructuur die nodig is voor het beheer en doorontwikkelen van eenmaal opgeleverde gezamenlijke voorzieningen.
- Vullen van de aanpak met een beschrijving van gezamenlijke voorzieningen voor verbetering van de dienstverlening die er zijn of in de maak zijn, inclusief het perspectief van samenwerking en de prioriteren
- Opstellen en onderhouden van een meerjarige dynamische routekaart Samen organiseren met daarin opgenomen de prioritair voor opschaling in aanmerking komende innovatie-initiatieven en

al beschikbare voorzieningen, waarvan de 6 in dit voorstel genoemde voorzieningen onderdeel uitmaken.

Vanaf 1 januari 2017 wordt gestart met de uitvoering van de opschalingsbeweging waarbij de zes genoemde initiatieven (zie bijlage) prioriteit krijgen. Tegelijkertijd worden de governance, landelijke ondersteuningsstructuur en het financieringsarrangement verder uitgewerkt voor besluitvorming op de ALV van 2017. Dit alles om vanaf dan vol gas te geven en eind 2018 terug te rapporteren over werking, formule en succes.

Bijlage: factsheets projecten

Aanvraag- en afgifteproces rijbewijzen

Wie heeft het ontwikkeld?

NVvB voert samen met RDW en verschillende gemeenten een project uit voor het digitaliseren van het aanvraagproces voor rijbewijzen. Dit met als doel om de positie van de gemeente bij de heraanvraag uit het proces te halen en de kwaliteit van de foto op het document te verbeteren.

Wat is het precies, wat kun je er mee (applicatie, app, werkproces, anders?)

De burger kan bij een heraanvraag van zijn rijbewijs een foto laten maken bij een erkende fotograaf (3.000 in Nederland). Bij de fotograaf wordt tevens een handtekening gezet. Beide bestanden worden door de burger (na inlog met DigiD niveau 4) in het portaal van de RDW geüpload.

RDW heeft software ontwikkeld die de aangeleverde foto en de handtekening vergelijkt bij de bij de RDW beschikbare gegevens. Indien met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid kan worden vastgesteld dat de bestanden bij de persoon horen wordt het rijbewijs aangemaakt en via het gemeentelijke loket verspreid. Bij twijfel dient de burger zich al in het aanvraagproces alsnog bij de gemeentelijke balie te melden.

Deze pilot staat los van de pilot voor thuisbezorgen reisdocumenten en de projecten worden in een latere fase mogelijk samengevoegd. Het combineren van beide projecten heeft vooralsnog de uitdaging dat de identiteit van de burger dan helemaal niet bij een overheidsinstantie wordt gevalideerd.

Wie gaat het gebruiken; gemeente of ketenpartner?

Zowel gemeenten als RDW.

Als je het als gemeente gaat gebruiken, wat moet je dan doen qua implementatie (IT, werkproces, veranderkundig, personeelsmatig)?

Het heeft impact op het personeel (minder baliebezoeken voor aanvraag rijbewijs) en het is een veranderkundig vraagstuk. Bij de uitgifte zal de identiteit van de burger zeer secuur moeten worden vastgesteld. Voordat dit project grootschalig kan worden geïmplementeerd, zal eerst nog een goede impactanalyse moeten plaatsvinden om alle consequenties voor inwoners en gemeenten goed in beeld te krijgen.

Wat kost het gebruik en wat levert het op qua besparing (in € en fte) ; is een kwalitatieve beschrijving, tenzij we een businesscase hebben, dan cijfers toevoegen?

Vooralsnog zijn er geen out of pocket kosten voor de gemeenten voorzien. Door het verminderen van het aantal baliebezoeken wordt de gemeentelijke frontoffice ontlast.

Digitale overlijdensaangifte

Wie heeft het ontwikkeld?

Gemeenten hebben samen met NVvB en VNG/KING het proces voor Digitaal Aangifte Overlijden uitgewerkt.

Wat is het precies, wat kun je er mee (applicatie, app, werkproces, anders?)

Digitaal Aangifte Overlijden is een online formulier dat Uitvaartverzorgers de mogelijkheid biedt om een aangifte van overlijden digitaal in te dienen. Het formulier is beschikbaar achter het Ondernemingsdossier en maakt gebruik van eHerkenning niveau 2+ en de Berichtenbox voor Bedrijven. Voor gemeenten die gebruik willen maken van een koppelvlak wordt een gestandaardiseerd koppelvlak beschikbaar gesteld.

De huidige versie van het formulier is geleverd door EZ en de nieuwe versie (gereed begin 2017) wordt geleverd door de markt (gemeentelijke softwareleveranciers).

Wie gaat het gebruiken; gemeente of ketenpartner?

Gemeenten.

Als je het als gemeente gaat gebruiken, wat moet je dan doen qua implementatie (IT, werkproces, veranderkundig, personeelsmatig).

Als de gemeente gebruik maakt van het gestandaardiseerde koppelvlak naar de gemeentelijke backoffice dient dit beschikbaar te worden gesteld door de gemeentelijke softwareleverancier. Verder zorgt het voor minder baliebezoeken. Het heeft geen impact op het gemeentelijke backoffice proces.

Wat kost het gebruik en wat levert het op qua besparing (in € en fte); is een kwalitatieve beschrijving, tenzij we een businesscase hebben, dan cijfers toevoegen?

De landelijke voorziening wordt gratis beschikbaar gesteld aan gemeenten. Indien de gemeente gebruik maakt van het koppelvlak zal de softwareleverancier kosten in rekening brengen voor het aanpassen van de backoffice. Als de melding via de Berichtenbox voor Bedrijven komt zijn er geen kosten aan. Door het verminderen van het aantal baliebezoeken wordt een substantieel bedrag bespaard. Het landelijke e-formulier levert voor begrafenisondernemers –een kleine toepassing - een besparing op van 1,5 tot 5 uur per aangifte. Als we het allemaal gaan gebruiken levert alleen al deze voorziening voor begrafenisondernemers een voordeel op van € 15 mln. per jaar. Dit nog los van het sterk toegenomen gemak waarmee zij hun zaken met de overheid kunnen afwerken.

Digitale verhuisservice

Wie heeft het ontwikkeld?

Gemeenten hebben samen met NVvB, VDP en VNG/KING het proces voor de online verhuizing uitgewerkt.

Wat is het precies, wat kun je er mee (applicatie, app, werkproces, anders?)

De Digitale Verhuisservice is een online formulier dat burgers de mogelijkheid biedt om een verhuizing online door te geven. Hierbij worden de gegevens van de Aangever en de meeverhuizende gezinsleden voorgevuld en wordt gebruik gemaakt van de BAG voor het bepalen van het nieuwe adres. Het formulier is beschikbaar achter MijnOverheid en maakt gebruik van DigiD en de Berichtenbox voor Burgers. Voor gemeenten die gebruik willen maken van een koppelvak wordt een gestandaardiseerd koppelvak beschikbaar gesteld. De voorziening komt april 2017 beschikbaar.

Wie gaat het gebruiken; gemeente of ketenpartner?

Gemeenten.

Als je het als gemeente gaat gebruiken, wat moet je dan doen qua implementatie (IT, werkproces, veranderkundig, personeelsmatig)?

Als de gemeente gebruik maakt van het gestandaardiseerde koppelvak naar de gemeentelijke backoffice dient dit beschikbaar te worden gesteld door de gemeentelijke softwareleverancier. Verder zorgt het voor minder baliebezoeken. Het heeft geen impact op het gemeentelijke backoffice proces.

Wat kost het gebruik en wat levert het op qua besparing (in € en fte) ; is een kwalitatieve beschrijving, tenzij we een businesscase hebben, dan cijfers toevoegen?

De landelijke voorziening wordt gratis beschikbaar gesteld aan gemeenten. Indien de gemeente gebruik maakt van het koppelvak zal de softwareleverancier kosten in rekening brengen voor het aanpassen van de backoffice. Door het verminderen van het aantal baliebezoeken wordt een substantieel bedrag bespaard.

GIBIT – Uniforme inkoopvoorwaarden ICT

Wie heeft het ontwikkeld?

Gemeenten, gemeentelijke samenwerkingsverbanden en KING en een klankbordgroep van leveranciers hebben de GIBIT ontwikkeld. De ontwikkeling is ondersteund door een advocatenkantoor (DirkZwager) en adviesbureau ICT Recht.

Wat is het precies, wat kun je er mee (applicatie, app, werkproces, anders?)

De doelstelling van de GIBIT is het professionaliseren van het gemeentelijk opdrachtgeverschap en het strikter kunnen aansturen van de ICT markt vanuit de inkoopfunctie van gemeenten en gemeentelijke samenwerkingsverbanden.

De GIBIT bestaat uit een algemeen juridische inkoopkader en is gebaseerd op de ARBIT (de inkoopvoorwaarden van het Rijk). De GIBIT staat niet op zichzelf. De GIBIT maakt deel uit van een samenhangend en modulair opgezette voorwaarden- en overeenkomstenstructuur waarin afspraken voor een ICT product/dienst zijn opgenomen. Ook zijn hulpmiddelen voorzien voor het opstellen van ICT-contracten. De GIBIT is eind 2016 beschikbaar voor gebruik.

Wie gaat het gebruiken; gemeente of ketenpartner?

Gemeenten en gemeentelijke samenwerkingsverbanden en de ICT leveranciers op de gemeentemarkt.

Als je het als gemeente gaat gebruiken, wat moet je dan doen qua implementatie (IT, werkproces, veranderkundig, personeelsmatig)?

De GIBIT en de bijbehorende modelcontracten, handreikingen en hulpmiddelen zullen gebruikt gaan worden door inkopers, I&A professionals en juristen binnen inkoop en informatie/ICT-management processen. Voor de borging van het gebruik is het van belang dat elke gemeente de GIBIT in het eigen aanbestedingsbeleid opneemt. Voor de invoering en optimaal gebruik is het noodzakelijk dat inkopers, juristen en I&A professionals kennis en ervaring opbouwen over de inhoud en de bijbehorende hulpmiddelen.

Wat kost het gebruik en wat levert het op qua besparing (in € en fte) ; is een kwalitatieve beschrijving, tenzij we een businesscase hebben, dan cijfers toevoegen?

Het gebruik van de GIBIT kost niets. Bijna 80% van de gemeenten (59x) die heeft deelgenomen aan een brede consultatie van de conceptversie vindt de GIBIT beter bruikbaar dan de huidige voorwaarden. De verwachte voordelen van gebruik van de GIBIT zijn dat gemeenten beter kunnen inspelen op samenwerking en het samen organiseren van de informatievoorziening.

Verder is het gebruik van de gemeentelijke ICT kwaliteitsnormen en standaarden voor beveiliging, interoperabiliteit, archivering, toegankelijkheid, landelijke ICT infrastructuur en cloud in de GIBIT geborgd. Dat leidt tot een hogere kwaliteit van ICT producten en diensten. Brede adoptie resulteert in een gelijk en meer transparant speelveld voor de ca. 200 ICT leveranciers die op de gemeentemarkt actief zijn.

Gemeentelijke Overheid Netwerk (GON)

Wie heeft het ontwikkeld?

Het GON wordt door gemeenten, VNG en KING in het kader van DA2020 ontwikkeld.

Wat is het precies, wat kun je er mee (applicatie, app, werkproces, anders?)

Het GON is een gesloten netwerkvoorziening (vaste verbindingen) voor gemeenten, gemeentelijke samenwerkingsverbanden en uitvoeringsdiensten met veilige koppelingen met de GDI (Generieke Digitale Infrastructuur), met het RON (rijksoverheid netwerk), met de landelijke voorzieningen voor zowel de gehele overheid als die specifiek voor gemeenten en het internet ter ondersteuning van het "nieuwe werken" van de eigen medewerkers en digitale toegankelijkheid voor inwoners en ondernemers.

Wie gaat het gebruiken; gemeente of ketenpartner?

Het GON biedt gemeenten, gemeentelijke samenwerkingsverbanden en uitvoeringsdiensten de mogelijkheid om met één (redundante) netwerkverbinding met het GON een betrouwbare en veilige digitale verbondenheid te hebben met alle partijen waarmee op veilige wijze informatie-uitwisseling moet kunnen plaatsvinden, zoals bijvoorbeeld de ketenpartners. Tevens biedt het GON de mogelijkheid om als gezamenlijke voorziening netwerkmonitoring als informatiebeveiligingsdienst in te richten. Hiermee wordt het risico op het optreden van (informatie) beveiligingsincidenten voor alle aangesloten partijen verminderd

Als je het als gemeente gaat gebruiken, wat moet je dan doen qua implementatie (IT, werkproces, veranderkundig, personeelsmatig)?

Om dit te bereiken dienen de bovengenoemde partijen een netwerkaansluiting op het GON te maken, eigen datacenters op het GON aan te sluiten en de ketenpartners en de commerciële datacenters waarvan SaaS diensten worden betrokken een koppeling op het GON aan te laten brengen. Vervolgens dienen zij de vele tientallen netwerkverbindingen met hun omgeving op te heffen.

Wat kost het gebruik en wat levert het op qua besparing (in € en fte) ; is een kwalitatieve beschrijving, tenzij we een businesscase hebben, dan cijfers toevoegen?

Voordelen voor de gemeenten bij gebruik van het GON-vast

- gemeenten hoeven zelf niet meer zorg dragen voor betrouwbare digitale verbindingen voor veilige informatie-uitwisseling; vermindering beheerlast netwerkverbindingen in termen van kennis, kunde en capaciteit;
- het "nieuwe werken" en samenwerking tussen gemeenten worden optimaal gefaciliteerd;
- financiële voordelen als gevolg van gezamenlijke inkoop van netwerkcapaciteit;
- er kunnen hogere eisen worden gesteld aan IV/ICT leveranciers (omkering van de afhankelijkheid; gemeenten gezamenlijk in de "lead");
- vermindering van de risico's op het optreden van (informatie) beveiligingsincidenten door het centraal inrichten van netwerkmonitoring.

Govroam

Wie heeft het ontwikkeld?

Govroam is ontwikkeld door stichting Govroam in samenwerking met gemeenten en andere overheidsorganisaties.

Wat is het precies, wat kun je er mee (applicatie, app, werkproces, anders?)

Govroam staat voor Government Roaming en is een dienst die het mogelijk maakt om veilig in te loggen op een op govroam aangesloten gemeentelijk wi-fi netwerk. De dienst is afgeleid van eduroam, een vergelijkbare dienst die in het onderwijs wordt gebruikt en inmiddels dagelijks over de hele wereld zo'n 20 miljoen gebruikers heeft.

Wie gaat het gebruiken; gemeente of ketenpartner?

Gemeenten en ketenpartners

Als je het als gemeente gaat gebruiken, wat moet je dan doen qua implementatie (IT, werkproces, veranderkundig, personeelsmatig)?

Govroam vraagt minimale investeringen, doordat gebruik wordt gemaakt van meestal al aanwezige netwerken en componenten. Alleen de verbinding naar de centrale authenticatieserver en een aantal instellingen op netwerkapparaten moet worden aangepast.

Wat kost het gebruik en wat levert het op qua besparing (in € en fte) ; is een kwalitatieve beschrijving, tenzij we een businesscase hebben, dan cijfers toevoegen?

De kosten zijn zeer beperkt en omvatten een eenmalig bedrag van € 1500 voor de aansluiting en afhankelijk van het aantal gebruikers € 500 tot € 2500 per jaar voor het gebruik. De uitrol van govroam bij gemeenten is in volle gang en moet eind 2017 tot een landelijke dekking van op govroam aangesloten gemeenten leiden.

Govroam verbindt het wi-fi netwerk van een aangesloten gemeente met een centrale authenticatieserver. Daardoor is het mogelijk dat medewerkers van zo'n gemeente veilig kunnen inloggen op hun eigen gemeentelijk netwerk, ook wanneer zij zich fysiek bij een andere gemeente bevinden. Zo'n medewerker kan de inloggegevens gebruiken die hij/zij van zijn/haar eigen gemeente heeft ontvangen. Dat maakt het gebruik van draadloze verbindingen niet alleen eenvoudiger maar ook veiliger, zeker wanneer govroam wordt gebruikt in combinatie met een zogenaamde VPN verbinding, waardoor data in beginsel niet van buitenaf zijn af te luisteren of te beïnvloeden. Govroam maakt het mogelijk om veiliger en gemakkelijker digitaal (samen) te werken.

B Financiering collectieve activiteiten

Aanleiding

Tijdens de Algemene Ledenvergadering in juni 2016 is een afwegingskader vastgesteld voor activiteiten die de VNG in de toekomst collectief gaat oppakken. Daarnaast hebben de leden het bestuur van de VNG gevraagd voorstellen te ontwikkelen hoe deze activiteiten vanaf 2018 dienen te worden gefinancierd. De financieringskwesitie is een gevolg van het besluit van de beheerders van het Gemeentefonds om vanaf 2018 de financieringsroute via het GF af te sluiten. Vanaf 2018 zullen alle beschikbare middelen uit het Gemeentefonds via de bekende verdeelsleutels aan de individuele gemeenten worden uitgekeerd. Dit houdt in dat een nieuwe financieringsystematiek moet worden ontwikkeld voor die activiteiten die naar het oordeel van de leden voor collectieve uitvoering in aanmerking komen.

Financiering collectieve activiteiten

In de afgelopen periode hebben we voor de financiering van collectieve activiteiten de route via het Gemeentefonds gebruikt. Jaarlijks leggen we de leden op de ALV daartoe voorstellen voor. De verantwoording over de activiteiten die met dat geld door of namens VNG en King worden uitgevoerd, wordt ook jaarlijks aan de ALV voorgelegd. Deze wijze van financiering stopt op 1 januari 2018. Conform het gestelde in de Financiële Verhoudingswet stelt, zullen vanaf dat moment alle middelen in het Gemeentefonds volgens de bestaande verdeelsleutels over de gemeenten worden verdeeld. De financiering van collectieve activiteiten wordt ingewikkelder, terwijl de wens tot samenwerking en collectieve aanpakken toeneemt. Een belangrijke prikkel daartoe zijn de decentralisaties in het Sociaal Domein, gecombineerd met de voortschrijdende informatisering. Deze ontwikkelingen vragen om een andere benadering van uitvoeringsprocessen waarbij beheer, innovatie, standaarden, contractering steeds vaker in collectief verband worden en zullen moeten worden opgepakt.

De centrale vraag is dus: hoe kunnen we, nu de technisch eenvoudige route via het Gemeentefonds verdwijnt, toch de noodzakelijke collectiviteit bewaren en zo mogelijk versterken?

Gescheiden financieringsstromen

Allereerst hebben we de route via de VNG-contributie verkend. De jaarlijkse contributie zou dan verhoogd moeten worden met het bedrag dat nodig is voor collectieve activiteiten. Technisch is dit een aantrekkelijke manier die tot weinig extra administratieve lasten leidt. Er zijn echter ook bezwaren. In dat geval wordt er geen onderscheid meer gemaakt tussen de aloude hoofdactiviteiten van het VNG-bureau (belangenbehartiging, platform en ondersteuning) en de aanvullende (en wisselende) collectieve beheer- en vernieuwingsactiviteiten die sterk gericht zijn op de ondersteuning van de gemeentelijke bedrijfsvoering. We vinden het belangrijk dat het onderscheid tussen de bestuurlijke activiteiten en de bedrijfsvoeringstaken binnen de VNG zichtbaar blijft. Dat is een belangrijke reden om voor twee financieringsstromen te blijven kiezen. Een tweede bezwaar is van fiscale aard. Als kerntaken én (collectieve) dienstverlening samen onder de contributie worden gebracht, wordt de VNG voor het totaal van haar activiteiten waarschijnlijk Vpb-plichtig. Deze argumenten wegen naar onze mening voldoende zwaar om niet voor de contributieroute te kiezen.

Collectieve belangen

De activiteiten die we in de afgelopen periode collectief hebben gefinancierd hebben als gezamenlijk kenmerk dat ze voor alle gemeenten bedoeld zijn en dat alle gemeenten van de producten gebruik kunnen maken. Ook nu de financieringsgrondslag verandert, blijft de noodzaak om als collectief producten te ontwikkelen, te beheren en te gebruiken onverminderd groot. Op het gebied van de uit-

voering en uitvoeringsprocessen moeten nog flinke verbeterlagen worden gemaakt. Daarmee kan in het hele land de kwaliteit van de uitvoering en dienstverlening op een hoger plan worden gebracht en kunnen de kosten worden gereduceerd. In het separate voorstel 'Samen organiseren' gaan we daarop dieper in. Het is van groot belang de verdere ontwikkeling van de gemeentelijke uitvoering collectief aan te pakken. Dat is alleen mogelijk als we als alle gemeenten die ontwikkeling ook gezamenlijk blijven financieren.

De financiering in 2017

Op de ALV in juni 2016 is besloten deze collectieve activiteiten voor 2017 nog uit het gemeentefonds te financieren. In totaal is daarvoor ongeveer 50 miljoen euro uit het gemeentefonds ter beschikking gesteld. In dat pakket is inbegrepen de financiering van KING, ontwikkeling en beheer van de technische kant van het sociaal domein (zoals het gegevensknooppunt), de digitale agenda en tal van andere onderdelen die alle gericht zijn op ontwikkeling, beheer en stroomlijning van de gemeentelijke dienstverlening.

Ongeveer 25 miljoen euro is bestemd voor zaken die een structureel karakter hebben (en ook eerder al als zodanig zijn bestempeld), zoals het beheer van standaarden, infrastructuur, uitvoeringsinstrumenten en de basisdienstverlening van KING, de andere 25 miljoen wordt besteed aan tijdelijke of incidentele activiteiten en innovatie.

In onderstaand overzicht staan de structurele en incidentele activiteiten voor 2017.

Structureel	Bedrag
Taxatiewijzers WOZ	1.000.000
Digitaal Klantdossier	611.000
14+Netnummer	1.588.000
Beheer en onderhoud aanpak NUP	950.000
Realisatie en beheer Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein	193.000
Burgerzakenmodules basisregistratie personen	350.000
Beheer ISD standaarden en ICT-infrastructuur	11.100.000
Beheer en aanbesteding raamcontracten Sociaal Domein	250.000
Informatiebeveiligingsdienst IBD	2.000.000
Basisdienstverlening KING	7.500.000
Totaal structureel	€ 25.452.000
Incidenteel/tijdelijk	Bedrag
Operatie BRP	1.000.000
Digitale Agenda	20.260.000
Collectieve I-voorzieningen en dienstverlening	2.000.000
Informatievoorziening Omgevingswet	1.950.000
Totaal eenmalig	€ 25.210.000
Totaal 2017	€ 50.752.000

De financiering vanaf 2018

De activiteiten die we in 2017 willen gaan uitvoeren hangen nauw met elkaar samen. Samen beheren en innoveren is alleen mogelijk als we blijven uitgaan van een financieringswijze waaraan alle gemeenten blijven bijdragen, ook als de route via het Gemeentefonds niet meer begaanbaar is. Het is juist nu nodig om collectieve middelen beschikbaar te houden om ambities waar te kunnen maken. De middelen die via het Gemeentefonds voor collectieve activiteiten beschikbaar zijn, zullen in 2018 over alle

gemeenten worden verdeeld. De continuïteit van het werk kan alleen worden gegarandeerd als alle leden van de VNG die middelen op hun begroting reserveren voor dit doel en evenredig bijdragen.

We streven daarom naar een 'technische omzetting van de route' waarbij alle gemeenten de huidige middelen ook in de toekomst beschikbaar houden en een collectief financieringsarrangement kan worden uitgewerkt. We stellen voor om binnen de governance van de VNG een fonds of voorziening in te stellen waaraan alle gemeenten jaarlijks bijdragen. Via een financieringsarrangement moeten de kosten van de collectiviseringsagenda worden gedekt.

De omvang van het fonds of voorziening zal worden bepaald door wat gemeenten samen uitvoeren en ontwikkelen. De leden van de VNG bepalen op hoofdlijnen de doelen en besteding van het fonds, de vaststelling van de daaruit voortvloeiende specifieke activiteiten wordt in de handen gelegd van een commissie/college, samengesteld uit bestuurders, gemeentesecretarissen en domeindeskundigen. Deze commissie adviseert het bestuur van de VNG. Binnen het fonds zal sprake zijn van compartimentering: een nader vast te stellen deel is bestemd voor beheer (standaarden en processen), een deel voor structurele activiteiten (zoals monitors, langjarige programma's, ondersteuning), een deel voor innovatie (ontwikkeling van nieuwe toepassingen en programma's). De hoogte van de voeding van het fonds/voorziening kan fluctueren, al naar gelang de gestelde doelen en de ontwikkelingen. Om continuïteit te kunnen bewerkstelligen gaan we uit van een meerjarenbegroting (over een periode van vier jaar). Een financiële en inhoudelijke planning over een periode van een aantal jaren is noodzakelijk omdat een aanzienlijk deel van het fonds bestemd zal zijn voor (semi-)structurele activiteiten en investeringen die over verschillende jaarschijven heengaan. Op de jaarvergadering in juni worden de activiteiten en resultaten jaarlijks verantwoord.

Na instemming van de leden op de BALV over de uitgangspunten van de instelling van fonds/voorziening zullen we de werkwijze, aansturing, fiscale aspecten, beheer en verantwoording verder uitwerken. Die uitwerking zal in juni 2017 op de ALV aan de leden worden voorgelegd. De uitwerking omvat in ieder geval de onderstaande elementen:

- De definitieve hoogte van het bedrag, de daarmee te financieren activiteiten en de wijze van voeding
- Beheercyclus met meerjarige programma's
- Governance en besluitvorming
- Tussentijdse control
- Verantwoording

De BALV 2016 wordt gevraagd in te stemmen met het volgende:

Het voorstel om vanaf 2018 een fonds/voorziening in te stellen ter financiering van collectieve activiteiten op het gebied van de gemeentelijke uitvoering en dit fonds te voeden met een door alle gemeenten jaarlijks in te brengen en nader vast te stellen bedrag. Daarnaast stellen wij u voor het VNG-bestuur opdracht te geven de werkwijze en governance van dit fonds/voorziening verder uit te werken en daarover op de ALV in juni 2017 nadere voorstellen voor te leggen.

C Doordecentralisatie naar gemeenten van taken sociaal domein

Aanleiding

Op de Algemene ledenvergadering van 2016 is besloten dat het VNG-bureau met ingang van 2018 zal stoppen met de uitvoering en financiering van een aantal beleidstaken in het Sociaal Domein. Omdat het hier in meerderheid gaat om wettelijke taken, is het zonder meer beëindigen van die taken geen optie en moeten ze elders worden belegd. Afsproken is dat de VNG op zoek zal gaan naar alternatieven daarover een voorstel zal presenteren.

In dit voorstel doen wij voorstellen voor de financieringswijze van collectief aan te pakken activiteiten en presenteren we alternatieven voor de uitvoering van wettelijke taken in het sociaal domein.

Achtergrond

In de aanloop naar de decentralisaties heeft de ALV in 2013 besloten een aantal taken tijdelijk aan het VNG-bureau te mandateren. Het ging daarbij voor het merendeel om wettelijke taken die uitgevoerd werden door landelijk opererende organisaties. Er was te weinig voorbereidingstijd om de mogelijkheden tot echte decentralisatie te onderzoeken en de uitvoering op lokaal niveau voor te bereiden. De continuïteit dreigde daarmee in gevaar te komen.

Op de Algemene ledenvergadering in juni 2016 is besloten dat het VNG-bureau met ingang van 2018 stopt met de financiering en aansturing van de hierboven genoemde instellingen. In de eerste plaats omdat in 2013 is afgesproken dat het om een tijdelijke regeling gaat maar ook omdat de aard van deze taak zich niet goed verhoudt tot de verenigingsstructuur. Immers, omdat het bij deze activiteiten in het Sociaal Domein gaat om ondersteuning van individuele burgers, handelt de VNG als een bestuursorgaan (verlengd lokaal bestuur) zonder de daarbij behorende democratisch gelegitimeerde bevoegdheden. Voor de langere termijn is de uitvoering van publieke taken in het Sociaal Domein door het VNG-bureau daarom geen houdbare situatie.

Een laatste -meer technisch- argument om met de regeling te stoppen is het stopzetten van de huidige financieringsroute via het gemeentefonds vanaf 2018. Het geld dat hierdoor vrijvalt (plm. € 32 miljoen) zal vanaf dat moment over alle gemeenten worden verdeeld.

In het laatste jaar van de regeling (2017) zullen de volgende functies/instellingen nog collectief via de VNG worden gefinancierd: het Vertrouwenswerk Jeugd, Luisterend oor, Kindertelefoon, de tolkvoorziening voor doven, meeneembare voorzieningen, de collectieve financiering van speciale opvanglocaties voor slachtoffers van eergerelateerd geweld, loverboyproblematiek en mensenhandel en het landelijk telefoonnummer Veilig Thuis.

Onderzoek naar het vervolg

De afgelopen maanden hebben we onderzocht of het mogelijk is dat gemeenten de taken zelf gaan financieren en/of uitvoeren zonder dat dit leidt tot kwaliteitsverlies en onacceptabele verhoging van de kosten. De gebruikers van de voorzieningen mogen er geen zwaarwegende negatieve effecten van ondervinden. Als dat wel het geval is, dienen de functies niet verder te worden gedecentraliseerd en is het beter dat het Rijk de taken terugneemt.

Wij verwachten dat de uitvoering en/of financiering van de genoemde taken door individuele gemeenten niet ten koste hoeft te gaan van de kwaliteit en de toegankelijkheid van de voorzieningen. Een sterke stijging van de kosten kan voorkomen worden mits we afspreken een aantal van de genoemde taken (te weten Vertrouwenswerk Jeugd, Luisterend oor en Kindertelefoon) gezamenlijk te blijven

financieren en zo de continuïteit te waarborgen. Vanuit dat uitgangspunt komen we tot de volgende oplossingsrichtingen.

Vertrouwenswerk Jeugd, Luisterend oor en Kindertelefoon.

Deze drie functies hebben een aantal gemeenschappelijke kenmerken. Allereerst gaat het om taken die alle gemeenten moeten uitvoeren: ze zijn wettelijk verplicht. Met andere woorden: elke gemeente moet – in een of andere vorm – haar inwoners in de gelegenheid stellen er gebruik van te maken. Het tweede gemeenschappelijk kenmerk is dat de diensten vrij toegankelijk en bereikbaar moeten zijn voor burgers, dus zonder tussenkomst (door verwijzing of beschikking) van een gemeente. Een derde overeenkomst is de anonimiteit die de gebruikers kunnen vragen: de verrichtingen van de instellingen zijn daardoor niet terug te leiden naar individuen.

Voor deze functies hebben we vanaf 2015 drie instellingen gecontracteerd die op landelijke schaal werken, te weten stichting Advies- en Klachtenbureau jeugdzorg, stichting Sensor en stichting Kindertelefoon. Gebleken is dat de uitvoering van de taken bij deze instellingen in goede handen is, we zien daarom geen enkele reden om de uitvoering over 390 gemeenten te gaan verdelen. Een belangrijk argument daarbij is dat het vrijwel onmogelijk is om als individuele gemeente zelf die functies ordentelijk en financieel verantwoord in te richten. Versnippering zal zeker leiden tot verlies van kwaliteit en sterk kostenverhogend zijn.

We stellen de ledenvergadering daarom voor zich uit te spreken voor continuering van de bestaande praktijk waarbij de uitvoering in handen blijft van de drie landelijk opererende organisaties. Ten aanzien van de financiering worden vanaf 2018 alle gemeenten zelf verantwoordelijk. Om de administratieve lasten te beperken moeten de instellingen hun krachten bundelen en een gezamenlijk aanbod aan alle gemeenten doen. Daarmee zijn drie belangrijke functies in het sociaal domein geborgd. Omdat de contacten van de instellingen met de gebruikers anoniem kunnen (en mogen) zijn, is het niet mogelijk dat de instellingen met gemeenten gaan afrekenen op basis van 'verrichting'. Daarom ligt een financieringsvorm waarin gemeenten zich 'abonneren' op de diensten meer voor de hand. De prijs van die dienst zal daarbij worden gebaseerd op het aantal inwoners per gemeente. Omdat alle gemeenten de taken moeten uitvoeren, is dat een aantrekkelijke en rechtvaardige werkwijze. In de afgelopen jaren stond de mogelijkheid voor gemeenten open om een of meer van de functies zelf in te richten. Enkele gemeenten hebben in 2015 voor een eigen oplossing gekozen. De ervaring keert dat het erg lastig is om lokaal een uitvoeringsorganisatie in te richten die kwalitatief voldoet en niet tot een kostenexplosie leidt. We willen daarom blijven uitgaan van een collectieve aanpak: landelijke uitvoering met lokale financiering.

Het VNG-bureau zal een coördinerende en faciliterende rol blijven spelen. Met de drie organisaties zullen we tariefafspraken maken die voor alle gemeenten die een abonnement nemen bindend zijn. Ook zal de VNG met de organisaties afspraken maken over rapportages en verantwoording (zoals ook nu gebeurt). De organisaties zullen zelf een administratie moeten inrichten om de abonnementen met gemeenten af te sluiten. De gemeenten verplichten zich het afgesproken landelijk tarief (een bedrag per inwoner) rechtstreeks aan de drie organisaties te betalen.

Met de drie organisaties hebben we zorgvuldig overleg gevoerd over dit voorstel. Zij kunnen er mee uit de voeten als gemeenten vanaf 2018 ook daadwerkelijk voor deze route kiezen, de aangeboden diensten af te nemen en te bekostigen. Als dat niet het geval zou zijn, kunnen zij de kwaliteit van hun werk niet garanderen. Omdat het voor deze organisaties van groot belang is tijdig te kunnen anticiperen op de nieuwe situatie leggen we u nu al separaat een voorstel ter besluitvorming voor (voorstel 4.c?)

Tolkvoorziening voor doven

De tolkvoorziening is van toepassing op drie domeinen: werk en inkomen, Wmo en onderwijs. Gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk gesteld voor de doventolk in het leefdomein (Wmo) en de tolkinzet vanuit de Participatiewet, het zwaartepunt ligt echter bij de Wmo. De doventolk wordt als voorziening in de Memorie van toelichting bij de Wmo genoemd en is daarmee onderdeel van de Wmo en leent zich in principe voor een maatwerk aanpak en kan decentraal worden uitgevoerd en gefinancierd. Het gaat landelijk om ruim € 10.2 mln. (€ 800.000,- voor de uitvoering en € 9.4 mln. voor de tolkkosten (verwachting totaal 2016)). Circa 6400 mensen staan nu als gebruiker geregistreerd. Er zijn circa 600 tolken (gebaren- en schrijftolken). Een tolkopdracht kost gemiddeld 182 euro

Er zijn een paar aandachtspunten bij het decentraal gaan uitvoeren van de doventolkvoorziening:

- Op dit moment is er bij weinig gemeenten expertise op dit gebied aanwezig (wat nodig is i.v.m. de toegang tot de doventolk) en weinig kennis over hoe het tot op heden is georganiseerd (en waarom dit zo is georganiseerd).
- Er is sprake van een onevenwichtigheid in de spreiding van de tolkgebruikers (en daarmee de tolkkosten) over de gemeenten. Dit komt omdat er in een aantal gemeenten, van oudsher, specifieke instellingen voor doven aanwezig zijn.

Bij verdere decentralisatie komt de nu geldende landelijke doventolkregeling en de landelijke financiering via de VNG te vervallen en daarmee ook het recht van burgers op het invoeren van een tolk op basis van de nu nog landelijke regeling. Individuele gemeenten zullen in de nieuwe werkwijze (per 2018) maatwerk gaan leveren en de inzet van tolken gaan financieren, waarbij bijvoorbeeld ook gebruik gemaakt kan worden van een persoonsgebonden budget.

Op tolkgebied zijn de afgelopen jaren nieuwe oplossingen ontwikkeld zoals de 'tolk op afstand' (via PC of smartphone) en een geautomatiseerd bemiddelingssysteem om de juiste tolk en de meest nabije tolk te kunnen vinden/krijgen. Deze ontwikkelingen konden alleen plaatsvinden omdat de bemiddeling en de afhandeling van de tolkverzoeken (en de facturatie) nu centraal plaatsvindt. Ook is nu een aantal aspecten landelijk geregeld (24 uursbereikbaarheid, achterwacht).

We denken dat daarom continuering van de huidige landelijke bemiddelfunctie en de uitvoering bij een landelijke organisatie gewenst is. De financiële afhandeling (voor de bemiddeling en de inzet van de tolken) vindt dan plaats tussen de landelijke bemiddelaar (tussen gebruikers en tolken) en de gemeente die van hun diensten gebruik maakt. Het VNG-kantoor kan een faciliterende rol spelen door in 2017, voor 2018, een modelregeling en modelovereenkomst te maken, waar gemeenten gebruik van kunnen maken. De toegang tot de/een tolkvoorziening (en de financiering) ligt dan bij de individuele gemeente en iedere gemeente kan daarbij gebruik maken van de nog op te stellen modelregeling (op basis van de huidige regeling) en de modelovereenkomst (tussen gemeente en uitvoerder).

Resteert nog de versnippering van de huidige doventolkregelingen. Zoals gezegd zijn er drie regelingen in het domein werk en inkomen, het leefdomein en het onderwijs. Die versnippering kunnen we als gemeenten niet oplossen. In de praktijk betekent het dat een deel van de gebruikers met drie verschillende regelingen te maken heeft. Er is onderzoek gedaan met naar de mogelijkheid de regelingen samen te voegen en om tot 1 uitvoerder te komen. Dat onderzoek leidt, op het moment van dit schrijven, nog niet tot een voorkeursscenario. Het ministerie van VWS heeft aangekondigd op afzienbare termijn met een oplossing te komen, maar de verwachting is dat dit per 2019 zal zijn.

Landelijk telefoonnummer Veilig Thuis

Het gaat hier om de inrichting van de telefonische achtervang van de Veilig Thuisorganisaties. Het

VNG-bureau heeft deze wettelijke taak tijdelijk op zich genomen omdat begin 2015 de genoemde organisaties nog in de opstartfase zaten en niet over een overkoepelend orgaan beschikten. Dat is er nu wel. Het ligt daarom voor de hand dat de gezamenlijke Veilig Thuisorganisaties vanaf 2018 zelf verantwoordelijk worden voor het beheer van dit telefoonnummer en daarvoor door gemeenten en/of regio's financieel worden gecompenseerd.

Meeneembare voorzieningen

De zogenoemde meeneembare voorzieningen zitten in het domein werk en inkomen. Het gaat om hulpmiddelen die nodig zijn om arbeid te kunnen verrichten, voorbeelden zijn de brailleleesregel, orthopedische werkschoenen, speciale werkstoel en dergelijke. Op dit moment wordt e.e.a. voor de gemeenten uitgevoerd door het UWV, het aantal verstrekkingen is laag. Het is een typische maatwerkvoorziening, dus passend bij de gemeentelijke werkwijze. Naar alle waarschijnlijkheid beschikken gemeenten op dit moment nog niet over de kennis om te kunnen bepalen of een bepaalde voorziening moet worden toegewezen. Maar met een goede handreiking is die kennis vrij eenvoudig te vergaren. Meer duidelijkheid moet nog komen over de verantwoordelijkheidstoedeling: wanneer is de zorgverzekeraar aan zet, wanneer het UWV, wanneer de gemeente? Aandachtspunt is verder de verdeling van de middelen over gemeenten: aannemelijk is dat in gemeenten waar relatief veel mensen met een handicap wonen, bijvoorbeeld omdat er een revalidatie- of scholingsinstelling is gevestigd, een groter beroep op deze voorzieningen zal worden gedaan. Dat probleem is met een verdeelsleutel op te lossen.

Speciale opvanglocaties slachtoffers eergelateerd geweld, loverboyproblematiek en mensenhandel
Deze activiteiten vallen strikt genomen buiten de decentralisaties want ze zijn onderdeel van afspraken tussen centrumgemeenten onderling over gespecialiseerde opvang. Het bijzondere regime komt voort uit de noodzaak/wens tot bescherming van privacy van de slachtoffers. Als er facturen naar gemeenten gestuurd worden, kunnen privacy en anonimiteit niet meer gewaarborgd worden, betalen naar gebruik is daarmee een onbegaanbaar pad geworden. Om uit de impasse te komen stellen we voor een praktische oplossing te kiezen, die zou kunnen bestaan uit een constructie waarin de gemeente Leeuwarden en Tilburg (zijnde de centrumgemeenten waarin de betrokken instellingen zijn gevestigd) de bekostiging op zich nemen. De twee gemeenten worden daarvoor financieel gecompenseerd via een decentralisatie-uitkering uit het GF. Leeuwarden en Tilburg hebben laten weten positief te staan tegenover deze oplossing, ook de fondsbeheerder heeft geen zwaarwegende bezwaren.

De BALV 2016 wordt gevraagd in te stemmen met het volgende:

De verdergaande decentralisatie van taken/functies in het sociaal domein volgens bovenstaande uitgangspunten. Daarnaast stellen wij u voor het VNG-bestuur opdracht te geven de invoering daarvan verder voor te bereiden en te faciliteren en een definitief voorstel voor te leggen op de ALV in juni 2017.

D Voorstel kindertelefoon, vertrouwenswerk, luisterend oor

In het voorstel over de doordecentralisatie naar gemeenten van taken in het Sociaal Domein (agendapunt 7C.) hebben we de richting aangegeven die willen inslaan voor verdere decentralisatie van de wettelijke taken die nu nog vanuit het VNG-bureau worden gefinancierd. We werken deze voorstellen nu verder uit en leggen het definitieve voorstel voor op de ALV in juni 2017.

De definitieve besluitvorming over de Kindertelefoon, het vertrouwenswerk en luisterend oor kan niet wachten tot de ALV in juni, voor deze organisaties zal de decentralisatie in 2018 een flinke organisatorische verandering teweegbrengen. Om de administratieve lasten te drukken, gaan de instellingen vanuit gezamenlijkheid handelen en leggen ze de gemeenten een gebundeld aanbod voor. Voor hun bedrijfsvoering is het nodig dat ze nu al meer zekerheid krijgen over de toekomstige werkwijze en financiering. Daarom leggen we u voor deze taken nu al een definitief voorstel voor.

De drie instellingen hebben gemeenschappelijke kenmerken, zoals we al beschreven hebben in het voorstel onder agendapunt 7C. Omdat ze grotendeels anoniem werken is 'afrekenen per verrichting' niet mogelijk. Het gaat in de meeste gevallen om individuele en niet-herleidbare dienstverlening. Om een voorbeeld te noemen: een kind dat woont in Groningen en vanuit Utrecht naar de kindertelefoon belt. Betalen 'per verrichting' is feitelijk onmogelijk.

Daarom stellen we een financieringsvorm voor waarin gemeenten de diensten vergoeden op basis van inwoneraantal. Omdat alle gemeenten de taken moeten uitvoeren lijkt dit een aantrekkelijke en rechtvaardige werkwijze. Op basis van de budgetten die voor dit doel in het gemeentefonds zijn gestort komen we uit op een kostprijs van 90 cent per inwoner. In 2017 worden de instellingen nog bekostigd via een uitname uit het Gemeentefonds, met ingang van 2018 wordt het budget over alle gemeenten verdeeld en worden alle gemeenten individueel verantwoordelijk voor de bekostiging van deze wettelijke taken.

Om de decentralisatie van deze taken te kunnen laten slagen, moeten de instellingen voldoende zekerheid hebben dat alle gemeenten ook daadwerkelijk betalen voor de (wettelijk verplichte) dienstverlening. Als dat niet het geval zal zijn, leidt dat onmiddellijk tot een lager niveau van dienstverlening en/of hogere kosten voor gemeenten die wél bijdragen.

We stellen de ledenvergadering daarom voor zich uit te spreken voor continuering van de praktijk waarin de uitvoering in handen blijft van de huidige drie landelijk opererende organisaties en waarbij alle gemeenten bijdragen in de bekostiging naar rato van het aantal inwoners. Daarbij maken we een uitzondering voor die gemeenten die al eerder een eigen voorziening voor het Luisterend oor in het leven hebben geroepen (waaronder de G4).

We stellen daarbij de onderstaande randvoorwaarden voor:

- Bij een positief besluit van de Buitengewone ALV geldt het uitgangspunt dat in principe alle gemeenten deelnemen. De financiering vindt aldus dan door 100% van de gemeenten plaats, uitgezonderd een aantal gemeenten die al eerder voor een eigen voorziening hebben gekozen.
- Het voor te stellen tarief is gebaseerd op deelname van 100% van de gemeenten;
- De financieel-administratieve afwikkeling wordt organisaties gezamenlijk uitbesteed aan een

incasso/administratiebureau. De extra kosten voor de administratieve verwerking worden verdisconteerd in de prijs die gemeenten per inwoner betalen. Iedere gemeente betaalt vooraf per jaar het afgesproken bedrag per inwoner aan de administratieve organisatie die de gelden zal verdelen tussen de betrokken partijen.

- Verantwoording vindt plaats conform huidige werkwijze; dat wil zeggen dat de stichtingen de jaarplannen en begroting c.q. jaarrekeningen aan de VNG stuurt die ze laat vaststellen door de (sub) commissies en verstrekt aan gemeenten. Daarnaast zijn de stichtingen bereid op verzoek toelichting te geven aan individuele gemeenten, voor zover dat aantal verzoeken de spankracht van de organisaties niet te boven gaat;
- Looptijd van het abonnement bedraagt vier jaar, te weten 2018 tot en met 2021. In de loop van 2020 besluit de (B)ALV van de VNG over het vervolg;
- Op basis van de huidige budgetten van de betrokken functies en de kosten van het inschakelen van een administratiekantoor bedraagt de prijs voor deze diensten 90 cent per inwoner.

Vertrouwenwerk	€ 7,5 mln	(44 cent per inwoner)
----------------	-----------	-----------------------

Kindertelefoon	€ 3,83 mln	(23 cent per inwoner)
----------------	------------	-----------------------

Luisterend Oor	€ 3,94 mln	(25 cent per inwoner) *
----------------	------------	-------------------------

Beheer en betaling	€ 0,05 mln	(0,0029 cent per inwoner)
--------------------	------------	---------------------------

Totaal van de budgetten gedeeld door aantal inwoners van Nederland komt tot een afgerond tarief van 90 cent per inwoner (prijspeil 2017). Dit tarief wordt jaarlijks geïndexeerd.

- * in deze kostprijs is rekening gehouden met de gemeenten die in 2017 geen deel uitmaken van het contract met Luisterend oor.

In de bijlage bij dit voorstel notitie treft u een korte toelichting aan op de dienstverlening van de drie organisaties.

De BALV 2016 wordt gevraagd in te stemmen met het volgende:

De wettelijke taken Vertrouwenwerk jeugd, Kindertelefoon en Luisterend oor met ingang van 2018 uit te voeren volgens bovengenoemd voorstel.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft

ons kenmerk

datum

Wijziging Statuten en
Huishoudelijk Reglement i.v.m.
oprichting algemene directie

BB/U201601386
Lbr. 16/075

2 november 2016

Samenvatting

In het kader van de reorganisatie van het VNG bureau is besloten om de huidige directieraad te vervangen door een algemene directie. Deze keuze maakt wijziging van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement noodzakelijk. In deze ledenbrief geven wij een overzicht van de wijzigingen. Wij vragen de ALV om in te stemmen met deze wijzigingen in Statuten en Huishoudelijk Reglement.

Naast de reorganisatie van het VNG bureau vindt in de komende periode een evaluatie van de VNG governance plaats. Daarbij wordt gekeken naar de organisatie en werkwijze van bestuur, commissies en subcommissies. Op basis van de reorganisatie van het VNG bureau en de evaluatie van de VNG governance zullen mogelijk aanvullende wijzigingen van Statuten en Huishoudelijk Reglement aan u worden voorgelegd in de ALV van juni 2017.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n)
Betreft Wijziging Statuten en Huishoudelijk Reglement i.v.m. oprichting algemene directie	ons kenmerk BB/U201601386 Lbr. 16/075	datum 2 november 2016

Geacht college en gemeenteraad,

In het kader van de reorganisatie van het VNG bureau is besloten om de huidige directieraad te vervangen door een algemene directie. Deze keuzes maken wijziging van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement noodzakelijk. In deze ledenbrief geven wij een overzicht van deze wijzigingen. Wij vragen de ALV om in te stemmen met deze wijzigingen in Statuten en Huishoudelijk Reglement.

Naast de reorganisatie van het VNG bureau vindt in de komende periode een evaluatie van de VNG governance plaats. Daarbij wordt gekeken naar de organisatie en werkwijze van bestuur, commissies en subcommissies. Op basis van de reorganisatie van het VNG bureau en de evaluatie van de VNG governance zullen mogelijk aanvullende wijzigingen van Statuten en Huishoudelijk Reglement aan u worden voorgelegd in de ALV van juni 2017.

Wijzigingen in de Statuten en het Huishoudelijk Reglement

In de volgende artikelen en leden van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement is steeds de term "directieraad" vervangen door "algemene directie". Daarnaast zijn de termen "voorzitter en lid directieraad" vervangen door "algemeen directeur en plaatsvervangend directeur". In de huidige Statuten wordt het aantal leden van de directieraad aan de beoordeling van het VNG bestuur overgelaten. Het VNG bestuur acht het wenselijk dat de omvang van de algemene directie beperkt blijft tot twee personen: de algemeen directeur en de plaatsvervangend algemeen directeur. Het VNG bestuur stelt u voor dit in artikel 28 van de Statuten te verankeren.

Hierna volgt de nieuwe tekst van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement zoals die luidt na het doorvoeren van de wijzigingen.

Gewijzigde tekst VNG Statuten

Artikel 7 Organisatie Vereniging

De Vereniging kent: een algemene vergadering, een bestuur, een algemene directie, een College voor Arbeidszaken, vaste beleidscommissies, provinciale afdelingen en een adviescommissie.

Artikel 15 Adviescommissie

1. Uiterlijk in december van het jaar voorafgaande aan de gemeenteraadsverkiezingen, stelt het bestuur een adviescommissie in op voordracht van de algemene directie.

Artikel 20 Vertegenwoordiging Vereniging

1. De Vereniging wordt vertegenwoordigd door het bestuur.
2. De vertegenwoordigingsbevoegdheid komt mede toe aan twee gezamenlijk handelende bestuursleden, waarvan ten minste één de functie van voorzitter, vice-voorzitter, secretaris of penningmeester vervult.
3. Het bestuur kan een of beide leden van de algemene directie en de secretaris van de algemene directie volmacht met het recht van substitutie verlenen om de Vereniging te vertegenwoordigen.

Artikel 28 Algemene directie en bureau

Het bestuur en de andere organen van de Vereniging worden bijgestaan door een algemene directie, bestaande uit een algemeen directeur en een plaatsvervangend algemeen directeur. De algemene directie leidt het bureau van de Vereniging.

Artikel 29 Rechtspositie algemene directie

1. De leden van de algemene directie worden door het bestuur benoemd, geschorst en ontslagen.
2. Het bestuur regelt hun arbeidsvoorwaarden, zo veel mogelijk overeenkomstig de voor vergelijkbare functionarissen van het Rijk geldende maatstaven.
3. Schorsing of ontslag, anders dan op eigen verzoek, geschiedt niet dan nadat de betrokkene na schriftelijke oproeping in de gelegenheid is gesteld zich mondeling of schriftelijk te verantwoorden, terwijl alle daartoe strekkende besluiten met redenen omkleed moeten zijn.
4. De leden van de algemene directie zijn ter zake van hun werkzaamheden verantwoording schuldig aan het bestuur. Zij zijn verplicht aan het bestuur de inlichtingen te verstrekken die hun ter zake van hun werkzaamheden worden verzocht.

Artikel 30 Rechtspositie overig personeel

1. Het bestuur stelt de algemene voorwaarden vast, waaronder door de Vereniging arbeidsovereenkomsten zullen worden aangegaan, zo veel mogelijk overeenkomstig de voor rijkspersoneel geldende regelingen.
2. Besluiten tot het beëindigen van een dienstbetrekking worden genomen door de algemene directie.

Artikel 31 Betaalde dienstverlening

1. Activiteiten van de Vereniging die voorzien in dienstverlening, waarvoor afzonderlijke vergoedingen worden bedongen, kunnen door het bestuur, op voorstel van de algemene directie, worden ondergebracht in afzonderlijke onderdelen van het bureau met een afzonderlijk financieel beheer of in vennootschappen, waarvan de Vereniging aandeelhouder is.
2. De algemene directie draagt er zorg voor dat de in lid 1 bedoelde activiteiten geschieden overeenkomstig de doelstellingen van de Vereniging.
3. De algemene directie oefent de bevoegdheden van de Vereniging als aandeelhouder van een in lid 1 bedoelde vennootschap uit, met dien verstande dat zij de voorafgaande goedkeuring van het bestuur behoeft voor de uitoefening van het stemrecht op de aandelen ter zake van de benoeming en het ontslag van bestuurders en commissarissen, de wijziging van de statuten en de ontbinding van de vennootschap.

Gewijzigde tekst Huishoudelijk Reglement

Artikel 5 Instelling adviescommissie en benoemingstermijn leden adviescommissie

1. Op voordracht van de algemene directie stelt het bestuur uiterlijk in december van het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen een adviescommissie ex artikel 15 van de statuten in.
2. De adviescommissie is belast met het doen van voordrachten aan de algemene vergadering voor de samenstelling van het bestuur en de vaste beleidscommissies zoals bedoeld in artikel 24 van de statuten.
3. De adviescommissie bestaat minimaal uit vier personen en maximaal uit zeven personen.
4. De adviescommissie bestaat uit:
 - a. vertegenwoordigers van alle doelgroepen van de Vereniging, te weten burgemeesters, wethouders, raadsleden, secretarissen en griffiers van de in de statuten in artikel 5, lid 1, onder a. genoemde leden.
 - b. de algemeen directeur zoals bedoeld in artikel 28 van de statuten.

Artikel 8 Vergaderingen bestuur

1. Het bestuur vergadert in de regel elf maal per jaar volgens een schema dat door het bestuur wordt vastgesteld, tenzij de voorzitter anders bepaalt of ten minste een derde van de leden van het bestuur daarom, met opgaaf van redenen, verzoekt.
2. De bestuursvergaderingen worden inhoudelijk en procedureel voorbereid door een comité dat bestaat uit de voorzitter, de vice-voorzitter, de penningmeester en de algemeen directeur. Dit comité stelt ook de agenda voor het bestuur samen.

Artikel 9 Vergaderingen vaste beleidscommissies zoals bedoeld in artikel 24 van de statuten

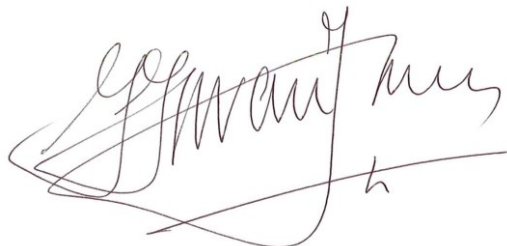
1. De voorzitters van de vaste beleidscommissies beleggen de vergaderingen van de vaste beleidscommissies; deze vergaderingen vinden als regel plaats ten kantore van de Vereniging te Den Haag. De voorzitter leidt de vergaderingen en bepaalt de orde daarvan.
2. De vaste beleidscommissies vergaderen in de regel om de maand op dezelfde dag als het bestuur vergadert, tenzij de voorzitter van een vaste beleidscommissie anders bepaalt of ten minste een derde van de leden van een vaste beleidscommissie, met opgaaf van redenen, daarom verzoekt. De vergaderingen van de vaste beleidscommissies gaan vooraf aan de vergaderingen van het bestuur.
3. De algemene directie zoals bedoeld in artikel 28 van de statuten draagt zorg voor de ondersteuning van de vaste commissies vanuit het bureau van de VNG.

Artikel 11 Financieel beheer

1. De algemene directie laat de ledenadministratie bijhouden.
2. De algemene directie voert het beheer over de financiële middelen van de Vereniging en draagt zorg voor de administratie daarvan. Zij belegt de gelden van de Vereniging binnen door het bestuur te stellen kaders en legt daarover jaarlijks verantwoording af aan het bestuur. De penningmeester kan de algemene directie aanwijzingen geven met betrekking tot het beheren en beleggen van de geldmiddelen en het voeren van de administratie.
3. De algemene directie stelt jaarlijks een ontwerp op voor de begroting voor het volgende jaar. Zij legt deze begroting, vergezeld van een toelichting, ter vaststelling voor aan het bestuur.
4. De algemene directie stelt jaarlijks een ontwerp op van de jaarrekening van het afgelopen jaar. Zij dient deze, vergezeld van een toelichting en het rapport van de registeraccountant, als bedoeld in artikel 14, lid 2 van de statuten, in bij het bestuur. Het bestuur legt de jaarrekening ter vaststelling voor aan de algemene vergadering.
5. De algemene directie stelt jaarlijks een ontwerp op voor het jaarverslag van de Vereniging zoals bedoeld in artikel 2:49 Burgerlijk Wetboek. Zij legt dit ter vaststelling voor aan het bestuur. Het bestuur legt het jaarverslag ter kennisneming voor aan de algemene vergadering.
6. Vaststelling door het bestuur van de ontwerpjaarrekening strekt de algemene directie tot decharge.

Wij stellen u voor om in stemmen met de voorgestelde wijzigingen in Statuten en Huishoudelijk Reglement. Voor dit voorstel is conform de Statuten een tweederde meerderheid vereist.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J.H.C. van Zanen', with a long horizontal flourish extending to the right.

Mr J.H.C. van Zanen
Voorzitter VNG

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
Besluitvorming over kandidaten
vacatures VNG bestuur en
commissies

ons kenmerk
BB/U201601492
Lbr. 16/085

datum
16 november 2016

Samenvatting

Op 26 oktober jl. informeerden wij u over de enkelvoudige voordracht van de adviescommissie voor de invulling van dertien vacatures in het bestuur en een aantal vaste beleidscommissies van de VNG. Er zijn geen tegenkandidaten gesteld.

In de Buitengewone ALV van 30 november a.s. zullen de kandidaten voor VNG-bestuur en commissies op de enkelvoudige voordracht van de adviescommissie, uitgezonderd de kandidaat voor de commissie Europa & Internationaal, in een enkele stemming ter besluitvorming aan u worden voorgelegd. Conform het Reglement van de commissie Europa & Internationaal heeft het VNG-bestuur de kandidaat voor deze commissie, Jos Wienen, burgemeester Haarlem, op 3 november jl. benoemd als commissielid.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft

ons kenmerk

datum

Besluitvorming over kandidaten
vacatures VNG bestuur en
commissies

BB/U201601492
Lbr. 16/085

16 november 2016

Geacht college en gemeenteraad,

Op 26 oktober jl. informeerden wij u over de enkelvoudige voordracht van de adviescommissie voor de invulling van dertien vacatures in het bestuur en een aantal vaste beleidscommissies van de VNG. Er zijn geen tegenkandidaten gesteld.

In de Buitengewone ALV van 30 november a.s. zullen de kandidaten voor VNG-bestuur en commissies op de enkelvoudige voordracht van de adviescommissie, uitgezonderd de kandidaat voor de commissie Europa & Internationaal, in een enkele stemming ter besluitvorming aan u worden voorgelegd. Conform het Reglement van de commissie Europa & Internationaal heeft het VNG-bestuur de kandidaat voor deze commissie, Jos Wiene, burgemeester Haarlem, op 3 november jl. benoemd als commissielid.

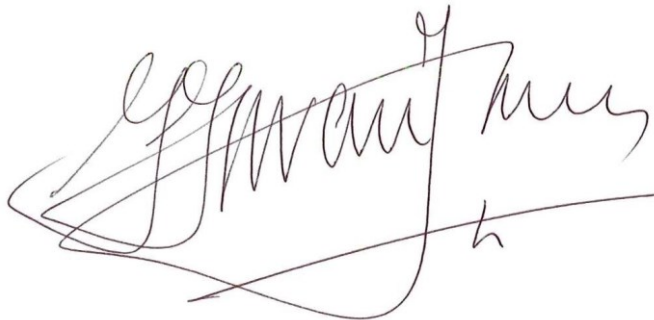
Overzicht kandidaten op voordracht adviescommissie

Onderstaand ontvangt u het overzicht van de door de adviescommissie gestelde kandidaten.

Bestuur/commissie/CvA:	Ontstaan door (komend) vertrek:	Voordracht adviescommissie:
Lid bestuur	Mathilde Stiekema, raadslid Haren	Wieke Paulusma, raadslid Groningen
Lid commissie Bestuur & Veiligheid	Geke Faber, burgemeester Zaanstad Sander van Alphen, wethouder Buren	Marco Out, burgemeester Assen Peter Oskam, burgemeester Capelle a/d IJssel
Lid commissie Dienstverlening & Informatiebeleid	Arjen Gerritsen, burgemeester De Bilt	Arjen Gerritsen, burgemeester Almelo (nieuwe termijn)

	Franc Weerwind, burgemeester Velsen	Bert Wassink, burgemeester Terschelling
Lid commissie Gezondheid & Welzijn	Marion Leurs-Mordang, burgemeester Stein	Vera Taks, wethouder Venlo
Lid commissie Onderwijs, Cultuur & Sport	Jeanne Hendriks-Van Kemenade, wethouder Sint Oedenrode	Renske Helmer-Englebert, wethouder Nijmegen
Lid commissie Werk & Inkomen	David van der Houwen, wethouder Maassluis	Taco Kuiper, wethouder Zoetermeer
Lid commissie Europa & Internationaal	Jos Wienen, burgemeester Katwijk	Jos Wienen, burgemeester Haarlem (nieuwe termijn)
Lid College voor Arbeidszaken	Alex Mink, wethouder Arnhem	Wim van den Beucken, wethouder Venlo
Lid commissie Raadsleden & Griffiers i.o.	Mathilde Stiekema, raadslid Haren Anouk van Eekelen, raadslid Wassenaar Diane Bergman, raadslid Lelystad	Caspar Rutten, raadslid Breda Teunis Reedijk, raadslid Utrechtse Heuvelrug Tessa van Wijnen, raadslid Amstelveen

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten,

mr J.H.C. van Zanen
voorzitter

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven